

Valsts prezidents: “Audience pie Viņa Svētības pāvesta Franciska ir svarīga Latvijas ārpolitikai”

10. maijā Valsts prezidents Egils Levits un Andra Levite tikās ar Viņa Svētību pāvestu Francisku. Pēc sarunas Valsts prezidents tikās arī ar Viņa Eminenci Svētā Krēsla Valsts sekretāru kardinālu Pjetro Parolinu (*H. Em. Pietro Parolin*), kuŗu Egils Levits godināja sakarā ar Triju Zvaigžņu ordeņa lielkrusta komandiera pakāpes piešķiršanu.

Sarunā ar mūsu Valsts prezidentu pāvests Francisks pievērsās galvenokārt sociālajiem un nevienlīdzības jautājumiem, kas, pēc Egila Levita sacītā, ir arī Latvijas ārpolitikas un globālās politikas centrā. “Audience pie Viņa Svētības pāvesta Franciska ir svarīga Latvijas ārpolitikai. Vatikāns ir valsts ar dubultu nozīmi – tā ir valsts kā jebkuŗa cita valsts, piemēram, Latvija, turklāt teritoriāli ļoti neliela, bet tā vienlaikus ir arī pasaules garīgais spēks. Pāvests ir garīgais līderis pusotram miljardam iedzīvotāju, un viņš jau 2000 gadu veido šo cilvēku

kopienu un palīdz viņiem orientēties garīgos un ētikas jautājumos. Eiropa un Latvija lielā mērā ir ietekmēta caur šo garīgo vadību, ko pārstāv pāvests,” par audienci pie pāvesta Franciska stāsta E. Levits. Savukārt pāvests Francisks atzinīgi novērtēja to, ka Latvija

ir viena no tām valstīm, kur mierīgi līdzās jau gadsimtiem ilgi sadzīvo trīs kristīgās konfesijas – luterāņi, katoļi un pareizticīgie. Vienlaikus pāvests arī norādīja uz to, ka Latvija ir Eiropas tālākais ziemeļu reģions, kur vienā no valsts daļām – Latgalē – vairākums ir katoļi.

Audiences laikā Valsts prezidents ar dzīvesbiedri uzdāvināja pāvestam 100 biedrības “Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi” darināto sveču Latvijas valsts un Svētā Krēsla krāsās. Sveces sociālā projekta “Miljons sveču grupu mājai” ietvaros ar savām rokām ir darinājuši jaunieši ar attīstības traucējumiem, lai iegūtu līdzekļus grupu mājas celtniecībai, kur viņi varētu dzīvot salīdzinoši neatkarīgu dzīvi. Tāpat pāvests dāvanā saņēma Romā atklāto grāmatu “100 gadi patiesuma un uzticēšanās garā. Diplomātiskās attiecības starp Latvijas Republiku un Svēto Krēslu”.

Pēc Vatikāna apmeklējuma Levits tikās ar Vatikāna radio Latviešu redakciju, pasniedzot tā darbiniekiem Valsts prezidenta Cildinājuma rakstu, kuŗā Levits augsti novērtē to, ka Vatikāna radio “kopš 1948. gada ir bijis spēcīgs garīgais un informatīvais atbalsts Latvijas sabiedrībai, īpaši totalitārās apspiestības gados”.

Pošamies uz XV Vispārējiem Latviešu dziesmu un deju svētkiem St. Paulā, Minesotā! Ieskandēsīm svētkus St. Paulas katedrālē ar komponistu Ēriku Ešenvaļdu!

Svētku oficiālā atklāšana paredzēta ceturtdien, 2022. gada 30. jūnijā, bet Rīcības komiteja mudina latviešu koŗmūzikas cienītājus ierasties dienu iepriekš, lai baudītu lielisku programmu – “Diena ar Ēriku Ešenvaļdu” trešdien, 29. jūnijā. Pēcpusdienā komponists vadīs meistarklasi korīstiem un koŗu diriģentiem St. Paul College telpās.

Programma domāta ne tikai latviešu koŗmūzikas izpildītājiem, bet īpaši kā iespēja Minesotas amerikāņu koŗiem iepazīt unikālo latviešu koŗmūzikas mākslu un latviešu Dziesmu svētku tradīciju. Ē. Ešenvaļds stāstīs par savu pieeju komponēšanā un vadīs dalībniekus vairākās kopdziesmās.

Trešdienas vakarā klausīsīmies Dziesmu svētku ieskaņas kon-

certu ar Ērika Ešenvaļda darbiem. Koncerta programmā tiks arī atskaņots viņa jaundarbs, ko atskaņos izcili kori, viens no Minesotas un divi no Latvijas. Ņemot vērā Minesotas spēcīgo dziedāšanas tradīciju, Rīcības komitejas priekšsēdis Ansis Viksniņš stāsta, ka viens no svētku mērķiem ir veicināt sadarbību starp vietējiem Minesotas koŗiem un viesu koŗiem no Latvijas.

“Mēs aicinājam Dvīņu Pilsētas kori *Magnum Chorum* piedalīties Dziesmu svētkos. Šis koris bieži atskaņo Ešenvaļda un citu latviešu un baltiešu komponistu darbus savos koncertos, nebaidās mācīties latviešu valodas tekstus, un diriģents augsti novērtē un labi pazīst Ešenvaļdu. Koŗa vadība bija ļoti sajūsmināta

par ielūgumu ievadīt Dziesmu svētkus un koncertēt ar Ešenvaļda darbiem.

Arī aicinām koŗus “Maska” un “Anima”, divus no visspējīgā-

kajiem Latvijas koŗiem, kam ir liela interese sadarbīties ar amerikāņu koŗiem. Sagaidām fantastisku programmu un ievadu Dziesmu svētkiem!”

TILTS aicina
uz koncertu
2. lpp.

Evalds Dajevskis
tuvplānā
4. un 5. lpp.

Eduards Silkalns
par
Jauno Gaitu
nr.304
5. lpp.

Postfolkloras
grupai
“Iļģi” – 40
6. lpp.

Juŗa Lorenca un
Kārļa Streipa
komentāri
11. lpp.

3x3
pavasaris
un vasara
16. lpp.

Sporta jaunumi
17. un 20. lpp.

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
3 mēn. US \$ 50.00
6 mēn. US \$ 100.00

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.

Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

LAIKS

50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

«LAIKA» abonements maksā: ..... 3 mēnešiem ASV \$50.00
6 mēnešiem ASV \$100.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā ..... 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00

Laiks pa gaisa pastu Latvijā ..... 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00

Laiks pa gaisa pastu Kanadā ..... 3 mēneši \$75.00
6 mēneši \$150.00

Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00
6 mēneši \$186.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

DACE
APERĀNE

Trīs jauni, aizrautīgi un atzīti profesionāli mūziķi – **Sintija Grigorjeva, Arta Jēkabsons un Richards Kolmanis** savu mūzikālo draudzību izveidoja Latvijā, mācoties kopā Rīgas Doma koļa skolas Džeza nodaļā. Pēc ilgāka laika, esot prombūtnē no Latvijas un vienam no otra, trio apvienojies jaunā koncertprogrammā “Meklējot dziesmu”, kurā iekļauti mūziķu oriģināldarbi ar dzejnieka Linarda Tauna, Gunara Saliņa un latviešu tautasdziesmas vārdiem. Sengaidītā mūzikālā satikšanās jaunā trio “Pusnakts mūziķanti” sastāvam un mīļajiem klausītājiem jau **svētdien, 23. maijā plkst. 16:00 (EDT) Zoom platformā**. Pēc koncerta klausītājiem būs iespēja uzdot jautājumus jaunaļiem māksliniekiem par viņu mūziku un nākotnes plāniem. Koncerts ir 2021. gadā tapušās Mūzikas un mākslas sērijas “Kultūras TILTS” trešais virtuālais pasākums, ko rīko Latviešu kultūras biedrība TILTS. Informācija par Zoom saiti būs atrodamā TILTS mājaslapas (www.tilts.org) “sarīkojumu nodaļā” un TILTS Facebook lapā – *TiltsAssociation*. Visi sirsnīgi aicināti apmeklēt koncertu “Meklējot dziesmu”!

Sintija Grigorjeva (ChaSe) ir jauna, talantīga māksliniece no Latvijas, kas šobrīd dzīvo un darbojas Bostonā. Mūzika ir tas spēks, kas viņu aicināja uz Ameriku, un lielās ambīcijas un sapņi ir tas, kas Sintiju šeit tur. Mūzikas pasaulē Sintija identificējas kā basģitariste un vokāliste līdz ar aranžēšanu, kompozīciju un citām, aktīvam un veiksmīgam mūzikālam māksliniekam nepieciešamām un vēlamām prasmēm. Absolvējusi

Trio Pusnakts mūziķanti virtuālais koncerts “Meklējot dziesmu”

Berklee College of Music un turpina savas mūzikālās gaitas gan dažādos mūzikālos projektos, gan lolojot savu solo projektu (ar mākslinieces segvārdu *ChaSe*). Šī projekta debijas albums “*ChaSe Your Dreams*” nāks klajā šā gada rudenī un būs pieejams sociālajās vietnēs un e-veikalos. Māksliniece darbojas plašā žanru spektrā – *jazz, hip-hop, rnb, pop, funk, blues, soul, neo-soul, fusion, world*. Milestība, gaisme un patiesums ir kā zāles ikvienam uz šīs pasaules. “No dvēseles uz dvēseli” – tā māksliniece raksturo savu mūzikālo daiļradi.

Arta Jēkabsons, latviešu dziedātāja, komponiste un aranžētāja, šobrīd dzīvo Ņujorkā. Samtainās balss īpašniece uzrunā klausītājus ar patiesām, piedziņojumu un laimes emocijām mūzikā. Viņas mūzikas noskaņas sākas ar pavisam vienkāršu latviešu tautasdziesmu melodiju, harmoniju un struktūru un sniežas līdz pat tehniski komplikētākai mūzikas izpildei, ieejot improvizācijas pasaulē. Arta sekmiņi sevi pierādījuši starptautiskos mūzikas konkursos, iegūstot godalgotas vietas *Montreux Shure Jazz Voice Competition (2016)* – 1.vieta, *Mid-Atlantic Jazz Voice Competition (2017)* – 2. vieta un *Ella Fitzgerald International Voice Competition (2019)* – 3.vieta. 2017. gada izskaņā viņa izdeva savu debijas albumu *Light*. Arta ir piedalījusies dažādākos jauno izpildītāju mūzikas ierakstos, kā piemēram, *Edgars Cīrulis International Group “Aisma”*, kopprojekts ar *Erik Leuthauser* albumā *Yesterday Still Lies Between the Floorboards*, uzstājusies vairākos prestižos džeza festivālos, tai skaitā *Montreux Jazz Festival 2017*, *Enjoy Jazz Festival 2018*, *Nikolaisaal Postdam Festival 2020*. Artas nesenākais oriģinālmūzikas projekts “Atspulgi” tika nominēts kā Latvijas Gada kon-

certs 2019. Viņa vairākkārt uzstājusies Ņujorkas vienā no pieprasītākajiem džeza klubiem *The Jazz Gallery*, prezentējot savas oriģinālmūzikas projektus, tai skaitā jaunāko multidisciplināro koncertu *Letters to Home* jeb *Vēstules uz mājām*. Šobrīd Arta citīgi gatavojas ierakstam kopā ar *Erik Leuthauser*, komponējot un ieskaņojot jaunu mūziku ar angļu dzejnieka *Dean Wilson* dzejas. Viens no jaunākajiem Artas Jēkabsones sasniegumiem ir *The Jazz Gallery Residency Commission Grant 2021*, kas tika piešķirts Artai, lai izveidoju jaunu koncertu ciklu (pirmatskaņojums šā gada decembrī) *The Jazz Gallery*. (Mājaslapa: www.artajekabsons.com)

Richards Kolmanis ir ģitārists, komponists un skolotājs no Rīgas, šobrīd strādā Bostonā. Absolvējis *Berklee College of Music* 2019. gadā, šobrīd turpina mācības, lai saņemtu maģistra gradu mūsdienu improvizācijā *New England Conservatory of Music*. 10 gadu laikā, koncertējot apkārt Eiropā un ASV, Richards pilnveidojis sevi gan kā grupas līderis, gan arī pavadītājs. Šobrīd viņa mērķis ir pētīt tehnoloģiju ietekmi mūsdienu improvizētā un komponētā mūzikā. Richards arī aktīvi darbojas duetā *NAOTT* kopā ar saksofonistu *Paul Meland*. Šī projekta mērķis ir izmantot agrīno viduslaiku un renesanses mūziku mūsdienu improvizācijas kontekstā. Richards aktīvi piedalās arī multimediju projektos un filmu mūzikas komponēšanā. Šajā jomā visveiksmīgākā sadarbība viņam ir bijusi ar režisoru Ināru Kolmani dokumentālās filmas “Ručs un Norie” skaņu celiņa veidošanā.

Nedēļas teikums

“Ja atbildīgās iestādes Latvijā būtu laikus pasūtījušas vakcīnas un sakārtojušas pašu potēšanās procesu, Latvijā nerastots ne mazākās ilgas pēc Krievijas *Sputņik*”.

Žurnālists Juris Lorencs

Nedēļas gudrība

“Ja jums ir divi klaipi maizes, apmainiet vienu pret ziediem. Maize baro miesu, ziedi – dvēseli”.

Rakstnieks Antuāns de Sent-Ekzipēri

GUNTIS
GAILĪTIS

Jāņa Kļaviņa dzīve bija kā sirsnīga melodija, kas balstījās uz bagāta harmoniskā pamata. Un tur apvienojās viss labais, ko cilvēks savā dzīvē var izspēnot, vēlēties, sasniegt ar neatlaidīgu darbu un talantu. Viņam bija tā laime arī izbaudīt sava darba augļus.

Zinātniekam, ārstam, skolotājam, akademiķim, mūzikas izpildītājam, dzīves pētniekam un filozofam Jānim Kļaviņam 6. maijā apritēja 100 gadi. Izcili un skaisti!

Jubilejas, it īpaši nozīmīgās, liek atvērt lielus un mazus arhīvus, ieskatīties senās fotografijās, vēstulēs, relikvijās, sadzīves priekšmetos, darbarīkos, apģērbos, kustamajam un nekustamajam mantojumā u.c. Katra lieta runā, un katrai ir sava vēsture. Tā liek atcerēties, pasapņot un domāt par pagājušo, gan par šodien un nākotni – par sevi, visu sabiedrību un cilvēkiem kopumā. Lielās jubilejas reizes un pats jubilārs arī liek mums daudz ko pārdomāt, salīdzināt, meklēt atbildes...

Liktens bija lēmis šo apaļo gadskārtu Jānim Kļaviņam sagaidīt viņa saulē, kopā ar saviem draugiem, līdzgaitniekiem, tuviniekiem. Un svinēt tur...

Viņa lielās dzīves gudrības, darba spējas un talanti bija ielikti šūpulī no vecākiem vai vēl tālākiem senčiem dzimtajā pusē Ziemeļaustrumlatvijā – Rugāju pagastā, skaistā mūsu Latvijas vietā.

Dzīves ritējums Jānim Kļaviņam bija ļoti dinamisks, bet tai pašā laikā ļoti līdzsvarots. Viss harmoniski sabalansēts, pakārtots viņa tiešajam profesionālajam medicīnā un zinātnieka darbam, darbam latviešu sabiedrībai, mūzikai, mākslai un savai mīļajai ģimenei. Prasīgs gan pret sevi, gan pret citiem, jo to pagērēja gan viņa tiešais profesionālais ārsts un zinātnieka darbs, gan skatuve un rūpīgais mīlestības darbs – mūzika.

„Kaļū rotas līgavai – mīļai, skaistai Latvijai” – tas ir vīru koņa „Kalējs” moto. Un arī Jānim Kļaviņam tas kalpojās viņa dzīvē. Nācījas piederības sajūta – tas bija ikdienas stiprinājums un garīgās drošības balsts visus šos ilgos emigrācijas gadus.

Pakalni un līdzenumi, pļavas, meži, jūra... Tam visam pāri klājas debesu jums ar dažādu vēju dzītiem mākoņiem. Reizēm tie atbrīvo debesis, un tad visā pilnībā atmirdz saules un pasaules skaistums. Tā ir mūsu Latvija, par ko vienmēr ar lepnumu runāja profesors.

Vecāku šūpulī liktā mūzikas mākslas dzirkstele ir pavadījusi profesoru visu dzīvi, augstāko izaicinājuma punktu sasniedzot 1998. gadā izdotajā mūsu klasiķa Jāzepa Vītola visu 108 solo dziesmu ierakstītajā kompaktdisku milzī – albumā kopā ar laikabiedru pianistu Anatoliju Bērzkalnu. Lai šo grandiozo materiālu apgūtu, nepietiek ar nošu raksta apgūšanu vien – ir taču jāsaprot un jāiedziļinās plašajā daudzo un dažādo dzejas autoru domu paletē, sajūtās, un tās

jāapvieno kopējā emocionālā sniegumā.

Balss basbaritonam Jānim Kļaviņam ir sulīgi samtaina, izteiksmīga, krāsaina, individuāla, spējīga izteikt visu, ko prasa mūzikas autors un dziesmas filozofiskais, dzejiskais saturs. Un ne velti liela atzinība savulaik Vīnē – Jānis Kļaviņš ir labākais Franča Šuberta dziesmu

darbīgi un skaisti nodzīvotai dzīvei?

Cienā un pateicībā vispirms gan savai dzīvesbiedrei Minjonai – Minkam, ģimenei, bērniem, tuviniekiem, draugiem, pirmajai skolai, pirmajai *Alma Mater*, saviem skolotājiem. Pateicības gens viscaur staroja no Jāņa Kļaviņa, kad vien satikāmies. Ne gaŗas, bet bagātas, piesātinātas

E. Dārziņa solodziesmu CD atklāšanā Rīgā, Latviešu biedrības namā, 2003. gada vasarā ar dzīvesbiedri tēlnieci Minjonu Kļaviņu

interpreti! Šuberts – lielākais fenomenis vācu mūzikā pēc Mocarta, 10 – 12 gados viņš sarakstījis 700 dziesmas līdz ar daudzām citām kompozīcijām, turklāt, cīnīdamies ar trūkumu un citiem nelabvēļiem apstākļiem, Šuberts mira jau 31 gada vecumā. Bet šai īsajā laikā viņš kļuva par visu dziesmu komponistu karali, vācu tauta viņu dievināja, tāpat arī Jānis Kļaviņš.

Arī citi autori ir lieliski atskaņoti, bet tuvāki sirdij tomēr bijuši latviešu komponisti un dzejnieki. Šeit pateicība gan vecākiem Rugājos, gan profesoriem Libekas Mūzikas akadēmijā, gan Alesandro Mantovani Milānā, gan Vinifredai Cecilai Ņujorkā, gan apgūtajām alta spēles un diriģēšanas mākslas zināšanām un praksei. Lieliska saprašanās un sadarbība Jānim Kļaviņam bija arī ar mūziķiem Latvijā – pianistu profesoru Ventī Zilbertu, operdziedātāju Aleksandru Poļakovu, mūzikas vēstures profesoru Olgertu Grāvīti, diriģentu Aleksandru Viļumani un daudziem citiem.

Jāņa Kļaviņa mūzikas izpratne balstījās uz to, ka mūzika ir Dieva dota cilvēka dvēseles valoda un ka tajā var izteikt visu, kas nodarbina cilvēku prātus, skaņās paūzot gan prieku, gan dziļas sāpes.

Kur ir tā zelta atslēga viņa

un jaunām atklāsmēm pildītas bija mūsu tikšanās reizes, gan pārrunājot mūsu operas mākslas likločus, gan to, kas notiek operas un mūzikas mākslā ASV, ko dara un kā dzīvo mūsu tautieši tur. Runājām par pirmajiem kultūras apmaiņas projektiem, par iespējamo profesora uzstāšanos un koncertiem Rīgā, par māksliniekiem un mūziķiem viņā pusē, interesanti, kā šīs sarunas noveda pie kopējiem paziņām, piemēram, kā atradu savu radnieku komponistu Gundari Poni.

Īpaši emocionālas bija dēla Filīpa kāzas ar aktrisi Elitu Kļaviņu Rīgas Domā un Rīgas Latviešu biedrības nama Zelta zālē, tāpat daudzās tikšanās Operas namā gan pēc operu, gan baleta izrādēm, pārrunas par tām, arī sarežģītais Operas nama lielās restaurācijas un atjaunošanas laiks, kam uzmanīgi sekoja līdzī visi mūsu tautieši ārpus Latvijas un deva lielu morālu un materiālu pienesumu kopējai lietai. Un tad, kad viņi ieradās un lūdza iespēju apskatīt Operā notiekošo, tad izkārtojām būvlaukuma apmeklējumus un tikšanās ar darba veicējiem un vadītājiem. Galvenais darbu vadītājs – Eduards Raubiško nekad neatteica iespēju apskatīt ievērojamā arhitekta Ludviga Bon-

šteta veidotā vēsturiskā Operas nama atjaunošanas procesu. Jānis Kļaviņš vienmēr aktīvi aicināja visus atbalstīt un apmeklēt mūsu izrādes, arī tad, kad tās notika Dailes un Operetes teātros. Īpašs notikums bija Jāņa Kļaviņa iedziedāto visu Jāzepa Vītola solo dziesmu dubultalbuma atvēršana viesnīcas *Hotel de Rome „Otto Švarca”* restorānā. Tas Jānim Kļaviņam bija liels gandarījums un prieks par paveikto. Tāpat operas brīvdabas izrāžu apmeklējumi ar ģimeni un draugiem Cēsīs, Siguldā un Zosēnos, Piebalgā. Pacilājot, gandarījuma pilns bija publiskais notikums – lielā zinātnes apbalvojuma saņemšana par Jāņa Kļaviņa pamatveikumu medicīnā un zinātnē, kas notika P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā! Augsts kolēģu un profesionāļu novērtējums!

Izzinošas un atklāsmju pilnas bija mūsu sarunas par grūto

vēstulū formā no Ņujorkas un citām vietām pasaulē, kur tajā brīdī Kļaviņi atradās... Tas bija neparasts un dinamisks laiks.

Jānis Kļaviņš lepojās ar savu ģimeni. Dzīvesdraugs Minjona – mājas pavarda uzturētāja, sargātāja un četri lieliski bērni – Ilze (liekas, viņa mīļā meita – balerīna), Liza, Jānis, Filips – katrs savā dzīvē un profesijā, katrs ar vecāku doto mīlestību, svētību, talantiem. No kundzes puses nāk dotumi mākslas, tēlniecības, literatūras sapratnei un cilvēkmīlestībai, no tēva – viss pārējais, kas dzīvei nepieciešams. Bet lielais prieks un lepnums profesoram bija par dzimtas turpinātājiem – dzīvīgo un draisko mazbērnu pulciņu.

Šeit Jāņa Kļaviņa personībai un viņa dzīves gaitai gribas piemērot Imanta Ziedoņa atziņu, ka ikviena atbildību pret sevi izsaka devīze – esi darbīgs, gudrs, skaists un priecīgs! Tieši tāds

Sarokojoties ar Romas pāvestu Jāni Pāvilu II Romā 1986. gada jūnijā

Mēģinājums ar pianistu Anatoliju Bērzkalnu viņa mājās

pēckaŗa laiku un došanas bēgļu gaitās, pārceļšanos uz ASV un dzīvi Ņujorkā. Bet paralēli tam – sarunas par ģimeni, vecākiem, brāļiem un dzimto Balvu pusi – Rugājiem, par dzīvi un cilvēkiem, negaidītas eksprestikšanās, kad profesors ar Minjonas kundzi caurbraucot iegriezās Rīgā ceļā uz pasaules zinātnieku kongresiem un profesionālajiem darba saietiem citos kontinentos... Profesora uzmanība dzimtenei Latvijai un tās cilvēkiem bija negaidīti sirsnīga un pārsteidzoša, kaut ikdiena bija darbu un pienākumu pilna – gan telefona zvani, apsveikumi svētkos, īsas satikšanās un viedokļu apmaiņas, pārsteigumi, sveicieni

bija Jānis Kļaviņš.

Atzinības, pagodinājumi, lieli apbalvojumi, paveiktā novērtējums sastāda gaŗu sarakstu. Un par gaŗā mūžā paveikto jāpiemin tēlnieka Kārļa Zāles kādreiz sacītais:

„Zelts nav nekas, bet darbs ir viss!”

Fantastiskais un mistiski starojošais 100! Tā ir atcere, ko svinējam 6. maijā.

Jāņa Kļaviņa zelta gaudi ir bagātīgi sēti mūsu Latvijas zemē, tautā un pasaulē.

Un par to viņam daudzkārt paldies!

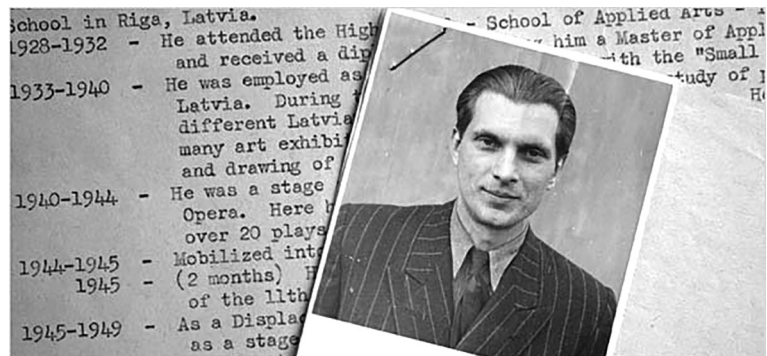
Pieminam, atceramies, svinam!

ILZE
PĒTERSONE

Tie no mums, kuŗi ir gājuši latviešu skolās un nometnēs un kuŗi ir baudījuši latviešu teātru uzvedumus, labi pazīst zināmas stilizētas ainavas un pasaku tēlus – sirno ozolu, zelta ābeli, pirtiņu upītes malā, Sprīdīti, Princesi Gundegu... Mums tie ir tuvi un mīļi, tie atgādina skaisto un gaišo mūsu tautas mantojumā. Sos latviskuma simbolus “ar folkloras... elementiem, ar pasaku burvību un sapņu pārreālo spilgtumu”... mums acu priekšā ir uzbūris scēnogrāfs un mākslinieks Evalds Dajevskis.

Svētdien, 18. aprīlī, Latviešu kultūras biedrības TILTS rīkotajā zoom referātā Evalda dēls Pēteris Dajevskis deva mums fascinējošu un izsmeļošu ieskatu sava tēva dzīvē un darbā.

Referāts – *Latviešu scēnografa un mākslinieka Evalda Dajevska mākslas pasaule – pazīstamais un nepazīstamais* – (latviešu valodā ar angļu subtitriem) bija otrais virtuālais pasākums mūzikas un mākslas serijā, “Kultūras TILTS”. (TILTS ir organizācija kas rīko latviešu mākslinieku turnejas Amerikā, ieskaitot klasisko un etnografisko mūziku, teātrus un priekšlasījumus.) Priekšsēde Dace Aperāne sveica kuplo skaitu dalībnieku no ASV, Kanadas, Latvijas un citām Eiropas valstīm, pateicās tehniskajam palīgam Jānim Grigalīnovičam Lejam (techniskie palīgi ir gaužam vajadzīgi šajos zoom laikos!) un iepazīstināja ar Pēteri Dajevski, TILTS biedru, kompanijas *Interpretive Solutions Inc.* prezidentu un interpretācijas plānotāju. (Jāmin arī, ka Pēteris bija viens no pirmiem Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalstītājiem un daudzus gadus pārstāvēja ASV menedžmenta firmu sakarā ar LNB celtniecību). Pēteris ir nenogurstoši strādājis pie tēva mākslas krājuma dokumentēšanas, fotografēšanas un saglabāšanas. Krājumā ir vairāk nekā 250 gleznas, skatuves maketi un skices no izrādēm, Amerikas latviešu teātra kostīmu un dekorāciju meti, dziesmu svētku dekorācijas, un dokumentācija par Evalda Dajevska darbu sceniskās studijās, kur viņš darbojās dekorāciju gleznošanā Brodveja skatuvēm un Linkolna Centra uzvedumiem.

Pēteris bija rūpīgi sakārtojies milzīgo materiālu daudzumu, norobežojot stāstāmo starp sevis piedzimšanu Augustdorfā, Vācijā, 1948. gadā un beidzot ar nejausi ieraudzīto rakstu 2007. g. *New York Times* avīzē par tēvu vienā no IRO (*International Refugee Organization*) DP nometnēm.

Evalda Dajevska dzīves stāsts

tika pasniegts trīs posmos: pirmo Pēteris nosauca – „Aizkulisēs ar tēvu” – Ēvalds kā scēnogrāfs; viņa skatuves un kostīmu meti raksturoja Amerikas latviešu teātra darbību 37 gadu posmā kopš ieceļošanas ASV. Stāstījums arī apraksta Evalda Dajevska darbu Ņujorkas sceniskās studijās, izpildot dekorācijas pazīstamiem Brodveja un Linkolna Centra uzvedumiem. Otrā posmā Ēvalds tika iepazīstināts kā gleznotājs un ilustrators, sapņotājs un vizuālu stāstu vijējs. Trešā daļā – „Mana tēva pēdas meklējot” –

Pēteris tiecās “... atrast sākumu visam”.

Sākums Evalda Dajevska radošajam mākslas impulsam meklējams agrās bērnības iespaidos vectēvu lauku mājās pēc atgriešanās kopā ar vecākiem no Krievijas Pirmā pasaules kara laikā. Viņa paša vārdos šie iespāidi bija saistīti ar “senām gulšoku celtņiem, milzu apsūņojošiem jumtiem, bieziem egļu mežiem... pļavām ar senozoliem, sienu šķūnišiem, rijām, klētīm...”

Bet Ēvalds savā mūžā izdzīvoja divus bēgļu laikus, pavadot septiņus gadus Mērbekas un Augustdorfas nometnēs rietumos no Hanoveras pēc Otrā pasaules kara beigām. Dēls Pēteris šo laiku sāka pilnīgāk izpētīt pēc tam kad bija izlasījis 2007. gada *New York Times* rakstu par jaunizveidoto *International Tracing Service* (ITS) archīvu Badarolsenā. Šajā archīvā glabājās Otrā pasaules kara dokumenti no 51 koncentrācijas nometnes, cietumiem un bēgļu nometnēm. *New York Times* žurnālists *Mark Landler* bija atbraucis uz Badarolsenu, lai piedalītos archīva publiskajā atklāšanā. Kad žurnālists jautājis archīva vadībai, kas no archīva miljonu objektiem ir tas unikālākais, viņu pārsteidza parādītā Evalda mape ar dekorāciju metiem un citiem darbiem. *Landler* savā rakstā apraksta latviešu scēnografa Evalda Dajevska krājumu archīvā.

Pēteris ar meitu Ēriku aizlidoja uz *International Tracing Service* archīvu 2008. gadā – abi bija pirmie amerikāņi, kas to apmeklēja – un atklāja faktus, ko nebija iepriekš zinājuši: piemēram – archīvā glabājās izsaukums Evaldam no teātra Buenosairesā ar piedāvājumu viņam būt par scēnogrāfu. “Es būtu varējis būt *Pedro*,” Pēteris smējās. Archīvā arī glabājās skices no grāmatas *Sprīdītis* – pirmās pēckāra grāmatas Vācijā kas tika iespiesta krāsās!

Būdams Vācijā, Pēteris apmeklēja Hamburgas Svētā Nikolaja katedrāles pieminekli un muzeju,

ko tēvs bija 40 gadus iepriekš uzgleznojis (*Hamburgā atgriežas gaismas*). Sabiedroto karaspēki bija Hamburgu gandrīz pilnīgi nobumbojuši, ieskaitot skaisto katedrāli. 1948. gadā elektrība tika pilsētā atjaunota. Tas bija liels notikums, “kā Jaungada svinības”; Ēvalds, uzkāpis blakus baznīcas torni, iemūžināja Svētā Nikolaja katedrāli gleznā – rādot tumšo katedrāles “skeletu” liecāmies pāri spilgti apgaismotai ielai. Pēterim šī glezna bijusi sirdi visu mūžu. Apciemojot katedrāles “pieminekli” (tikai tornis

mākslinieki) viņš iepriecināja ar savām skatuves dekorācijām un kostīmiem gan nometnes iemītniekus, gan britu virsniekus, kas tajā laikā vēl mita Vācijā. No 1945. līdz 1949. gadam tika uzvesti 17 uzvedumi, ieskaitot Šekspīra *Divpadsmitā nakts* un Šillera *Vilhelms Tells*. Skatuves iekārtas, kostīmi un spēlētāji brauca tūrēs vecā *Renault* ambulances vāgī, ko Ēvalds bija pats pārbūvējis, liekot lietā izdomu un tehniskās spējas. *Vilhelma Tella* izrādei apgaismošana bija taisīta no konservu bundžinām,

lace... painted wooden beads that I still have as a keepsake from those times...”

Kā redzam, Evaldam bija daudzpusīgi talanti, izdoma un neatlaidība. Kā arī plašs skats uz ārējo pasauli. Iebraucot Ņujorkā 1951. gadā, viņu uzreiz pievilka lielā, mudžošā pilsēta ar savām īpašām krāsām un gaismu un “tipiem” – viņam neapnika fotografēt pilsētas ielas, vecās trīsstāvu ēkas, skursteņus un ūdenstornus, vilcienus, zivju tirgu... “Tēvs pētīja visu... viņš dzīvi uztvēra vizuāli”. Ēvalds nebrauca ar automašīnu; dēls viņu no rītiem veda uz darbu, kā arī klejoja viņam līdz pa pilsētu. Daudzas Evalda gleznas atspoguļo Ņujorkas veco architektūru un pilsētas nemitīgu kustību.

Gleznā *Ņujorkas krustceļi* attēlots namelis, kam visapkārt vijas virszemes vilcienu slīdes. Darbs tagad atrodas Latvijas vēstniecībā Vašingtonā. Kad 2014. gadā Liepājas muzejā tika rīkota Evalda Dajevska 100 gadu jubilejas atceres izstāde, viņš noziedoja tam vairāk nekā 200 Evalda darbus. Tie tika pievienoti muzejā jau esošajai Dajevska darbu kolekcijai, reprezentējot mākslinieka Latvijas laika posmu. Starp dāvinājumiem bija vairāki citi darbi par Evalda Ņujorkas pilsētas tēmām. Par šiem darbiem vairāki liepājnieki esot vaicājuši Pēterim, kāpēc viņa tēvs ir TĀDUS darbus gleznojis! Jo Ēvalds, kaut dziļi patriotisks un, emocionāli smējoties savā mākslā no latviešu teikām un pasakām, vienlaikus baudīja un varēja iedzīvoties Ņujorkas daudzveidību virpulī. Pēteris mums rādīja meitas Māras saliktās slīdes no vectēva gleznām, nosauktas – *the Multiple Worlds of Evalds Dajevskis*; tur iekļauta liela dažādība – no rijām līdz pilīm, no Rīgas koka vaļņiem līdz Ņujorkas debesskrāpjiem, no tautumietām līdz izfantazētām būtnēm.

Nav brīnums, ka Ēvalds Dajevskis sasniedza mākslinieciskas sekmes Amerikā. Iesākot darbu *Michael Myerberg Studios* 1952. gadā, viņš radīja scēnografiju filmām *Ansis un Grietiņa*, zīmēja skices *Aladina burvju lampai* un Brodveja izrādei *Trispadsmit meitas*. Pēc uzņemšanas *United Scenic Artists* apvienībā 1957. gadā Evaldam izveidojās plaukstoša karjēra Ņujorkas teātru pasaulē; viņa darbi tika iekļauti daudz slavenu operu, baletu un Brodveju izrādēs (piemēram – *Mefistofels*, *Riekstkodis*, *Dons Kichots* u. c. Pēteris stāstīja, ka tēvam bija ļoti labas attiecības ar *Feller Scenery Studios* īpašnieku, kas Evalda dēļ ziedoja latviešu teātra izrādēm neskaitāmas krāsu kārbas un audeklus. Bez maizes darba Ēvalds bija cieši iesaistījies neatņemama daļa no Amerikas latviešu teātra kā scēnogrāfs un kostīmu meistars. Sākot ar *Maiju un Paiju* 1951. gadā, katru gadu Amerikas latviešu teātris piedāvāja latviešu sabiedrībai jaunu lugu. Piemēri – *Čūska* un *Sandra* 1954. g.; *Seši mazi bundzenieki* 1956. gadā; *Ugunī* 1968. g.; (*Turpināts 5.lpp.*)

"Ņujorkas krustceļi (*The El*)" – *John Medvecka* īpašums. Darbs ir izstādīts Latvijas vēstniecībā Vašingtonā

"Hamburgā atgriežas gaisma" (Pēteris Dajevskis dāvinājis Liepājas muzejam 2014. g.)

palicis) 2008. gadā un skatot pagrabā iekārtoto kara muzeju, kur kontrastam tiek rādīta Anglijas *Coventry* katedrāles nobombošana vācu uzlidojumos, Pēteris tiecās krasi izjūtām Otrā pasaules kara traģiskumu...

Evaldam Dajevskim Vācijas nometņu laika periods, kaut grūts un pilns ar neziņu, bija ļoti daudzveidīgs un bagātīgs. Kopā ar Mērbekas latviešu teātri un Oldenburgas operas trupu (abās piedalījās slavenākie Latvijas laika

bet kostīmi – no kartupeļu maisiem. Professore *Maruta Lietiņa-Ray* (dekāne *Virdžīnijas* universitātē) atstāta Pēterim savas bērnības atmiņas (saisināts manos vārdos) – “*Your dad’s workshops were magical... my mother played an aristocratic lady in William Tell... she needed aristocratic clothing. The only material available was burlap... your dad painted a beautiful brocade pattern on it.....and she had the loveliest glowing, golden neck-*

Burvju Meistars Evalds Dajevskis

Princese Gundega un Karalis Brusubārda 1975. g.; *Rīgas ragana* 1976. g., kā arī citi darbi, kā *Koklētājs un velns*, 1969. g., balets ar Bruno Skultes mūziku, kas tika uzvests sadarbībā ar Zigurdu Miezīti un Toronto „Diždanča” dejotājiem. Pēdējais lieluzvedums Evaldam Dajevskim bija Andreja Jansona *Gundega* 1988. gadā. Viņš arī izveidoja koŗa estrādi II ASV Vispārējos Dziesmu svētkos Ņujorkas Hārlēmā un dekorācijas deju lieluzvedumiem un citiem priekšnesumiem Indianapolēs Dziesmu svētkos 1988. gadā.

Bez scēnografijas un gleznošanas Evalds bija arī ilustrators, kuŗa zīmējumi bagātināja *Grāmatu Drauga* vākus un lapas no 1948. gada līdz pat mākslinieka mūŗa beigām 1989. gadā. Mēs visi pazīstam *Sprīdīti*, iespiestu 1947. gadā Vācijā ar Evalda septiņiem krāsainiem skatuves metiem *Jaunā Vārda* apgāda izdevumā. Kuŗš gan nav dzīvojis līdz viŗa ilustrētajiem Tomiŗa un Kriķŗa piedzīvojumiem Aļaskā? Un bija interesanti uzzināt, ka populārājai *Ķimenes Pavards* pavārgrāmatai āķīgās karikatūras ir Evalda zīmētas.

Pētera stāstījumā par tēvu bija daudz, daudz vairāk informācijas nekā ŗeit iespējams aprakstīt,

nemaz nerunājot par vizuālo apskati. Ieteicu lasītājiem apmeklēt TILTS Facebook lapu – tajā ir atrodama saite uz Youtube video ieraksta no referāta. Arī jāpiemin, ka Ēvalda dzīvesstāsts tiek vēl sīkāk izklāstīts (ieskaitot bērņību, skoloŗanos un darbu Latvijā pirms Otrā pasaules kaŗa) drīz publicētā Dzintras Andruŗaites Evalda Dajevska biogrāfijā.

***

Zoom referāta kopsavilkums, kā es to saredzu, – Pēteris deva klausītājiem “aizkuliŗu” ieskatu tēva daudzveidīgās spējās un raksturā. Kā cilvēku ar emocionālu un smalkjūtīgu dvēseli, Evaldu valdzināja mītoloģija un seni stāsti, sagruvuŗas ēkas, mistērijas un teatralās burvestības; viŗa gaiŗais dzīves uzskats atspoguļojās pozitīvā enerģijā, strādīgumā un praktiskā talantā. Mēs referātā daudz ko uzzinājam par scēnografijas sagatavoŗanas procesu – grūtos un detalizētos darbus, izveidojot modeļus no skicēm un gleznojot skatuves metus uz 40 pēdu plata auduma (Katskiļu nometņū ēdamzāles grīda ir bieŗi bijusi šādā veidā klāta!). Evalda optimisms bija redzams jau no bēgļu laikiem, strādājot ar Mērbekas latvieŗu teātri.

Pēteris nobeidza savu referātu

ar Dzintras Andruŗaites piemērotiem vārdiem – “Uzskatu, ka Evalda Dajevska māksla... ir izturējusi visbargākā kritiķa – laika pārbaudi... Viŗa radoŗas ieceres un sapņi paliks mūsos, ejot uz priekŗu.”

*No Leonīda Linauta 1982. gadā publicētā raksta katalogam

Evalda Dajevska izstādei Filadelfijā.

** Dzintras Andruŗaites grāmatas nāks klajā ŗoruden. Grāmatas iespieŗanu ir atbalstījuŗas vairākas organizācijas: Amerikas Latvieŗu apvienības (ALA) Kultūras Fonds, Amerikas Latvieŗu Mākslinieku apvienība (ALMA),

Latvieŗu Fonds, Pasaules Latvieŗu mākslas savienība (PLMS) un Latvieŗu Kultūras biedrība TILTS, kā arī vairāki privātie ziedotāji.

Referātu var pilnībā noskatīties TILTS Facebook lapā @Tilts Association un mājaslapā www.tilts.org.

Etņiskā glezna "Latvieŗu mītoloģiskā sēta" (Pēteris Dajevskis dāvinājis gleznu Liepājas mūzejam 2014. gadā)

Kas uzrunā un kas atbaida

Jaunā Gaita, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, nr. 304, pavasaris 2021, 76 lpp.

EDUARDS SILKALNS

Jaunās Gaitas jaunākais laidiens lasāmās vielas dažādībā neatpaliek aiz iepriekŗējiem, tāpēc tas kopumā grūti raksturojams. Kā jau daŗu citu reizi, pievērsīŗu uzmanību daŗam kam, kas īpaŗi patika, un daŗam citam, kas ne.

Priekŗzīmīgs ir Latvijas Nacionālā teātra kādreizējās aktrises Mildas Zilavas komponista un diriģenta kārļa Lietiŗa meitas Marutas Lietiŗas *Ray* raksts Evalds Dajevskis un Mērbeka". Koncentrēti, bet ļoti dzīvīgi un uzskatāmi rakstītāja daŗiem sauc atmiņā Otrā pasaules kaŗa bēgļu nometņū laikus Vācijā, kamēr citus par tiem informē. Uz nometņū dzīves fona viŗa iezīmē Mērbekas latvieŗu teātra izveidoŗanos un darbību un īpaŗi fokusē uz ŗi teātra iecienītā dekorātora Evalda Dajevska devumu. Rakstu ilustrē trīs fotoattēli: vienīgajā melnbaltajā attēlā skatāma uz neliela dekorāciju pārvadājamās smagās maŗinas un neiedvesmojoŗas ēkas fasādes fona kupli aktrēŗu trupu, bet abi krāsu attēli parāda pasakaini skaistus Dajevska darinātuŗes skatuves metus 1947. gada "Sprīdīŗa" uzveduma 1. un 3. ainai.

Protams, ir jau allaŗ arī kādi subjektīvi iemesli, kāpēc kāds raksts vienu vai otru lasītāju īpaŗi uzrunā. Man "bija gods" (tā jau saka, vai ne?) astoņū gadu vecumā vecāku pavadībā skatīties "Pazuduŗo dēlu" Buntenkampa ielas pamatskolas aulā Gēstachtā 1945. gada novembrī, kad mērbekieŗi bija devuŗies

savā pirmajā turnejā pa angļu okupācijas zonu. Lidzās Roplaiņu tēva neaizmirstamajai beigu rindai "Noŗavu zagli" atmiņā saglabājusies Dajevska dekorācija pār visu skatuves aizmuguri, kur uz lauku ceļa bija redzams gājējs. Mani pārsteidza, ka skatuves notikumu laikā staigātājs no savas sākotņējās pozīcijas tā i neizkustējās, jo biju pieradis pie bērņo kino filmām, kur "bildes" bija kustīgas. Pieauguŗo kartā no nācis un gribēdams vēlreiz pakavēties bērņo dienās, esmu Gēstachtas apciemojumos arvien aizgājis arī līdz Buntenkampa ielai, kur reiz Jānis ŗaberts ŗāva uz Rūdolfu Mucēņieku (bet īstenībā jau nenoŗāva) un kur gājējs pa ceļu gāja, bet nekur neaizgāja. Atvaينو, lasītājam, par ŗādu ekskursu, bet veciem cilvēkiem jau patīk atcerēties jeb, kā tagad saka, reminiscēt!

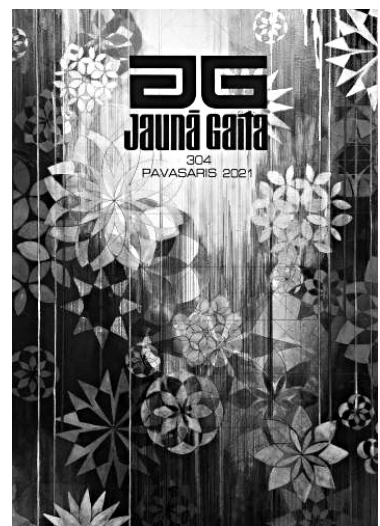
Bēgļu nometņū laiks bija pēdējais, kad trimda, vadot pelēcīgu, bet nedraudīgu ikdienu, cēla sev caurcaurim retrospektīvas gara pilis un torņus, bet Mērbekas teātris bija tās avangardā. Vēlāk, nonākot tālākas izceļoŗanas zemēs, daļā vecākās un vidēji vecās paaudzes dieņiŗko maizīti pelņija kā dženitori vai kārtības ieturētāji psihiskās slimnīcās, kurperetim daļā jauno vai nu asimilējās vai lūkoja savu latvisko dzīvi kaut kā apvienot ar jaunās apkārtējās vides dotajām iespējām un uzliktajām prasībām. ŗi vienlaikus divu ceļu ieŗana ietverta 1950. Gada vidū iznāksanu sākuŗas *Jaunās Gaitas*

paŗā nosaukumā: tā ir latviskās pasaules un jaunā pasaules kaut kāda sintēze. Kamēr Jānis Kalmīte (1907) turpināja gleznot rijas, bet Ņujorkas debesskrāpjuŗus totāli ignorēja, tikmēr Gunars Saliņŗš (1924) dzejoli mudināja apmeŗot Ņujorku, bet divās pasaulēs līdztekus strādātspējīgi jaunieŗi kā Valters Nollendorfs (1931) ar laika biedriem *Jaunajā Gaitā* un citur vedināja uz ŗādu divpasauļu jeb jaunu gaitu.

ŗai paŗā sakarā uzmanību JG 304. numurā vērts pievērst Latvijas teoloģes Ilzes Jansones romāna "Laika rēķini" fragmentam. No fragmenta, protams, vēl grūti spriest par visu romānu, bet pazīmes rāda, ka arī ŗeit savas patiesās vai vēlamās identitātes jautājumam atvēlēta loma. I. Jansone raksta es-formā it kā no trimdā aizvestas "Ilzes" perspektīvas, bet ŗi Ilze, izmēģinājusies "saglabāt mieru un illūziju par līdzsvaru bijuŗajā un sveŗumā", fragmenta beigās dabū atzīties sakāvē: "Ne ŗis, ne tas. Nekas. Tas mani ir grauŗis visu dzīvi. Un droŗi vien nebeigs grauŗt arī pēc nāves."

Agrīno gadu *Jaunā Gaita* tiecās arī veco paaudzi tīŗi provocēt. Kultūrsakaru konflikta laikā tā atļāvās reizēm iespiest okupētās Latvijas autoru dzejoluŗus. Tā publicēja arī garstāstu "Ķēves dēls Kurbads", kas ne tikai vienam otram ŗķita piedauzīgs un nepiedienīgs. Lai uzsvērtu mantoŗu, pārļaicīgu vērtību svarīgumu, mācītājs Kārlis Kronis pat pub-

licēja dzejoluŗu krājumu ar JG atbilstoŗu virsrakstu "Vecā gaita". Rakstu krājuma kā provokātoru slavu, ŗķiet, lūko atdzīvināt Kristas Annas Belŗevicas stāsta "Litija mēness" publicēŗana. No piecu lappuŗu garā murga, ko centos izlasīt pat divos mēģinājumos, bet tālu netīku, atļāuŗos citēt kaut vai 10 rindas:

"Vai tu pārļasīji savu nākamās dienas dienasgrāmatu, viŗa, Aurēlija, rīt jautās, jā, tu teiksi, jo tieŗām būsi to sviestu pārļasījis, vakar, kas notika vakar, viŗa jautās, tā it kā tu pats to varētu zināt, tā it kā tu tieŗi tādēļ nenāc pie manis, lai es to uzzinātu, vakar, vakar, vakar tu biji čūska, tu teiksi, čūska, kas izlien no savas ādas, tas notika tāpat kā katru reizi, kad tu piezemējies paradīzē uz vairāk kā nedēļu, kad zīmēt bija vieglāk nekā elpot, kad zīmēt..."

Līdz izsaukuma zīmei ŗi monŗtra no viena teikuma beigās jā-mokās cauri vēl 35 līdzīgi gluba satura rindām, līdz nonākam pie kursīvā iespiesta īsteikuma: "Piedzerties ir baisi! – tad tāds mans prāts izskatās nekontrolēts." Pārskatot turpmāko tekstu, konstatēju, ka garie, nekontrolētie periodi turpinās līdz pat sacerējuma beigām; vai tad viss ŗis teksts būtu uzlikojams par dzērāja murgiem?

Jāņa Grīna laikmeta redaktors ŗādu mantu būt ielidinājis papīrkurvī pirmajā brīdī pēc tās saņēŗšanas, pat nebūtu lūdzis rakstītāju sadalīt visu viŗas "sviestu" lasītājiem pieņemama apjoma teikumos un rindkopās. Bija reiz tāds romāns "Austerlica", autoru neatceros. Tas bija par holokausta laiku. Vienā no centrālajām nodaļām rakstnieks bija atmetis visas pieturzīmes, visu iedalījumu teikumos un rindkopās, jo notikumi – ebrēju masveida iznīcināŗana bija par barbarisku, lai stāstītājs vēl domātu par civilizētās pasaules pašsaprotamībām. Apziņas plūsma autoram bija ŗķitusi vienīgais paņēmiens, ar kādu izteikt neizsakāmo, neapveramo. Kristai Annai Belŗevīcai lasītāja mocīŗana varēja būt paštikmīnāŗanas nolūka: "Cik es moderna rakstniece!"

Lai augŗējās rindās ietvertās uzslavas un paļas nepaliktu attiecinātas vienīgi uz dāmām, līdzsvara labad un bez detaļām pateikŗu, ka labi patika Juŗa Helda dzejoli.

DAIGA MAZVĒRSĪTE

Ilgi svin četrdesmit un sola dot vietu jaunajiem

Skaidrs, ka ne par tādu jubileju, kāda tā sanākusi pandēmijas laikā, sapņoja postfolkloras grupa *Ilgi*, un tomēr – „dziedot dzimu, dziedot augu, dziedot mūžu nodzīvoju...” Savas pastāvēšanas četrdesmitajā pavasarī Ilga Reizniece (balss, vijole), Māris Muktupāvels (balss, dažādi instrumenti), Gatis Gaujenieks (bass, balss), Egons Kronbergs (ģitāra) un Mārtiņš Linde (sitaminstrumenti) čakli strādāja ierakstu studijā pie sava jaunākā ieskaņojuma, tautasdziesmas „Mēs deviņi bāleliņi”. Kas tur liels – viena tautasdziesma? Nekā! Šai dziesmai esot savi sešdesmit, pat septiņdesmit pantiņi, rezultātā tapa, ja ne Ginesa rekords, tad garākā jēlka ieskaņotā latviešu tautasdziesma gan. Paligos *Ilgiem* nāca viņu draugi, piemēram, diriģents Ivars Cinkuss, kas lepojas ar labu balsi, bet arī ansambļa dibinātājam Ilgai Reizniecei ne balss, ne vijole nav ierūsējušas.

Reti kurai grupai zināma precīza dibināšanas diena. *Ilgiem* tā ir 1981. gada 21. aprīlis, kad Rīgas nomalē, Ilģuciema kultūras namā sapulcējās Ilgas Reizniece kopā sauktie latviešu tautas mūzikas cienītāji. Toreiz izsludināts konkurss avīzē, kur bija minēts vārds „teicējas”, un uz pirmo mēģinājumu ieradās dažas meitenītes, kuŗas mēģināja „teikt”, proti, runāt. Bet Reizniece bija cerējusi Ilģuciemā varbūt atrast kādu autentiskas folkloras teicēju, sirnu māmuli. Par *Ilgiem* gan oficiāli saukties neļāva. Ilģuciema vārds cēlies no vācu „*Heiligen Geist*” – „svētais gars”, bet latviskie „ilģi” nāk no Liepājas puses – Kazdangas, Grobiņas, kur šādi sauca veļus. „Jaunas meitenes par mironiņiem sauksies?” Padomju Latvijas kultūras ministrijas ierēdnis bija sašutis. Labi, ka atļāva tautasdziesmas dziedāt, un rosinājums – veidot folkloras ansambli – nāca no toreizējā kultūras nama vadības puses, jo Ilga jau tā bija ļoti noslogota: darbojās folkloras kopā „Skandinieki”. Bet ko tik jaunībā nevar dabūt gatavu! Reizniecei domubiedros uzradās citi folkloras entuziasti: Juris Riekstiņš un Andris Prančs, kā arī Irēna Matisona un Māra Zariņa. *Ilgi* sākumā centās tautas garamantas atdzīvināt to autentiskajā veidolā: brauca pie teicējam, mācījās dziesmas, instrumentu spēli, paši darināja tautastērpus, mūzikas instrumentus; uzziņāto un apģūto dziedāja, stāstīja, rādīja un mācīja citiem, kur vien Latvijā atrada dzirdīgas ausis un redzīgas acis.

Ilga Reizniece pirmajā folkloras ekspedīcijā devās pašas ģimenē: „Es nemaz nezināju, ka mana mamma, viņas māsa un māsīcas ir teicējas, no viņām sanāca vesels lērums ar dziesmām. Protams, neizbraucām visur, kur gribējās, jo sava mašīna mums tolaik bija neaizsniedzams sapnis. Būros cauri arī Folkloras krātuves rokrakstiem, dziesmu krājumiem, protams,

ne jau visu var notis ierakstīt.”

1982. gadā *Ilgiem* pievienojās Māris Muktupāvels, kā saka Ilga – mūzikants no Dieva – kuŗš ar tautas daiļradi aizrāvās sava brāļa Valda ietekmē: „Strādāju brīvdabas mūzejā par naktssargu, griezu Juglas ezerā niedres un pa naktīm taisīju stabulītes, lai neaizmigtu. Biju iemācījies diezgan veikli to darīt, līdz kādu nakti iedomājos uztaisīt dūdas. Paņēmu plastmasas maisiņu un savas niedru stabules – skanēja mans instruments! Tad mani uzrunāja Ilga, jo bijām kopā

mu vajadzēja kaut kā nomaskēt, jo Dieva vārdu jau pieminēt nedrīkstēja. Katrai programmai rakstīju paskaidrojumu, nesu pie priekšniekiem atstiprināt un štampelišus uzspiest,” ar smaidu atceras Ilga, atminoties braucienus ratos ar zirgu pajūgu pa Kurzemes jūrmaļu, spēlējot visur, kur vien apstājušies. Nedaudzas pirmo programmu dziesmas sakopotas izlasē „Agrie gadi”. Starp citu, vairumu *Ilģu* disku izdeva Ainars Mielavs, grupas *Jauns Mēness* lideris savā izdevniecībā „Upe”, un Reizniece

Tādējādi arī attaisnojas nosaukums „ilģi” – „veļi”, kur kļīst starp miesu un dvēseli vai starp pagātni un nākotni, un arī mēs sevi turam par tādiem kā tulkjiem. Ļoti daudz esam braukuši pa skolām, pie jauniešiem. Pati esmu skolotāja, un man tas ir svarīgi, lai jaunie cilvēki iemilētu mūziku – kad sākām, folklorā bija ārkārtīgi sveša, bet tagad jūtam, ka mūsu tulkošanas darbs ir padarīts.”

Kā pirmā „tulkošanā” iesaistījās ģitāra, ko spēlēja Amerikas latviešu ansambļa *Akacis* ģitārists Jānis Abens, tad basģitāra tā pašā *Akača* mūziķa Gata Gaujenieka personā. Sekoja bungu komplekts un Vilnis Strods, un Māris skaidro, ka tās tautasdziesmas, ko *Ilgi* ieskandina savā daiļradē, nereti ir ar ļoti šauru diapazonu, burtiski dažas notis: „Izmantojam tās savu skaņdarbu radīšanā, jo viss sāls un skaistums slēpjas mūsu aranžējumā. To pierakstīt, protams, grūti,” un tomēr Ilga lēnām strādā pie *Ilģu* dziesmu grāmatas. Top arī jauna mājaslapa, kā paši mūziķi saka, par godu 40. jubilejai. Un, protams, šīs garākās tautasdziesmas ieraksts, kas fiziskā veidolā diskā diemžēl netiks izdots: „1984. gadā režisore Roze Stiebra uzņēma animācijas filmu „Man vienai māsiņai”. Toreiz es tai taisīju mūziku, un vienā fragmentā skanēja arī dziesma „Mēs deviņi bāleliņi”. Tai dziesmai, kā nu kuŗā no daudzajām versijām, bet ir savi sešdesmit, pat septiņdesmit pantiņi. Bet scēnarija autors, dzejnieks Imants Ziedonis toreiz lika apstāties pie pieciem, sešiem pantiņiem. Kopš tā laika man ļoti kremta, ka no tik fantastiskas dziesmas esam izcēlušī tik mazu gabaliņu. Zem apziņā tas gulēja, un pirms dažiem gadiem puīšiem sāku atgādināt par šo dziesmu vairāk un vairāk, līdz viņi arī sagribēja.”

Šī senā kāzu dziesma, pēc Ilgas domām, ir ar ārkārtīgi skaistu melodiju, un koncertā *Ilgi* to izpildījuši tikai vienu reizi, kā atcerējās Māris: „Krišjāņa Barona mūzejā bija lekciju cikls par folkloru, kuŗā uzstājās Zinātnu akadēmijas pētniece ar lekciju par akmeņiem. Pirms tam paredzēts mūsu priekšnesums, ko veltījām vienas dziesmas izpildījumam. Sauksim to par meditatīvu, un, kad pētniece sāka lekciju, visi klausītāji bija iemiguši...” Cerams, jaunais, pusstundu garais ieraksts tādu iespaidu neatstās, jo *Ilgi* no sirds pastrādājuši, lai taptu daudzveidīgi un dažādi aranžējumi arī attālināti.

Šādas svinības kopējā studijas darbā ir krasi atšķirīgas no veida, kā grupa pirms pieciem gadiem savu 35. jubileju svinēja grandiozā koncertā Arēnā „Rīga” ar vairāk nekā tūkstošiem dejotāju, jo ne viena vien *Ilģu* dziesma kļuvusi par pamatu jaunās dejas radīšanai. Jau 1999. gadā Ilga un Māris saņēma Latvijas Lielo mūzikas balvu par disku „Latviešu danči”, un toreiz uz

Nacionālās operas skatuves patiesi tika dejoti isti danči, bet gadu iepriekš pie augstā apbalvojuma tika *Ilģu* albums „Sauls meita”, turpinot integrēt savā mūzikā basģitāru, bungu komplektu un vēl modernākus elektroniskos izteiksmes. Domājams, par visskaļāko un ekspresīvāko albumu kļuva 2000. gada disks „Sēju vēju”, kuŗu par vienu no gada izcilākajiem ierakstiem atzina pasaules mūzikas žurnāla *Roots World* lasītāji un kritiķi. Un, kad 2003. gadā klajā nāca *Ilģu* disks „Kaza kāpa debesīs”, albuma izdošanai jau sekoja pasaules koncertturneja, spēlējot gan lielos festivālos un prestižos mūzikas klubos, gan mazos akustiskos koncertos aiz Polārā loka sāmu zemē un Klusā okeāna krastos Kalifornijā. „Amerika mums ir īpaša. Droši vien vidusmēra amerikānis savu zemi nemaz tik daudz nav redzējis kā mēs,” saka Māris. „Esam koncertējuši ne tikai latviešiem. Vairākas tūres notika amerikāņu klausītājiem, apceļojām valsti krustu šķērsu, no Kanadas robežas līdz Meksikai, no Austrumu līdz Rietumkrastam. Bet tas bija darbs vairāku gadu garumā, pirmās tūres rikoja mūsu labas draudzenes Anna Rūtiņa, nākošās – Benita Jaundādere.” *Ilgi* spēlējuši gan universitāšu lielajās hallēs, gan krodziņos, ļoti interesanti bijuši arī pārējie ceļojumi – viņu koncertu maršruti veduši pa Eiropas valstīm, uz Kanadu, Austrāliju.

Kāzu dziesmu albums „Ne uz vienu dienu”, danču albums „Ej tu dejot”, pirtnieku dziesmas „Tur saulīte perties gāja”, Ligo dziesmu albums „Isākās nakts dziesmas”, Ziemsvētku programma „Totari” un citi – disku *Ilgiem* ir gandrīz divdesmit, vairākas programmas veidojuši Ilga ar Māri divatā: „Īstenībā biju domājusi, ka nemaz negribu aizvilkt līdz četrdesmit gadiem, nosvinēsim trīsdesmit deviņus, un viss, bet pirms tieši pavasarī iestājās pandēmija. Mums bijuši brīnišķīgi dzimšanas dienu koncerti – trīsdesmito gadskārtu svinējam jaunatvērtajā *Palladium* zālē kopā ar vecajiem biedriem, ik pa pieciem gadiem ir bijis pa lieliem koncertam vai vismaz ballītei. Taču radusies sajūta, ka jādod vieta jaunajiem, kaut gan dzīvu organismu jau nevar tā uz vietas izbeigt. Esam priedīgi sanākt kopā un uzspēlēt, bet neesam vairs tik aktīvi kā kādreiz,” konstatē Ilga, kuŗai šajā klusēšanas laikā visvairāk pietrūcis *Ilģu* Ziemsvētku koncertu. Diemžēl neviens no viņiem nav grāmatvedis, kopējais priekšnesumu skaits nav samērīts, un kas zina, vai tas kuplos. Taču grūti bez Reizniecei iedomāties latviskus Saulgriežus, jo sevišķi Jāņus, kuŗos prasās izdziedamas mūsu bagātīgais tautasdziesmu repertuārs. Cerams, turpinās zaļot šis mūsdienu tautas mūzikas grupas gars, jo *Ilgi* – tas ir ilgi...

Ilgi 1981. gadā Daugavas svētkos

izveidojuši mūzikālu projektu, lai ierakstītu mūziku Andra Slapiņa filmai „Gadskārtu dziesmas”. Vienīgi Māris un Ilga kopā ir jau 39 gadus, tikmēr grupas sastāvs pirmajos desmit gados bija mainīgs – *Ilģos* iesaistījās arī latgales tautasdziesmu zinātāja Biruta Ozoliņa un folkloriste Zane Šmite, dziedāja kameransambļa *Marana* dalībniece Māra Kalniņa, bet 90. gados folkloristiem izveidojās cieša sadarbība ar rokgrupas *Jauns Mēness* mūziķiem, jo Māris kļuva par šī ansambļa dalībnieku, neatgriezeniski izmainot arī *Ilģu* mūzikālo domāšanu.

Pirmsākumos *Ilģu* mūziķus interesēja latviešu tautasdziesmas senākie slāņi, mitoloģija, dzīves kārtība jeb ritums, tā saskaņa ar dabas norisēm, gadskārtas un ģimenes godi. Šī perioda apmēram desmit tautasdziesmu programmas iemūžinātas Latvijas radio studijā. „Mums 1986. gadā bija „Vedību dziesmas”, gadu vēlāk „Brāļa sēta”, pirms tam ierakstījām „Zemgales dziesmas”. Bija arī Saules dziesmas un Dieva dziesmas, kuŗu nosauku-

vijole šīs rokgrupas priekšnesumu padarīja unikālu ar savu tautisko stīgu, tāpat kā Muktupāvela dūdas un kokle.

Robeža starp folkroku un *Ilģu* lietoto savas daiļrades apzīmējumu „postfolklorā” īsti nav novēlka. Gadiem ritot, tautasdziesmas mūziķiem kļuva par impulsu pašiem savas oriģināl-mūzikas radīšanā. Jaunā termina autore ir tieši Ilga Reizniece, jo Rīgā populārā mūzikas un mākslas festivālā „Bildes” rīkotāji bija viņus ierakstījuši dziesminieku koncerta programmā 90. gadu sākumā: „Protestēju, ka neesam bardi kā Haralds Simanis. „Labi, nu tad liksim jūs pie folkloras” – iebildu, ka vairs neesam arī folkloras ansambļis. „Bet kas tad jūs esat?” Tad arī es izdomāju terminu „postfolklorā”, kas tiek saukta arī par etnisko mūziku, mūsdienu tautas mūziku un pasaules mūziku. Lai cik skumji nebūtu, folkloras ēra ir beigusies, mēs esam moderni pilsētnieki, neprotam slaukt govī un sienu pļaut. Tautas garīgais mantojums mums ir ļoti svarīgs, bet mēs to interpretējam.

LATVIEŠU LIKTENSTĀSTI

Stāsts par mājām, karu
un atrasto patvērumu

1950. gadā no Fišbachas *dīpišu* nometnes Vācijā uz Ameriku līdz ar tūkstošiem citu latviešu liktenbiedru devās arī kuplā Dr. Rīsbergu ģimene – vecāki Hermanis un Elza, abi diplomēti ārsti – psihiatri, vecmāmiņa, Elzas māte, dvīņu meitenes Biruta un Elga un mazā māsiņa Maija.

Pateicoties Dienviddakotas baznīcas galvojumam, ģimene guva patvērumu tālajā Amerikā – ar apsolījumu dot darbavietas tiklāb abiem Dr. Rīsbergiem, kā arī Birutai un Elgai. 1950. gada jūnijā sākās viņu dzīves ceļš Amerikā, par ko grāmatā “*A Memoir of Home, War and Finding Refuge*” nu var izlasīt ikviens, kam raisa interesi Latvijas bēgļu gaitas un cilvēku liktenstāsti pēc Otrā pasaules kara. Šie stāsti ir tik līdzīgi un vienlaikus tik individuāli. Un kā gan citādi, – jo latviešu ģimenēs taču auga jaunā paaudze, kas bija jāskolo, kas meklēja un atrada katrs savu ceļu dzīvē, plauka mīlestības, veidojās ģimenes un dzima bērni...

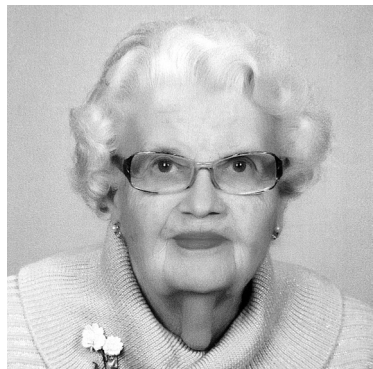
Biruta atrada sava mūža mīlestību Dr. Kārli Zvejnieku, ko *Laika* lasītāji atcerēsies arī kā mūsu autoru, lasītāji Latvijā pazīst ventīņu spalvas meistaruru Kurāž Krišu, kuŗš taču tas pats nopietnais dakteris Zvejnieks, kas savā ārsta praksē bija apguvis arī hipnozi.

2009. gadā mūsu redakcijas apgādā iznāca viņa pēdējā grāmata – “Zelta cauna”, atmiņu stāsti par dzīves gaitā satiktajiem un iepazītajiem latviešu literātiem.

Savu vecāku atstātajam atmiņu

Lilita Zvejnieks Hardes

Biruta Rīsbergs Zvejnieks

mantojumam nopietni ķērusies klāt meita Lilita Zvejnieks *Hardes*, kā viņa pati sevi apzīmē “pirmās paaudzes amerikāniete”, kuŗu sirdsbalss vadījusi izstāstīt savas mātes stāstu plašākai sabiedrībai. To viņa laipni piedāvā *Laika* lasītājiem.

Redakcija

Grāmatu interesenti
var iegādāties, sazinoties
ar autori, mājaslapā
www.lhardes.com

A Memoir of Home, War and Finding Refuge
Biruta's Story

LILITA ZVEJNIEKS HARDES

CHAPTER 1

Alexander Heights,
Riga, Latvia | 1939

“We are not makers of history;
we are made by history.”¹

I had no say over the time or place in history in which I was born. Likewise, I had no sway over the politics of the world which played out while I was growing up in Latvia. Both realities profoundly influenced who I am and shaped the story of my life.

I like to shock people by telling them I grew up in a mental institution. It is true only because Father and Mother both worked as psychiatrists at Alexander Heights, a state hospital in Latvia's capital city of Riga. Their employment benefits included housing on the hospital grounds. My fraternal twin sister, Elga, and I were born in 1930. We lived at Alexander Heights the first nine years of our lives with my parents, Drs. Hermanis and Elsa Riesbergs.

My family lived in the main hospital building, which sat at the center of Alexander Heights. It was an imposing three-story structure and took up almost an entire city block. Our family resided in one of two first floor physician apartments. The director's residence and the administrative offices were also on the first floor. Mother worked in the

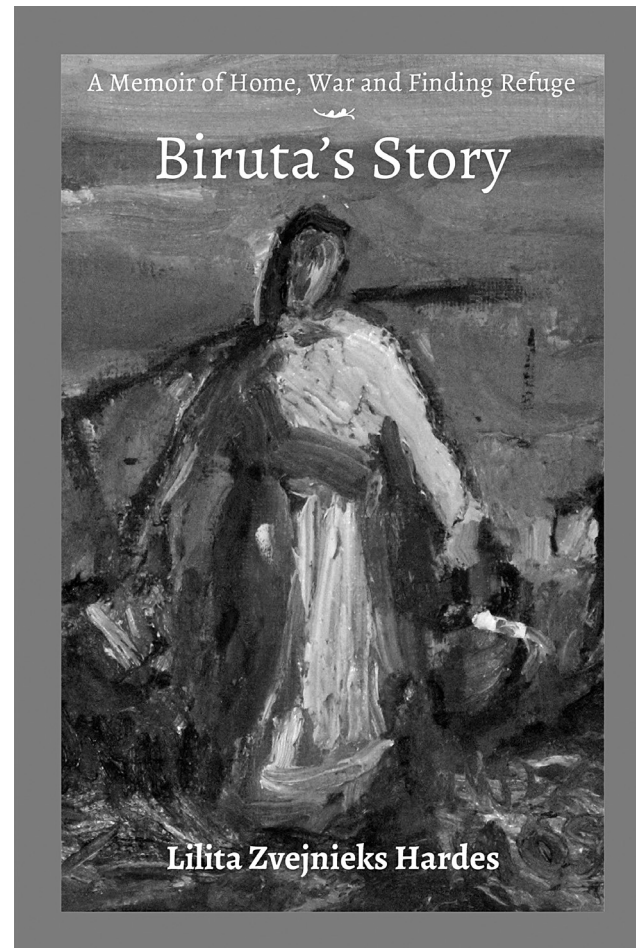
¹ “I Have a Dream” Martin Luther King, Jr. New York: Grosset, 1968.

bacteriologic lab on the second floor. The third floor housed a patient ward. The top two stories were off-limits to Elga and me.

We entered our apartment through a long hallway that stretched the length of our floor. A small foyer opened to an ample living and dining room. Off of the dining room was the kitchen, and on the other side

was my parents' bedroom and a bathroom. Elga and I slept in the den, which served as our bedroom. We were the only children living in the building. Besides being my twin, Elga was my primary playmate, and we were the closest of friends.

(To be continued)

Grāmatu drauga dzīves dēkas jeb „The Adventures of
my life from Helmars Rudzītis”

(Continued from No. 16)

I have no respect for those who try to bite the hand that has once helped them at a time when the hand can no longer help them. Bērziņš was ready to admit that not everything was good during the “good years,” but he always blamed those who were flitting around the “boss,” not the boss himself. I had little do with politics and had few contacts with statesmen at that time, but I can only agree with Bērziņš about the few politicians whom I did meet.

Alfrēds Bērziņš turned out to be not just an excellent orator, but also an excellent writer. He has written interesting books that I have published, and they are all an important contribution to history, with a man who was deep in the events of the “good years.”

Another writer called Alfrēds Džiļums, was one of the most productive authors for the publishing house. He came from a

farm family, and his works vividly represented the lives of farmers. The books are powerful, and there are few books in the world of literature that can compete with them. Džiļums had a second topic, however – Latvian soldiers and partisans, and that is the area in which he provided the most valuable books. I regret that this writer, too, died prematurely.

When I remember Alfrēds Džiļums, I cannot refrain from writing a few words about the critic Jānis Rudzītis. Džiļums suffered because of attacks from Rudzītis, who scorned his books. If Rudzītis disliked an author, he seldom said anything good about the books that were written by the author. I don't know why Džiļums earned dislike by Rudzītis, and he was often very offended by the reviews. Valdemārs Kārklīņš was another author whose work was criticized by Rudzītis. He probably suffered from the reviews, but in letters that he wrote to me he

only said that he had not expected anything else from Jānis Rudzītis.

Jānis Rudzītis also wrote bad reviews about the books of Zenta Mauriņa. I cannot understand what kind of sin she had in his eyes. When I reread reviews by Rudzītis in a thick volume of his reviews, it sometimes seems that he was convinced that there should be a person or institution who would dictate the terms of who could write and publish books in Latvian in emigration.

Despite these efforts by the critic, Zenta Mauriņa's books were among those that were read the most. That applies not just to the books that I published in Latvian, but also ones that were published in other languages. There were particularly many readers who read books that were published in German. When Mauriņa received the Konrad Adenauer prize in literature, I was invited to the ceremony as her publisher. That was the last time I met the author and

her husband, Konstantīns Raudive. After the ceremony, we had dinner at a restaurant, and among those who took part was Mauriņa's publisher in Germany, Maximilian Dietrich. He was frank in telling me that his publishing house based its operations mostly on her books and that without Mauriņa, it would go bankrupt. I took a look at books that were published by Dietrich and understood what he was saying. Mauriņa dominated the list. Our Latvian critic wrote nothing good about the books which German readers read and which were often praised by German critics.

Two other authors whom I must mention in the context of books that I published in America are Jānis Klīdzējs and Irma Grebzde. They were both very productive authors, and I was proud to publish their books. Irma Grebzde became much beloved among Latvian readers in America, and she has written many good books. I'm

sorry that she has recently become quieter. Her voice is heard less and less often, and she is no longer writing longer books.

It is good that Jānis Klīdzējs' voice is still heard and that it is noisy. I want to expect much more from this unusual and talented writer. Klīdzējs' psychological portraits of people and lives are unique in Latvian literature. I have read so many books and manuscripts that some of the characters who have been created by writers fade from my memory. That is not true of the characters who populated Klīdzējs' novels – Boņs, Sniedzīte, Keisijs and others, cannot easily be forgotten. Klīdzējs himself would say that they are “embedded in your brain.”

I must also mention my old friend Mariss Vētra, who I turned into an author. Jānis Krēslīņš encouraged me to write my memoirs, and I encouraged Mariss to do the same.

(To be continued)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***

8. maijā Valsts prezidents Egils Levits,

godinot Nacisma sagrāves un Otrā pasaules kara upuru piemiņu, nolika vainagu Rīgas Brāļu kapos (*attēlā*).

Savā uzrunā Valsts prezidents teica: “Šodien, 8. maijā, mēs atzīmējam Otrā pasaules kara beigās Eiropā. Mēs esam kopā ar mūsu draugiem Rietumeiropā, kuŗiem šis datums nesa atbrīvošanu. Mums šis datums nesa atbrīvošanu, bet mēs solidārizējamies un priecājamies kopā ar dāņiem, norvēģiem, nīderlandiešiem, beļģiem, frančiem un daudzām citām Eiropas tautām, kuŗām šis datums nesa atbrīvošanu. Diemžēl mēs atceramies arī to, ka Latvijā viena okupācijas vara līdz ar kara beigām tika nomainīta pret otru.”

***

“Atceroties 4. maija vienotību, varam saņemt arī pandēmijas laikā”

Atceroties cilvēkus, kuri 1990. gada 4. maijā nobalsoja par Latvijas neatkarību, sabiedrība spēj saņemt jebkādos apstākļos, arī pandēmijas laikā, intervijā Latvijas Televīzijas raidījumā *Rīta panorāma* teica eksprezidente **Vaira Viķe-Freiberga**.

“Šī mobilizēšanas, šī vienotā cerība un gatavība kaut ko darīt, pat riskēt barikādēs ar savām dzīvībām. Ja mēs tādu varētu paturēt un atcerēties: 18. novembrī, atcerēties brīvības kaujas, 4. maijā atcerēties, cik daudz tika likts uz spēles visiem tiem, kas uzstājīgi prasīja atjaunot Latviju. Man šķiet, ka mēs varētu saņemt pat jebkādos pandēmijas, jebkādos citos laikos. Un tad, kad mums šķiet, ka mūsu ikdienišķā nasta ir par grūtu, mūsu velkamais vezums par smagu, mēs sevī rastu jaunus spēkus. Un palūkojoties uz to, ko tie toreiz varēja izdarīt, mums paliktu kauns par savu nevarību. Man šķiet, ka mēs justu sevī – arī mums ir iekšā tie paši gēni, tā pati latviskā dvēsele. Mēs taču arī varam paveikt lielas lietas.”

*

Vairāki svētku sarīkojumi notika **Daugavpilī**. Virs Daugavpils pilsētas lidojumam labvēlīgos laikapstākļos notika Latvijas

un sabiedroto Gaisa spēku un Valsts robežsardzes gaisa kuŗu pārlidojums un svētku zalve.

*

4. maijā, atzīmējot Latvijas Republikas neatkarības atgūšanu, **Otaņķu Tautas nama Lielajā zālē** tika atvērta multimedijāla ceļojošā izstāde “Tautasdziesmu teicējas 1991”, kas pagājušā gadā bija apskatāma Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Tagad tā devusies ceļojumā pa Latvijas novadiem, un pirmā pieturvietā, atbilstoši gadalaikam – pavasarim, ir Kurzeme.

*

Jau otro gadu tiešsaistē notika 4. maija **Latvijas Filmu maratons**. Portālā *Filmas.lv* kino darbus varēja skatīties visas dienas garumā, sākot no pulksten 11. Seansi bija pieejami visā pasaulē, sekojot katras valsts laika joslām.

*

Rīgas Svētā Pētera baznīcā radītā koncertā “**Ziedu svētki**” skanēja Jāņa Mediņa, Emīla Dārziņa, Pēterā Vaska, Ingmara Zemzara un Ērika Ešenvalda mūzika Latvijas Radio koŗa solista Jāņa Kurševa, flautistes Ditas Krenbergas un pianistes Agneses Egļiņas izpildījumā.

***

Kā latvieši 4. maija svētkus svin citviet pasaulē?

Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas diena jeb 4. maijs ir būtiska diena ne tikai Latvijā dzīvojošajiem iedzīvotājiem. Šo dienu ierasti atzīmē arī ārzemēs dzīvojošie latvieši. Nu jau otro gadu dažādu pasākumu norise pārceļta tiešsaistē. Izņēmums nav arī šis gads, tomēr pandēmijas dēļ noteiktie ierobežojumi pasaulē atšķiras, jo ne visur cilvēkiem liegts pulcēties.

Kā jau ierasts, par godu Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanai norit dažādi pasākumi, kuŗos tiek aicināti piedalīties arī ārpus valsts robežām mītošie cilvēki. Tā, piemēram, par godu Latvijai tiešsaistē tiek rīkots virtuāls tautas tēru gājiens.

4. maiju atzīmēja **Lielbritānijā** un **Īrijā**. Lielbritānijā Diasporas teātri 1. maijā organizēja salidojumu tiešsaistē, kuŗa laikā notika arī 4. maija svinības, un tajās piedalījās arī vairāki Lielbritānijas teātri. Lielbritānijas 1991. gada barikāžu dalībnieku domubiedru grupa aicināja visus interesentus pievienoties tiešsaistes svinībām ar nosaukumu “Svētku sarunas – ko man nozīmē 4. maijs?”. Daugavas Vanagu namā Baltā galdauta svētkos tika pārrunāti nākotnes mērķi, kas saistīti ar Latviju. Lielbritānijā dibinātās sabiedriskās organizācijas “Evolūcija” prezidents Zigurds Likums uzsvēra – šī diena ir laiks, kad uzrunāt cilvēkus un atgādināt tiem par piederību Latvijai, par latviešu valodu un kultūru.

Īrijā jau desmito gadu notiek ikgadējie Latviešu kultūras svētki, kuŗu laikā tiks atzīmēts 4. maijs. Latviešu biedrības Īrijā vadītāja Inguna Grietiņa-Dārziņa īpaši izceļ topošo grāmatu, kas būs pirmais Īrijas latviešu vēstures apkopojums par jauno

diasporu. “Grāmata vēstīs par jauno diasporu, kas, kā paši esam izpētījuši, ir senākā jaunā diaspora Eiropā. Tātad uz Īriju latvieši sāk aizbraukt kā uz pirmo valsti un pēc tam uz visām pārējām.”

4. maijs tika atzīmēta arī pāri okeānam **Amerikas Savienotajās Valstīs**. Baltā galdauta svētku pasākums tiešsaistē pēc darbdienas beigām bija plānots Vašingtonā, un citā pasākumā tiešsaistē atzīmēt šo dienu visus latviešus aicināja arī Dienvidkalifornijas latviešu biedrība.

Austrālijā latvieši tika aicināti uz pasākumu, kas notika klātienē – latviešu namā Adelaidē. Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē priekšsēde Skaidrite Agulēviča saka: “Uz galdiem būs tas, ko nu katrs ir sannis. Būs latviešu mūzika, ies fotografiju slaidi ar Latvijas skatiem, kāds varbūt palasis dzeju un kaut ko pastāstīs. Pagājušajā gadā mēs paši sarīkojām koncertu, kur koris dziedāja, bija aptuveni 100 vai 120 cilvēki, Tālavā, lielajā zālē. Šogad sakarā ar vīrusu būs labi, ja būs 40 vai 50 cilvēki mazajā zālē, un tas jau ir daudz.” Jaunzēlandē par godu Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanai notika svētku pikniks, bet 8. maijā latvieši Kraistčērčā pulcējās svētku vakariņās.

Tiešsaistē svētki ar Latvijas vēstnieku uzrunām tika svinēti, **Itālijā** un **Beļģijā**, bet viens no pasākumiem, kas notika **Norvēģijā** pilsētā Bergenā 2. maijā, pat tika rīkots klātienē. Tur Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas diena tika atzīmēta ar pārgājienu, katram sarūpējot uzkodas pie ugunsкура.

Latvieši svin 4. maiju Luksemburgā

***

Latvijas un Ukrainas prezidenti paraksta kopīgu deklarāciju par Ukrainas virzību uz Eiropas Savienību

Valsts prezidents Egils Levits tiešsaistē sazinājās ar Ukrainas prezidentu Volodimiru Zelenski (*Volodymyr Zelenskyy*). Abi prezidenti sarunas noslēgumā parakstīja kopīgu deklarāciju par Ukrainas tālāku virzību uz Eiropas Savienību (ES).

Deklarācija paredz, ka Latvija atbalstīs Ukrainas iestāšanos ES, līdzko tā būs izpildījusi noteiktās prasības, kas ļauj tai iesniegt oficiālu pieteikumu ES dalībvalsts statusa saņemšanai. Abas valstis arī apņemas kopīgiem spēkiem aktīvāk strādāt pie tā, lai Ukraina turpinātu savu integrēšanos ES un realizētu plānotās reformas, kas Ukrainai ļaus pretendēt uz ES dalībvalsts statusu. Valsts prezidents sarunā uzsvēra Latvijas stingru atbalstu Ukrainas teritoriālajai integritātei: “Latvija starptautiski iz-

manto jebkuŗu iespēju, lai atgādinātu par to, ka daļa Ukrainas ir okupēta un ka Krīma ir neatņemama Ukrainas sastāvdaļa tāpat kā Donbasa reģions.”

Tāpat Valsts prezidents akcentēja: “Latvija ir gatava palīdzēt ar savu profesionālo pieredzi par reformu vadību, par eiointegrāciju. Es ļoti ceru, ka jau šajā desmitgadē Ukraina kļūs par pilntiesīgu Eiropas Savienības dalībvalsti, īstenojot visas tam nepieciešamās reformas.” E. Levits puda Latvijas izpratni par Ukrainas mērķi kļūt par NATO dalībvalsti, lai stiprinātu Eiropas drošības telpu.

V. Zelenskis pateicās E. Levitam par Latvijas konsekventu atbalstu Ukrainai un par kopīgajā deklarācijā pausto tālāko valstu sadarbību Ukrainas ceļā uz dalību ES. Ukrainas prezidents sveica Latvijas kolēģas un iedzīvotājus ar tikko aizvadīto valsts neatkarības atjaunošanas gadadienu 4. maijā un ielūdza Latvijas prezidentu apmeklēt Ukrainas neatkarības trīsdesmitgadei veltītos notikumus 23. – 24. augustā Kijevā, kā arī tad paredzēto Krīmas platformas dibināšanu. Tā būs valstu grupa, kuŗas uzdevums būtu pastāvīgi uzturēt Krīmas jautājumu starptautiskajā dienaskārtībā.

***

Latvijā radīta jauna radiostaciju platforma – Radio.lv

2021. gadā, sagaidot un svinot Latvijas Neatkarības dienu, ir atklāta jauna Latvijas radiostaciju tiešsaistes platforma – **Radio.lv**. Portālā apkopotas un dzirdamas visas Latvijas radiostācijas, kas dzirdamas FM viļņos vai tīmeklī.

Daudzi ir dzirdējuši un zina populārākos radio – LR1, LR2, Skonto, SWH, EHR, Star FM, bet mums Latvijā ir arī daudzas reģionālās radiostācijas (Kurzesmes, Rietumu, Latgales), kas dzirdamas tikai nelielā daļā teritorijas. Tiešsaistes platformā – **Radio.lv** visas Latvijas radiostācijas var klausīties *online* vidē vienā vietā. Šeit nav nepieciešams reģistrēties, lejupielādēt aplikācijas vai veikt maksājumus. Vienkārši atver un klausies.

Kādēļ ir radīta **Radio.lv**? Platformas mērķis un reizē arī uzdevums ir palielināt latviešu valodā radītā satura lietošanu sadzīvē un publiskajā telpā ne tikai Latvijā, bet arī pie tautiešiem ārzemēs. Šobrīd, kad lielo ārvalstu mediju un sociālo tīklu platformu – *Youtube*, *Facebook*, *Spotify*, *Itunes* popularitāte un spiediens uz Latvijas informatīvo telpu pieaug, ir būtiski veidot un sniegt iespēju Latvijas iedzīvotājiem maksimāli ērti lietot un klausīties saturu dzim-

tajā valodā.

Emigrantiem ārzemēs saglabāt latviešu valodu un latviskās tradīcijas ir īpaši grūti. Ja viņi dzīvo izolēti no pārējiem latviešiem vai mitinās svešumā jau otrajā vai trešajā paaudzē, grūtības saglabāt latviešu valodu būtiski pieaug. Latvijas *online* radio platforma – **Radio.lv** šajā kontekstā būs labs palīgs – padarot latviešu valodas klausīšanos ikdienā vienkāršāku un ērtāku.

Saturu veido Latvijas radiostācijas, bet **Radio.lv** nodrošina tā vieglāku pieejamību latviešiem visā pasaulē. Tā kā visi radio šeit ir pieejami vienā vietā, katrs var izvēlēties sev atbilstošāko pār raidi vai ērti pārslēgties no vienas uz citu radiostaciju. Izmēģiniet **Radio.lv** priekšrocības, klausoties visus Latvijas radio mājaslapā <http://radio.lv> 24 stundas diennaktī Latvijā un visā pasaulē.

***

Remigrācijas projektā Latvijā atgriezušās 842 ģimenes

Pirms trim gadiem Latvijā izveidots reģionālo remigrācijas koordinātoru tīkls. Tā mērķis – sekmēt iedzīvotāju atgriešanos Latvijā, sniedzot bezmaksas konsultācijas par darbu un uzņēmējdarbības iespējām, izglītību, dzīvesvietu un pašvaldības pakalpojumiem konkrētajā reģionā. Līdz šā gada martam projektā iesaistījies 4721 ģimene, Latvijā atgriezušās 842 ģimenes, to plāno darīt vēl 567 ģimenes.

Liela loma ir arī *Brexit* Lielbritānijā. Daudziem nav, kur strādāt, tādēļ viņi ir atgriezušies Latvijā. Cilvēki ir jau iegādājušies līdzaizbraucuma biļetes uz jūniju, jūliju un plāno atgriezties vasarā. Šobrīd vienkārši apstākļi ir apgrūtināti, jo jātaisa ļoti daudz *Covid-19* testu un ir pašizolācija. Ir problēmas ar mantu pārveidājumiem. Bērni nav apguvuši latviešu valodu, tāpēc daudzi plāno, lai bērns uzsāks mācības no nākamā mācību gada.

***

“Pārceļšanās ceļvedis uz Latviju”

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) ir izveidojusi informatīvu materiālu “Pārceļšanās ceļvedis uz Latviju”, kuŗā ir apkopota būtiskākā informācija, kas jāņem vērā, plānojot strādāt un dzīvot Latvijā. Izstrādātais ceļvedis piedāvā ārvalstu investoriem, profesionāļiem un Latvijas diasporas pārstāvjiem ērti pārskatāmu informāciju par pārceļšanos uz Latviju, iespējām darba tirgū un integrāciju kultūrvīdē. Ceļvedis ir sastādīts angļu valodā un ar to var iepazīties platformā *investinlatvia.org*, sadaļā *For Investors – Moving to Latvia*. *Investinlatvia.org* ir vietne, ar kuŗas starpniecību LIAA uzrunā ārvalstu investorus un informē par iespējām Latvijā.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

***

9. maijs Rīgā

Svētdien, 9. maijā, Valsts policija bija slēgusi tiešu piekļuvi piemineklim Uzvaras parkā Pārdaugavā. Iedzīvotāji tika aicināti atnestos ziedus novietot uz galdiem, no kuriem ziedus līdz piemineklim aiznesa "Rīgas mežu" darbinieki. Piekļuve piemineklim Uzvaras parkā nebija iespējama – teritorijā bija izvietotas barjeras. Cilvēkiem, kas bija atnākuši nolikt ziedus, nebija ļauts uzkāvēties un pulcēties, tika organizēta raita kustības plūsma.

Neapmierinātību ar policijas rīcību puda Saeimas deputāte Ļubova Švecova, kuŗa solija prasīt paskaidrojumus iekšlietu ministram un policijas vadībai par cilvēku nelaišanu līdz pieminekļa pakājei. Savukārt Saeimas deputātes Regīnas Ločmeles meita pie pieminekļa spēlēja ģitaru un dziedāja, taču policija lūdza to pārtraukt, jo sākās cilvēku pulcēšanās.

***

Nepieciešams pretsvars okupantu artefaktiem

Tēlnieka **Kristapa Gulbja** skatījumā Latvijai šobrīd būtu nepieciešams koncentrēties uz tagadni, radot pretsvaru tiem visiem Kremļa lolotajiem okupācijas artefaktiem: "31 gads pagājis kopš neatkarības atgūšanas, taču mums nav ne pieminekļa "Baltijas ceļam", ne Barikādēm.

Kristaps Gulbis

Nav nekā, kas vēstītu sabiedrībai par Konstantīnu Čaksti un Latvijas Centrālo padomi. Nav pieminekļa Latvijas valsts Simtgadei. Ir vienīgi tās iniciatīvas, kas tiek rosinātas pašvaldībās vai privātā kārtā – kā, piemēram, lielie karogi milzu mastos. Bet no valsts puses nav nekāda pieņemuma. Mums būtu jākoncentrējas uz sava valstiskuma izcelšanu, lai pārmauktu šo *Russkij mir* radīto spiedienu!"

Ir vairāk nekā 300 okupācijas varas atstātu iemeslu, kāpēc tā būtu jādara. "Piemineklis padomju karavīriem – Padomju Latvijas un Rīgas atbrīvotājiem no vācu fašistiskajiem iebrucējiem" ir redzamākais no tiem.

***

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

piedalījās "Eiropas Zinātnieku nakts" projektā. 30. aprīlī Eiropas Zinātnieku nakts visā Latvijā notika tiešsaistes formātā, un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (RTA) piedāvāja dažādas aktivitātes ar mērķi sniegt priekšstatu par zinātnes jomā paveikto. Atraktīvā veidā tika stāstīts par inovatīviem risinājumiem, iepazīstināts ar dažādu projektu rezultātiem.

***

Mediķi aicina Saeimu un valdību rīkoties

Pieaugot saslimstībai ar *Covid-19*, un izsakot bažas par epidemioloģisko situāciju Latvijā, mediķi vērsušies pie Saeimas un valdības ar aicinājumu rīkoties, lai tiktu novērsts straujš saslimstības palielinājums, informēja Veselības ministrijas (VM) Komunikācijas nodaļas vadītājs Oskars Šneiders.

Medicīnas iestāžu speciālisti brīdina, ka pēdējo nedēļu saslimstības ar *Covid-19* rādītāji skaidri parāda, ka epidemioloģiskā situācija būtiski pasliktinās. Saslimstības pieaugums ir vērojams visā valsts teritorijā un praktiski visās iedzīvotāju vecuma grupās, tajā skaitā bērnu un jauniešu vidū. Latvijā aptuveni 90% gadījumu izplatīts ir *Covid-19* celms B.1.1.7 jeb daudz lipīgākais vīrusa Lielbritānijas variants. Sekas epidemioloģiskās drošības pasākumu neievērošanas gadījumā var būt smagākas, tādēļ jāizvairās no tikšanās ar cilvēkiem ārpus savas mājsaimniecības, jāstrādā attālināti, ja tas ir iespējams, un jāievēro citi drošības pasākumi, teikts medicīnas speciālistu atklātajā vēstulē.

***

Krievija izraidījusi Latvijas aizsardzības atašeju

Krievija izraidījusi Latvijas aizsardzības atašeju, pulkvedi Jāni Dreimani, paziņojusi Latvijas Aizsardzības ministrija (AM). Krievijas Ārlietu ministrija 28. aprīlī pavēstīja, ka no valsts izraida septiņus Baltijas valstu un Slovākijas diplomātus.

Pulkvedis Jānis Dreimanis

No Latvijas vēstniecības darbiniekiem Krievija bija jāpamet viena diplomātam. Šādu soli Krievija spēra pēc tam, kad Latvija, solidārizējoties ar Čehiju, bija izraidījusi Krievijas militāro atašeju Latvijā Ruslanu Ušakovu.

Latvijas aizsardzības ministrs Artis Pabriks (AP) ticis ar pulkvedi, lai pateiktos viņam par darbu, pildot Latvijas aizsardzības atašeja Krievijā dienesta pienākumus. "Dreimanis ir pieredzējis aizsardzības atašejs un militārais diplomāts. Savā profesionālajā darbībā viņš ir godam pārstāvējis mūsu valsts intereses, iemantojot cieņu un augstu novērtējumu starp pašmāju un ārvalstu kollēgām," sacīja Pabriks. Iepriekš Dreimanis ir bijis Latvijas aizsardzības atašejs Gruzijā, Azerbaidžānā, Bulgārijā un Turcijā ar rezidenci Gruzijā, kā arī nerezidējošais atašejs Dānijā, Norvēģijā, Somijā un Zviedrijā.

***

Janim Rozentālam – 155

Lai pabeigtu Pēterburgas Mākslas akadēmiju un radītu diplomdarbu, Janis Rozentāls

atgriezās savā dzimtajā pusē Saldū. Darbā viņš nolēma atainot Saldū un tos cilvēkus, kas te tolaik, 19. gadsimta beigās, dzīvoja.

Kopš gleznas "No baznīcas" tapšanas pagājuši 127 gadi. Mākslinieka 155. jubilejas gadā septiņi no diplomdarba tēliem iemūžināti bronzas skulptūrās, kas ikvienu gluži kā gleznā sagaida uz baznīcas kāpnēm (*attēlā*).

Projekts īstenots ar uzņēmēju atbalstu – viens no viņiem ir Saldus novada uzņēmējs Argods Lūsiņš, otrs – fonda "Mākslai vajag telpu" valdes priekšsēdis Jānis Zuzāns.

***

Filmas "Baltais hēliokopters" Alva Hermaņa versija

Michails Barišņikovs filmā

Jaunajā Rīgas teātrī noslēgusies kino darba "Baltais hēliokopters" filmēšana, radošā grupa ķersies pie pēcapstrādes darbiem, un ceļu pie skatītājiem visā pasaulē filma varētu uzsākt gada nogalē, vēsta Latvijas Radio. Ļoti aktuāla, pat skandalozā tema, ko izspēlēja pasaules līmeņa aktieris un kas ietērpta izsmalcinātā vizuālā veidolā – šos par savas topošās filmas trim galvenajiem trumpjiem uzskata režisors Alvis Hermanis. Filmas pamatā ir Hermaņa pirms pusotra gada iestudētās izrādes motīvi, taču tā nav uzfilmēta izrāde, bet gan pilnīgi autonomas kino darbs, kam būs arī nedaudz no izrādes atšķirīgs sižets.

Izrādes sižets balstīts patiesos notikumos un stāsta par iepriekšējā Katoļu baznīcas pāvesta – Benedikta XVI – noslēpumaino atkāpšanos no amata. Benedikts XVI jeb Jozefs Racingers ir pirmais pāvests, kuŗš pēdējo 600 gadu laikā pameta savu posteni dzīves laikā. Līdz šim bija pašsaprotami, ka šis amats tiek pildīts līdz pat nāves brīdim. Oficiālā atkāpšanās versija par veselības problēmām ne visiem šķiet pārliecinoša. Ir arī citas versijas.

***

Prāta vētras dzīve un vēsture izdota grāmatā

"Tās būs mūsu jaunās dziesmas un jaunie mēs," LTV raidījumā "Kultūrdeva" stāstot par grupas *Prāta vētra* šī gada plāniem, atklāja mūziķis Renārs Kaupers.

Aprīlī *Prāta vētra* publicēja video klipu dziesmai *Feels*, kas ieskandināja jauna albuma izdo-

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

BALTKRIEVIJA. Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Einars Semānis, atzīmējot Nacisma sagraves un Otrā pasaule kara upuru piemiņas dienu, nolika ziedus Otrā pasaules kara upuru memoriālajā kompleksā "Hatiņa", kur 1943. gada pavasarī nacisti iznīcināja Hatiņas ciematu ar visiem tā iedzīvotājiem, kā arī memoriālajā atceres vietā "Jama", godinot Holokausta Baltkrievijā bojā gājušos.

KANADA. Latvijas vēstniecība Kanadā no 15. aprīļa līdz 14. maijam Kvebekas vēsturiskajā citadelē (*La Citadelle*), Kvebekā iepazīstina ar izstādi "Latvijas traģēdija. 1941". Kvebekas citadele ir Kanadas valsts augstāko vadītāju – ģenerālgubernātoru un Kanadas Bruņoto spēku virspavēlnieku Kvebekas rezidence, kā arī Karaliskā 22. pulka (*Royal 22e Régiment*) bāze un populārs tūrisma objekts. Izstādē ir skaudrs stāsts par traģisko 1941. gadu Latvijas vēsturē, kad PSRS okupācijas vara veica civiliedzīvotāju masveida deportācijas, savukārt nacistiskās Vācijas režīms uzsāka holokaustu pret ebrejiem – Latvija gada laikā zaudēja 100 000 savu iedzīvotāju.

LIELBRITANIJA. 7. maijā attālināti norisinājās ikgadējā Latvijas goda konsulu Apvienotajā Karalistē tikšanās ar vēstniecības komandu. Atklājot sanāksmi, Latvijas vēstniece AK Ivita Burmiste iepazīstināja goda konsulus ar vēstniecības prioritātēm – abu valstu sadarbības stiprināšana ārpolitikā, aizsardzība un drošība, ekonomisko sakaru padziļināšana, kā arī atbalsta sniegšana Latvijas diasporai. Vēstniece norādīja, ka Latvijai un AK ir būtiski sadarboties arī globālo jautājumu risināšanā, piemēram, ekonomikas atveseļošanās, klimata pārmaiņu, dzimumu līdztiesības un digitalizācijas jautājumos.

šanu rudenī. Savukārt no 10. maija būs pieejama grāmata "Prāta vētra. Meklēt vienam otru" par grupas dzīvi un vēsturi, ko sarakstījusi scenāriste un reklāmas tekstu autore no Krievijas Alina Katrāne-Šilinga.

***

Latvijas Literatūras gada balvu (LALIGABA)

par labāko prozas darbu saņēmis Jānis Jonevs ar stāstu krājumu "Tīģeris", kas izdots apgādā "Dienas grāmata", aģentūru LETA informēja balvas pārstāve Signe Viška.

***

Jauns Sidnejas Latviešu teātra iestudējums

Autore Iveta Salgrāve saka: "Luga "Liču vilinājums" ir par to, kā vajadzīgs kļūst viss tas, kas reiz izmests, aizdzīts, pamests. Vērtības mainās." Darbība notiek šodien, Zemgales lauku mazpilsētas krogā "Zilais logs". Piecu cilvēku stāsti un attiecības sapīti intriģējošā plūsmā un iesprausts pa komentāram par dzīvi šodien Latvijā – Robina apgalvo "es nebraukšu prom! Kādam ir jāpaliek, lai tiem, kas aizbraukuši, ir kur atgriezties."

Lugas "Liču vilinājums" mēģinājums // Foto: Ojārs Greste

Tēlu raksturi dod plašu iespēju aktieriem parādīt savas spējas. Tēli ir no dzīves, katram viegli pazīstami un tā varam saprast un just līdz viņu veiksmei vai neveiksmei. Aktieriem uzdevums rādīt kā iekārot, milēt, manipulēt, aizstāvēt, paust, pārliecināt. Un visu to bez lamāšanās!

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

***

Ziņas īsumā

• Latvijas Arhitektu savienība aicina līdz 18. jūnijam pieteikt darbus "Latvijas Arhitektūras gada balvas 2021" konkursam, aģentūru LETA informēja savienības pārstāvji. Balvai pieteiktie darbi tiks vērtēti divās kārtās pēc vairākiem vienlīdz svarīgiem kritērijiem – ideja un koncepcija, projekta vienotība jeb viengabalainība, atbilstība projekta uzdevumam, konteksts un mērogs, rūpība un pamatīgums, kā arī sabiedriskais nozīmīgums un emocionālā iedarbība. Darbus aicināti iesniegt arhitekti un pasūtītāji, būvnieki, pašvaldības un sabiedriskās institūcijas.

• 5. maijā Latvija saņēmusi ražotāja *Moderna Covid-19 vakcīnas* piegādes daļu – 19 200 devas, informēja Veselības ministrija. Visas saņemtās vakcīnu devas tiks novirzītas vakcinācijas pret *Covid-19* veiktšanai – gan pirmajam, gan otrajam vakcīnu devām. Šo vakcīnu piegāde vakcinācijas veicējiem – ārstniecības iestādēm un ģimenes ārstiem – tiks nodrošināta, sākot ar 7. maiju.

• No piektdienas, 7. maija, restorānu terāsēs drīkst apkalpot klientus no plkst. 6 līdz 21, paredz valdībā pieņemtie grozījumi noteikumos "Epidemioloģiskās drošības pasākumi *Covid-19* infekcijas izplatības ierobežošanai".

• Saeima 6. maijā, otrajā – galīgajā – lasījumā pieņēma par steidzamiem atzītos grozījumus **Valsts sociālo pabalstu likumā**, ar kuŗiem mainīts ģimenes valsts pabalsta apmērs un tā piešķiršanas nosacījumi. Lai sakārtotu atbalsta sistēmu un vienlaikus noteiktu lielāku finansiālo atbalstu ģimēnēm ar bērniem, grozījumi paredz, ka no nākamā gada pabalsta apmērs būs atkarīgs no audzināmo bērnu skaita.

Ziņas sakopojis
P. Karlsons

JURIS
LORENCIS

Levits: “Tā ir nolaidība no valsts puses”

Dažreiz ārzemnieki man jautā: kas padomju okupācijas laikos latviešiem bija pats smagākais slogs? Preču trūkums veikalos? Vārda brīvības ierobežojumi? Padomju armijas klātbūtne? Nē! Tas, kas visvairāk nomāca cilvēkus, bija cittautiešu ieplūšana no “brālīgajām republikām” un latviešu valodas pakāpeniska izspiešana no oficiālās aprites. Pargrieziena punkts bija Atmoda, konkrēti – 1988. gada 6. oktobris, kad Augstākā Padome nobalsoja par papildinājumu Latvijas PSR Konstitūcijai. Tajā tika noteikts, ka: “Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas valsts valoda ir latviešu valoda”. Šodien Satversmes 4. pants skan šādi: “Valsts valoda Latvijas Republikā ir latviešu valoda”. Savukārt 114. pants saka: “Personām, kuŗas pieder pie mazākumtautībām, ir tiesības saglabāt un attīstīt savu valodu, etnisko un kultūras savdabību”. It kā viss ir sakārtots. Tomēr 2011. gadā prokrieviskā kustība ar šķietami patriotisku nosaukumu “Vienota Latvija” sāka vākt parakstus, lai krievu valodai tiktu piešķirts otras valsts valodas statuss. 2012. gadā notika referendums par grozījumiem Satversmē, kuŗā piedalījās 71 % no balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem. No tiem par valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai nobalsoja tikai 25 %, pret – 75 %. Līdz ar to referendums pārliecinoši apstiprināja latviešu valodu par vienīgo valsts valodu Latvijā. Savukārt

2018. gadā Saeima pieņēma grozījumus likumdošanā, saskaņā ar tiem mazākumtautību skolās vidusskolu klasēs tiek veikta pakāpeniska pāreja uz apmācību latviešu valodā. Tas nozīmē, ka turpmāk fiziku un matemātiku jaunieši apgūs latviski. Skolēniem tiek saglabāta iespēja dažus priekšmetus (piemēram, savas tautas literatūru) apgūt dzimtajā valodā.

Diskusijas par krievu valodas vietu Latvijā negaidīti atjaunojās šajā pavasarī, kad Veselības ministrija paziņoja par plāniem izdot un izsūtīt pa pastu visām Latvijas māsaimniecībām tā saucamo “Vakcinācijas avīzi”, informatīvu materiālu latviešu un krievu valodās, kas iedrošinātu cilvēkus potēties pret Covid-19. Tomēr Valsts valodas centrs, kas seko Valodas likuma normu izpildei, atzina, ka avīzes izdošana krievu valodā un tās izsūtīšana (tas viss par valsts līdzekļiem!) īsti neatbilst likumam. Turklāt pastāv problēma – kā var zināt, kuŗā dzīvoklī dzīvo latviski, kuŗā krieviski runājošie? Vienlaikus ir skaidrs, ka daudzi tā saucamie “krievvalodīgie” (it īpaši Latgalē dzīvojošie) neuzticas Rietumos ražotām vakcīnām un gaida ierodamies Krievijas “Sputņik”. Jautājums ir, lūk, par ko – kā lai viņus pārliecina? It īpaši tos, kuŗi joprojām nepārvalda latviešu valodu. Komentējot notiekošo, valsts prezidents Egils Levits Latvijas Radio intervijā puda savu viedokli: “Ir ļoti dīvaini, ka ir cilvēki,

kas trīsdesmit gadus dzīvojuši valstī, kuŗas valodā viņi nerunā”. Viņš gan pieļāva iespēju, ka izņēmuma kārtā “Vakcinācijas avīzi” varētu izdot arī krievu valodā. Vienlaikus prezidents uzsvēra, ka “šāda getoizācija nav pieļaujama” un tā “ir nolaidība no valsts puses, ka Latvijā joprojām ir valsts valodu neprotēši iedzīvotāji”.

Kāpēc krievu valoda Latvijā joprojām saglabā savas pozīcijas? Iemesli ir vairāki. Pirmkārt, tā saucamo “krievvalodīgo” vienkārši ir daudz, ap 30 % no Latvijas iedzīvotājiem. Valoda ir attieksmes jautājums pret Latvijas valsti. Ja cilvēks joprojām sēro pēc PSRS, tad motivācija runāt latviski viņam ir niecīga. Otrkārt, dažās vietās (īpaši Latgalē) krievi veido pašpīetiekamu vidi, kuŗas iekšienē komunikācija notiek krievu valodā. Treškārt, krievvalodīgo mediju iespāids. Tā nav tikai “Kremļa propagandas” televīzija. Ne tikai krievi, arī daudzi latvieši šodien skatās krievvalodīgos filmu, izklaides, sporta, medību, maksšķerēšanas u.c. kanālus.

Protams, latviešu valodas prasme krievvalodīgo kopienā aug. Šodien nav iespējams beigt skolu un nezināt latviešu valodu. Notiek lēna asimilācija, jaukto ģimeņu bērni parasti izaug par latviešiem. Pietiek ielūkoties skolēnu sarakstos, tik daudzi ir krieviski uzvārdiem, bet latviskiem vārdiem. Jānis Ivanovs un Daina Petrova nav nekāds retums. Pat Rīgā dažkārt var dzirdēt, kā liel-

veikala kasiere ar pircēju sarunājas latviski, bet ar krievisku akcentu. Vienlaikus radušās jaunas problēmas. Latviešu jaunieši no laukiem, kuŗiem ikdienā nav bijusi saskare ar krievvalodīgu vidi un kuŗi skolā apguvuši latviešu, angļu un vācu valodas, Rīgā pēkšņi apzinās – darba tirgū pieprasīta ir arī krievu valoda. Tā nu iznāk, ka krievu jauniešiem, kuŗi runā krieviski, latviski un angļiski, ir labākas izredzes atrast darbu. Vienlaikus Baltijas valstis un jo īpaši Latvija ir viens no “daudzvalodīgākajiem” Eiropas reģioniem. Starp mani pazīnām teju visi bez latviešu valodas pārvalda arī krievu un angļu, daži prot arī vāciski. Latvijā nereti var novērot kompānijas, kuŗas runātāji vienlaicīgi lieto trīs, pat četras valodas, brīvi pārejot no vienas uz citu. Piemēram, latviešu, latgaliešu un krievu; latviešu, latgaliešu, poļu un krievu; čigānu, latviešu un krievu. Atceros, vēl padomju laikos reiz satiku čigānu no Kurzemes, kuŗš prata piecas (!) valodas (čigānu, latviešu, krievu, lietuviešu un igauņu), bet nevienā no tām nemācēja rakstīt. Tie ir kuriozi piemēri, kas tomēr visai labi ilustrē Latvijas situāciju. Esam tautu, laikmetu un politisko ietekmju krustcelēs.

Ko mums darīt šodien? Trīs lietas, kas stiprina latviešu valodu – likumi, mūsu pašu attieksme pret to un Latvijas kā valsts prestižs. Likumi ir sakārtoti. Tas, kas tiek prasīts no mums katra, ir iestāties

par valodu, būt modriem. Šī gada martā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komiteja ieteikusi Latvijai atjaunot valsts izglītībā divvalodību. Ieteikumam ir rekomendējošs raksturs. Tomēr žēl, ka šīs organizācijas ierēdņi nav iedziļinājušies problēmas būtībā, nav pārinteresējušies par Latvijas neseno vēsturi. Labi, ka vismaz nacionāli domājošies politiķi jau paspējuši katēgoriski noraidīt šos “ieteikumus”. Vienlaikus jāpazīnās, ka pats lielākais valodas balsts ir mūsu valsts spēks, tās autoritāte Latvijā un pasaulē. Kāpēc pirms kuŗa šeit dzīvojošie krievi bija ļoļāli Latvijai? Viens no iemesliem – viņiem nebija illūziju par to, kas notiek uz austrumiem no Zilupes, robežas otrā pusē. Pāri “dzelzs priekšķaram” atklāda ziņas par represijām, nāves noņemēm, kolektivizāciju, badu un trūkumu, par baznīcu apgānīšanu. Līdzīgi ir arī šodien. Ja atbildīgās iestādes Latvijā būtu laikus pasūtījušas vakcīnas un sakārtojušas pašu potēšanās procesu, Latvijā nerastos ne mazākās ilgas pēc Krievijas “Sputņik”.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

KĀRLIS
STREIPS

8. maijs Latvijas kalendārā ierakstīts ar vārdiem “Nacisma sagrāves un Otrā pasaules kuŗa upuru piemiņas diena.” 9. maijs – “Eiropas diena”.

8. maija atceres diena kā tāda ir bijusi kopš 1995. gada aprīļa, kad 5. Saeima grozīja likumu, lai noteiktu, ka kuŗa upurus turpmāk pieminēs 8. un nevis 9. datumā, kā tas bija pirms tam. Diskusijas parlamentā par šiem likuma grozījumiem bija ilgstošas un visnotaļ emocionālas. Tā, piemēram, deputāte no opozīcijas frakcijas *Līdztiesība* nāca klajā ar šādu repliku: “Manu vectēvu, Latvijas Republikas pilsoni, mežsargu, apolītisku un ticīgu cilvēku, jau, kuŗam beidzoties, kartupeļu stādīšanas laikā sašāva kā sietu un pameta mežā nacionālie partizāni tikai par to, ka viņš, lūk, dienēja nepareizā, no šodienas skatījuma, armijā, Padomju armijā. Latviešu strēlnieku divīzijā. Tēvs atgriezās no kuŗa ievainots, bet dzīvs. Un es nekad nevarēšu piekrist, un es nekad nevarēšu pateikt, ka viņš dienēja okupācijas armijā. Viņš cīnījās pret fašismu un cīnījās frontē, nevis mežā.” Cits, nacionālistiskāk noskaņots deputāts, par vienu no debates dalībniecēm puda: “Vakar citēja *Pravdu*, šodien *Pavalstnieku* un

rīt citēs arī *Mein Kampf*, ja tas būs izdevīgi, jo komunistiem tas ir raksturīgi, sevišķi tiem, kas savu karjēru sāka Iekšlietu ministrijas sistēmā Staļina laikā.” Nadziņi todien bija palaisti pavisam vaļīgi...

Galū galā balsojums par šīs dienas pārdēvēšanu bija 49 par, 11 pret, 11 deputātiem atturoties. Tas nozīmē, ka 29 tajā dienā vispār nebalsoja. Taču bija pavisam racionāls iemesls kuŗa upuru piemiņas dienu noteikt 8. maijā, jo šī ir diena, kad Eiropa piemin Otrā pasaules kuŗa beigas. Nacisti pirmo vispārējo padošanās līgumu parakstīja Reimsā, Francijā, 7. maijā. Staļins iebilda, jo līgumu nebija parakstījuši paši augstākie nacistu valsts pārstāvji, un tāpēc sabiedrotie ar amerikāņu ģenerāli Dvaitu Eizenhaueru piekrita otru līgumu parakstīt Berlīnē un nākamās dienas vakarā, līdz ar ko uzvaras diena Eiropā turpmāk būs nākamajā dienā pēc tam, tātad – 9. maijā.

Bija viena problēma. Ģenerālis Eizenhauers informācijai par Reimsā parakstīto līgumu uzlika 36 stundu embargo, ar to pateikdams, ka neviens no žurnālistiem, kuŗi redzēja līguma parakstīšanu, par to nedrīkstēja ziņot. Žurnālists Edvards Kenedijs no

ziņu aģentūras *Associated Press* visai saprotamā kārtā nolēma embargo ignorēt, jo nacistu padošanās tomēr bija nozīmīga ziņa. Viņš savu reportāžu pa telefonu uzreiz nodiktēja uz Londonu, kur tā tika plaši izziņota. Svētlaimīgie eiropieši sāka pulcēties ielās, dziedāt, apkampties, sapratuši, ka kuŗam un asiņainajam kuŗam beidzot, beidzot pienākušas beigas! Un tieši tāpēc, ka viens žurnālists nolēma ignorēt uzlikto embargo, Eiropa Otrā pasaules kuŗa beigu dienu atzīmē 8. maijā, nevis 9. datumā, kā sākumā bija iecerēts. Žurnālists Kenedijs tika nosūtīts mājās uz Ameriku un atbrīvots no darba. Tikai 2012. gadā, ilgi pēc žurnālista nāves, *Associated Press* atzina, ka tā nevajadzēja darīt.

Kā zināms, Krievija Otrā pasaules kuŗa beigu dienu atzīmē 9. maijā, jo brīdī, kad tapa parakstīts galīgais padošanās dokuments Berlīnē, Maskavā jau bija pāri pusnaktij.

Maskavā tradicionāli tā dēvētajā “Lielā Tēvijas kuŗa uzvaras dienā” notiek vērienīga militāra parāde Sarkanajā laukumā. Latvijā 9. maijs tradicionāli nozīmē pulcēšanos pie tā dēvētā Uzvaras pieminekļa Pārdaugavā, lai sērotu par aizgājušo PSRS godību. Allāž tur ir pāris tantiņu

ar riklurāvēja Staļina ikonām rokās. Katru gadu policijai nākas pievākt pāris cilvēku, kuŗi ir pārmērīgi kunga prātā.

Taču 9. maijs Latvijas atceres dienu kalendārā parādās nevis tāpēc, ka Krievija tad atzīmē kuŗa beigas, bet gan tāpēc, ka tieši 1950. gada 9. maijā iezīmējas pirmsākumi tam, no kā ar laiku tapa Eiropas Savienība. 9. maijs mūsu kalendārā ir Eiropas diena. Minētajā datumā Francijas ārlietu ministrs Robērs Šūmans publicēja uzsaukumu, kuŗā viņš aicināja apvienot Francijas un Vācijas federālās republikas ogļu un tērauda resursus, cita starpā, lai nodrošinātu, ka turpmāk neviena no pusēm šos būtiskos resursus neizmantos kuŗošanas vajadzībām. 1951. gada 18. aprīlī sešas valstis – Francija, Vācija, Beļģija, Nīderlande, Luksemburga un Itālija – parakstīja Parīzes līgumu, ar kuŗu izveidota Eiropas Ogļu un tērauda kopiena. No tās ar laiku izauga Eiropas Ekonomiskā kopiena un galū galā arī Eiropas Savienība, kuŗas dalībvalsts Latvija ir jau kopš 2004. gada maija.

Sogad Eiropas Savienība savu jubilejas mēnesi atzīmē ar konferenci par Eiropas nākotni, ko Latvijas Ārlietu ministrija ir apņēmusi ar vārdiem “unikāla ie-

spēja Eiropas iedzīvotājiem dalīties ar idejām un palīdzēt veidot Eiropas kopīgo nākotni”. Projektam ir sava mājaslapa tīmeklī, informāciju var aplūkot visās Eiropas Savienības dalībvalstu oficiālajās valodās, arī latviešu valodā. Lapā piedāvātas dažādas tēmatiskas katēgorijas – klimata maiņa, veselība, spējīgāka ekonomika u. tml. Eiropieši var nākt ar saviem priekšlikumiem un savām pārdomām katrā no tām.

Sogad sagādājies, ka tieši ap šo laiku Saeima nolēma restorāniem ļaut atvērt āra terases ar nepieciešamo distancēšanos un visu pārējo, kas nepieciešams epidemioloģiskajai drošībai. Tīmeklī bija aplūkojamas fotografijas, kuŗas ļaudis ar prieku šo iespēju arī izmantoja, lai gan laika apstākļi gan piektdien, gan arī sestdien, kad rakstīju šo komentāru, nekādi piemīļie nebija. Dabas māte acīmredzot nolēma cilvēkus nelutināt, un varbūt tas tāpēc, ka pagājušajā nedēļā ceturtdienā Slimību profilakses un kontroles centrs pirmoreiz kopš februāra vienas diennakts laikā saskaitīja vairāk nekā 1000 jaunu infekciju. Veselības ministrs nākamajā dienā darīja zināmu, ka valdībai nāksies domāt par stingrāku ierobežojumu atsākšanu...

“Par ko man bēdāties, dārling?!”

Tā man intervijā pirms diviem gadiem teica Astrīda, kad cita starpā jautāju, vai tad Latvijas problēmas nemaz netraucē. “Man te nekādu problēmu nav. Apkārt fantastiski cilvēki, lieliska ģimenes ārste, un tu pati redzi, cik skaistā dzīvokli es varu atļauties dzīvot! Pēc gada man apritēs 90, un es jau plānoju lielu balli.” Balle diemžēl nenotika, svecītes jubilejas kūkā palika nenopūstas... Bet pa to laiku iznāca grāmata “Trimdas bērnu bērni Latvijā”, ko svinējām ar skaistiem atvēršanas svētkiem Rīgas Centrālās bibliotēkas zālē. Skaistas runas teica grāmatas varoņi – Juris Ulmanis, Baiba Rubesa un citi, draugs un domubiedrs Mārtiņš Zandbergs, mūziķēja tikko uz Latviju pārcēlies Vladimirs Hohlovs, Floridas latviešu mūzikālā dvēsele. Bija aizkustinoši un pacilājoši. Astrīda atklāja, ka top nākamā grāmata.

“Par ko bēdāties, dārling?!” Bet – sāp gan – tas, ka mūsu tautai, kā man šķiet, nekas nav pa prātam, ka nevaram būt vienoti. Lai saka, ko grib par Kārli Ulmani, bet – ko citu viņš savulaik varēja darīt ar to Saēimas “tīgu”?! Tā paša iemesla pēc joprojām dziļi cienu Valdi Zatlēru.

Lielas cerības saistu Egilu Levitu. Tad nu mums gan premjermministrs, gan prezidents būs uz mata tādi, kādus esam pelnījuši, jo abi ir izglītoti un inteligenti cilvēki, kuŗi labi zina, kas notiek Latvijā. Tad būsim uz pareizā ceļa. Starp citu – Krišjānis Kariņš ir manas grāmatas – “Trimdas bērnu bērni Latvijā” varoņu vidū.”

Pirms stāstīt par to, kā tapa šī grāmata, atgādināsim, ka pirms iepriekšminētās jau klajā bija nākušas trīs citas – 2010. gadā “Vēl viens sapnis. Radi un draugi 15 gados, 2014. gadā – “Dārlinga likloči” un 2017. gadā – “Labi laudis”.

Bet vai daudzi zinās, ka Astrīda ir arī piecu lugu autore. Viņas

raibās dzīves pieredzējumu iespaidā tapušas: “Pagātnes ēnā”, “Nu mums abiem jāšķiras”, “Atkal svešinieki”, “Vai, dieņņ, ko nu?” un vēl arī turpinājums Anas Brigaderes “Čaukstenēm” – “Čaukstenju mazmeitas Amerikā”.

“Tai pēdējai iedvesmu deva kundzes, kas pārspilēti lielījās ar savu latviskumu. Manas “varones” tad nu polkas solī gāja pa virtuvi un stāstīja, ka viņu peldbaseinos rotājas latviski raksti... Man pašai patīk uz problēmām paraudzīties ar humoru, un es augstu vērtēju cilvēkus, kas ar humoru prot paraudzīties uz dzīves sarežģījumiem.”

Kā var izlasīt “Dārlinga likločos”, gludi vien ar latviešu lietu tev nav gājis – labu laiciņu bijī tā kā pagājusi nost. Kas tam bija par iemeslu? – jautāju. “Tas “pēdējais piliens” bija tolaik, kad Klīvlāndē, apvienojoties divām draudzēm, sanāca trīs” – es nepārteicos! Sadusmojos, un abi ar savu Laimonīti desmit gadus trīs četras reizes dancojām amerikāņu dejas. Un tad – 1974. ga-

dā, kad mana jaunākā māsa Lilita posās precēties ar ar Riču Spuri, abi bija atbraukuši uz Latviju. Pēc brauciena izstāstīja man brīnumainas lietas, ko man noteikti vajagot redzēt. Atbraucu un, atgriezies Amerikā, atdevu visas savas amerikāņu danču kleitas, kļuva par super-superlatvieti un iestājos visās iespējamās latviešu organizācijās, kur joprojām esmu mūža biedre. Tad vēl Ģitrtis Zeidenbergs aizveda mani uz ALA kongresu Čikāgā, kur ieguvu jaunus domubiedrus. Un arī pretiniekus, kas man pārmeta, kā es varot “tikties ar Latvijas komunistiem”.

Tā, ar humoru, izpratni, mīlestību dzīvojot, Astrīda visu mūžu kalpojusi latviešu lietai, ar savu paraugu piesaistījusi domubiedrus kā Latvijā, tā Amerikā. Un izrādās, turpina to darīt... Kad tapa šī grāmata, redakcija saņēma ziņu par Astrīdas mīļotās Klīvlāndes latviešu ziedojumu Vitolu fondam – lai turpinātu viņas darbu jauno latviešu izglītošanā.

Šajā grāmatā, kas nākusi klajā ar Amerikas latviešu apvienības Kultūras fonda atbalstu, sākopotā vien neliela daļa no Astrīdas pierakstītā. Viņai ļoti patika, nē, – viņai bija ļoti svarīgi tikties un uzklaustīt jauno cilvēku stāstus, tie ieguvuši pamatu zem kājām – labu izglītību. Astrīdai bija svarīgi arī pastāstīt par cilvēkiem – saviem laika un likteņa biedriem un to atvasēm –, kas nesavtīgi atbalstījuši to Latvijas jauniešu vēlēšanos iegūt labu izglītību, kuŗu ģimēnēm tas nebijis pa spēkam. Šai grāmatā iepazīsimies ar vien pārdesmit no viņiem, bet īstenībā šo ziedotāju skaits sniedzas simtos. Šai grāmatā pārstāvēti:

Mārtiņš un Kristīne Puteņi,
Dzintra Bungas,
Lalita un Valdis Muižnieki,
Daugavas Vanagu Toronto nodaļa,
Ariadne un Paulis Dzintari,
Alfrēds un Sarmīte Gravas,

Rasma Dinberga,
Līga un Matīss Kukaiņi,
Jānis Kukainis,
Vera Diviša,
Gundars un Astrīda Strautnieki,
Īra un Pēteris Bolšaiši,
Saginavas latviešu klubs,
Jānis Gabliks,
Juris Grava,
Ilmārs Dambergs un Jaunsardzes fonds,
Zelma Grīnfelde-Brežinska,
Džeimss Krogzemis un viņa radi un draugi,
Aivars Slucis,
Marta un Vilis Vītoli,
Sarmīte un Jānis Andersoni,
Nora Mičule,
Māris Slokenbergs un Jāņa Rutka fonds,
Daumants un Biruta Heisteri,
Andreja Zvejnieka ģimene,
Atis un Balva Bredovski,
Evarists un Mārīte Bērziņi.

Lai iedvesmas pilna lasīšana!
Ligita Kovtuna, izdevēja

www.laikagramata.lv JAUNUMS

Ar Amerikas Latviešu apvienības (ALA) Kultūras fonda finansiālo atbalstu un Vītola fonda valdes priekšsēdes Vitas Diķes radošu līdzdalību apgādā “Laika Grāmata” nāks klajā Astrīdas Jansones pēdējais lolojums – šī grāmata.

Grāmatu drukātā veidā varēsiet iegādāties, sazinoties ar redakciju vai mājaslapā www.laikagramata.lv

Cena Eiropā 12 eiro, ASV 25 dolari, t. sk. sūtīšanas izdevumi. Drukāto eksemplāru skaits ierobežots, bet grāmatu varēsiet izlasīt arī laikraksta *Laiks* mājaslapā www.laiks.lv

ASTRĪDA
JANSONE

TRIMDAS
IZSKOLOTIE

Vītola fonds saņēmis ziņu par Andreja un *Dulcie* Ozoliņu testamentāro novēlējumu

Andrejs Valdis Ozoliņš Mūžībā devās pagājušā gada maijā, bet pēc trīs mēnešiem augustā pārtrūka arī viņa sievas *Dulcie* Ozoliņas likteņpavediens. Divu spožu cilvēku dzīves izdzīva viena gada ietvarā, tomēr nekad nebūs lemts nodzīst Ozoliņu paveiktajam, dodot cerības un iespējas daudziem talantīgiem jauniešiem. Arī ar pēdējo gribu Ozoliņi tikai vēlreiz apliecinājuši mīlestību pret Dzimteni un ticību Latvijas nākotnei.

Vītola fonda sadarbība ar Andreju Ozoliņu aizsākās jau 2004. gadā, kad, darbotamies Anglijas Latviešu izglītības fonda priekšsēdētāja amatā, Andrejs ierosināja mainīt organizācijas statūtus, lai varētu atbalstīt maztīģus, bet centīgus un talantīgus Latvijas jauniešus. Vispirms tika dibināta Anglijas Latviešu izglītības fonda stipendija, tad pievienojās Daugavas Vanagu

Bradfordas nodaļa, Anglijā dzīvojošais Emīls Gailis; tika izveidotas Maijas un Nikolaja Bisenieku piemiņas stipendijas, Vilmas Sīlarājas piemiņas stipendija un Daugavas Vanagu Birminghamas nodaļas, Mākslinieku un daiļamatnieku kopas stipendijas. Pateicoties Anglijas Latviešu izglītības fondam un Andreja Ozoliņa aktīvai iesaistei tajā, izmaksātas vairāk nekā 270 stipendijas un ziedots pusmiljons eiro jauniešu izglītošanai Latvijā.

Papildus darbībai Anglijas Latviešu izglītības fondā Ozoliņi dibināja arī savu – Andreja un *Dulcie* Ozoliņu stipendiju, kas bija nozīmīgs atbalsts 18 jaunu cilvēku dzīvēs. Ozoliņu īpašais dāvinājums Vitolu fonda jauniešiem bija biļetes uz Latvijas Nacionālās operas baleta un operas izrādēm, kas gan ziedotājiem, gan stipendiātiem vienmēr izvērtās par ļoti īpašu pasākumu.

Andreja profesionālā karjera lielā mērā bijusi saistīta ar izglītības jomu, viņš strādājis gan kā skolotājs, gan pasniedzējs, daudz

laika un enerģijas veltījis sabiedriskajam darbam. Darbojies Latviešu Nacionālajā padomē Lielbritānijā, Latvijas atjaunošanas

komitejas Eiropas centrā, Rietumeiropas latviešu apvienībā, Pasaules brīvo latviešu apvienībā. *Dulcie* savukārt uzmanību veltījusi meitu audzināšanai, kā arī aktīvi iesaistījusies Anglijas latviešu sabiedriskajā dzīvē, bijusi ilggadīga Straumēnu kuŗa koncertmeistare. Lai arī stipendijas Ozoliņi izmaksāja no savām pensijām, tas nebija šķērslis vai ierobežojums, lai nesavtīgi atbalstītu jauniešus, kam, ļoti iespējams, citādi izglītība būtu palikusi tikai nesasniedzams sapnis.

Dzīve ir ceļš, un mums katram ir savs maršruts, savs sākums un arī beigas. Ir lielas šosejas un mazas taciņas, bet ir ceļi, kas neiet uz priekšu un neved atpakaļ, tie kāpj taisni debesīs. Andreja un *Dulcie* likteņgaitas ir tieši šādas – mūžīgs kāpiens pretī ideāliem. Ar pateicību pieminam ziedotājus Andreju un *Dulcie* Ozoliņus!

SALLIJA
BENFELDE

“Pie mums plosās staļinisms, īsts trīsdesmit septītais gads,” “Mēs kļūstam par Ziemeļkoreju” – kolēģiālā atklātībā man saka Baltkrievijas žurnālisti, kas divas nedēļas pavada Latvijā, rehabilitācijas programmas ietvaros.

Viņi ir dažāda vecuma, no dažādām Baltkrievijas pusēm, ar atšķirīgu darba pieredzi dažādos medijos – presē, televīzijā, interneta portālos, vairāki no viņiem gan raksta, gan filmē notiekošo un ir arī producenti. Žurnālistu vārdi un konkrētās viņu darba vietas šajā aprakstā netiek minētas, lai nepakļautu kolēģas papildu riskam. Protams, viņi varētu lūgt uzturēšanās atļauju un palikt Latvijā, bet neviens to negrib darīt, jo “kādam taču ir jāstāsta par to, kas patiesībā notiek”. Pēdējā laikā pasaules mediji Baltkrieviju nepiemin bieži, jo ir daudz citu “karsto ziņu”, tādēļ brīžiem šķiet, ka Baltkrievijā viss norimis. Tā nebūt nav.

Žurnālistu darbs Baltkrievijā

Ārēji viss ir mierīgāk, nav lielu protesta gājieni, kuŗos piedalījās desmitiem, pat simtiem tūkstošu cilvēku, jo represijas kļuvis aizvien skarbākas un nežēlīgākas, aizvien biežāk tiek piespriests ne vairs piecpadsmit diennakšu administratīvais arests jeb “sutkas”, bet uzreiz trīsdesmit. Biežāk tiek ierosinātas krimināllietas un tiek piespriesti reāli cietumsodi. Strādāt Baltkrievijā drīkst tikai tie žurnālisti, kuŗi ir akreditēti, bet akreditē tikai tos, kuŗi atbalsta pašiecelto prezidentu Lukašenko. Pamazām ārpus likuma nonāk ne tikai žurnālisti, bet daudzi mediji. “Mūsu avīzi vairs nepārdod kioskos, esam saņēmuši brīdinājumu un savā ziņā esam it kā aizliegti, jo mums nav akreditācijas. Tomēr pagaidām avīzi vēl var pasūtīt, to var lasīt arī internetā. Avīzi sūtījām arī politiešslodzītājiem, bet pēdējā laikā viņiem to vairs nedod,” saka viena no žurnālistēm. Līdzīga situācija ir arī portālam *tut.by* – neatkarīgajam ziņu, mediju un pakalpojumu interneta portālam. Nesen portālam atņēma akreditāciju, oficiāli tas vairs nav plašsaziņas līdzeklis, bet vismaz pagaidām vēl var darboties kā informācijas avots. Protams, žurnālistiem strādāt ir daudz sarežģītāk, jo oficiāli viņi vairs nedrīkst iegūt informāciju ne no vienas institūcijas, tās neatbildēs, pat ja tas būs jautājums, kuŗam nav saistības ar politiku. “Agrāk mūs aizturēja un piesprieda administratīvo sodu par nelikumīgu plašsaziņas līdzekļu veidošanu, ja strādājām bez akreditācijas – pie mums akreditācija faktiski nozīmē atļauju strādāt kā žurnālistam. Tas bija naudas sods, aptuveni 500 dolaru, bet uz diennaktīm neiesēdināja. Augustā pēc prezidenta vēlēšanu situācija mainījās. Tagad akreditācija ir vajadzīga arī tad, ja raksta mājdzīvnieku žurnāliņam par kaķiņiem un suniņiem. Ja neesi akreditēts, var piespriests aresta diennaktis par piedalīšanos neliku-

mīgos pasākumos, bet, ja tas atkārtojas, var pat piespriests vairākus gadus cietumā,” piebilst kolēģa, kuŗš gatavo arī video-sižetus Polijas satelīta televīzijas kanālam *Belsat*, kas strādā Baltkrievijas auditorijai un joprojām ir viens no neatkarīgajiem informācijas avotiem. Nesen veiktās izmaiņas likumā par plašsaziņas līdzekļiem aizliedz žurnālistiem vispār jebko pārraidīt tiešsaistē, ir jāieraksta, lai pēc tam vajadzības gadījumā varētu rediģēt. Tiesa gan, uz akreditētajiem žurnālistiem, kuŗi veido varai tīkamos un vajadzīgos materiālus, tas neattiecas.

Vairāki baltkrievu žurnālisti ir aizturēti ne reizi vien. Aizturot nekad netiek paskaidrots, kāpēc, arī pēc tam neviens neko nepa-

mikroautobusi, vieglās mašīnas ar tumšiem stikliem. Mūsu mašīnu piespiež pie ielas apmales, no sekotāju automašīnām izlec cilvēki gan formās, gan bez tām, gan maskās, gan bruņoti līdz zobiem, gan vīri privātā – parasti vismaz cilvēki desmit. Mūs izvelk no mašīnas bez jebkādiem paskaidrojumiem – it kā mēs būtu bīstamu teroristu grupa. Protokolā pēc tam tiek ierakstīts jebkas, ko viņi vēlas, piemēram, ka esi aktīvi piedalījies aizliegtā pasākumā, esi izkļudzis lozungus, pat esi uzbrucis milicijas vai specvienību pārstāvjiem, esi pretojies. Saprotiet, likumam nav nekādas nozīmes. Par aizturēšanu nevienam, ne radniekiem, ne kolēģām netiek ziņots, arī mums par aizturēšanu neļauj

stijis ziņojumu, mājās ierodas komisija pārbaudīt dzīves apstākļus, tiek rūpīgi izpētīti skapji, gultas, ledusskapis – notiek kaut kas līdzīgs kratīšanai. Tāda gīmene tiek uzskatīta par sociāli nelabvēlīgu, jo tā tagad paredz likums. Bērnu var izņemt no gīmenes un uz laiku ielikt patversmē, un gandrīz vienmēr tā arī tiek darīts. Likums atļauj bērnu atņemt pavisam, gadās arī tā. Ja apcietinājumā uz diennaktīm vai cietumā nonāk abi vecāki, tad reizēm varas iestādes apžēlojas un atļauj bērnu pieņemt radniekiem.

Viens no soda veidiem ir arī t.s. brīvības ierobežošana ar vai bez nosūtījuma. Ja brīvības ierobežojums ir bez nosūtījuma, cilvēkam ārpus sava darba laika ir jāatrodas mājās, viņš nedrīkst

žurnālistiem. Par baltkrievu žurnālistu stāstīto varētu vēl rakstīt ļoti daudz, bet galvenais ir zināt, ka tepat, otrpus Latvijas robežai, ir atgriezušies ļaunākie pagājušās gadsimta okupāciju stāsti, tikai bez svešas valsts armijas.

“Mēs nesamierināsimies!”

Baltkrievi ir pārliecināti, ka cilvēki notikušo vairs nekad neaizmirsīs un nepiedos. Lielie protesta gājieni nenotiek, jo varas iestādes ir iemācījušās ātri bloķēt visas ielas, protestētājus aiztur, nerēķinoties ar to, cik smagi tos var ievainot. Cilvēki ir kļuvuši piesardzīgāki, ir atsevišķas nelielas akcijas, karogi, plakāti, uzraksti. Žurnālisti ir arī pārliecināti, ka strauji samazinās simpātijas pret Krieviju, tā vairs netiek uzskatīta par draudzīgu valsti, kuŗa varētu izglābt Baltkrieviju. Cilvēki ļoti atbalsta cits citu. “Kaut arī esam kļuvuši piesardzīgi, vairāk atbalstām viens otru, palīdzam, kā varam,” uzsver viena no sarunas žurnālistēm. “Jā, ir no-devēji un ziņotāji, bet tādi ir bijuši vienmēr un visur, viņu nav kļuvis vairāk”. Arī pārējie kolēģas viņai piekrīt. Vaicāti, vai tuvinieki atbalsta viņu nostāju pret Lukašenko, viņi pamāj ar galvu, viena gan pasmaida un saka, ka vecmāmiņa reizēm jautā, kāpēc nevarot rakstīt to, ko Lukašenko vajag, – būtu gan nauda, gan mierīgāka dzīve, bet tas diez vai esot nopietni domāts. Tiesa gan, viena no kolēģām saka, ka sava darba un savas izvēles dēļ vairs nedzīvo kopā ar tuviniekiem, jo tie neatbalsta viņas izvēli: “Patiesībā viņi vairs negribēja ar mani pat tikties, jo negribot manis dēļ nepatīkšanas. Teica – ja zaudēsi darbu un citu vairs nedabūsi, tad kartupeļu maisu aizvedīsim. Bet vairāk neko negaidi, un mēs neko negribam dzirdēt. No mammas man ir izdevies noslēpt, kam strādāju, jo negribu viņu uztraukt.”

To, ka nekas var nemainīties vēl gadiem, un noteikti nemainīsies, kamēr pie varas būs Putins, baltkrievi sakās ļoti saprotam. Viņiem nav arī lielu illūziju, ka pat, aizejot Putinam vai Lukašenko, vietā uzreiz nesagaidīt normāli un demokrātiski domājošu cilvēku. “Ja Baltkrievijā nepavisam vairs nebūs iespējams dzīvot, brauksim prom. Jau tagad aizbraukuši ir ļoti daudzi. Ja nevarēsim aizbraukt, mēģināsim bēgt. Ideja par neatkarīgu un brīvu Baltkrieviju ir jāuztur, to var palīdzēt izdarīt diaspora,” viņi saka.

Atvadāties ar cerību, ka vēl redzēsīmes. “Jūs esat tik ļoti cilvēki! Paldies jums visiem un Latvijai! Divas nedēļas beidzot varējām naktīs mierīgi gulēt un atpūsties, justies kā cilvēki. Paldies!”

Minska, 21. gadsimts...

skaidro un reizēm pēc dažām stundām vai pat pēc dienas vai divām vienkārši atbrīvo, gan, protams, sastādot kaut kādus protokolus. Pēdējā laikā tiek atņemti arī telefoni, videokameras, diktofoņi, pat mašīnas. Pēc kāda laika, pat pēc mēneša, aparatūru var dabūta atpakaļ, bet reizēm tā ir bojāta. Aizvien biežāk aizturētajiem žurnālistiem tiek piemērotas aresta diennaktis. Ir bijuši gadījumi, kad žurnālistus notiesā cietumā uz vairākiem gadiem. Šobrīd cietumsodu uz vairākiem gadiem jau saņēmuši trīs Baltkrievijas žurnālisti, bet deviņi ir apcietinājuma un gaida tiesas sēdi. Liecinieki tiesās – ja tādi vispār tiek pieaicināti – bieži vien ir kaut kādi milicijas vai specvienību pārstāvji, nereti maskās, par kuŗu identitāti ne apsūdzētie, ne advokāti nevar pārliecināties, un, protams, viņi piekrīt visam, ko tiesnesis saka. Advokātu šādās tiesas sēdēs nav vai arī tie ir valsts nozīmētie, kuŗi vispār nerunā un neko nedara, tikai sēž sēdēs. Strādāt var tikai Lukašenko režīma atzītie advokāti. Daļa Baltkrievijas advokātu ir aizturēti vai jau ir cietumā, daļa vairs nestrādā.

“Žurnālistu aizturēšana tagad publiskos pasākumos gandrīz nenotiek, jo nereti cilvēki mūs metas aizstāvēt. Mūs pastāvīgi izseko. Kad ar mašīnu dodamies prom no kāda pasākuma, mums seko trīs, pat piecas mašīnas –

nevienu informēt. Bieži vien mūs aizved uz citu pilsētu, atbrīvo naktī, un mēs ejam pa svešu pilsētu naktī, bez telefona, kuŗš atņemts, un domājam, kur mēs esam un kā tikt mājās,” stāsta kāda no žurnālistēm un piebilst, cik tas ir psiholoģiski smagi. Aizvien biežāk pie žurnālistiem ierodas naktī mājās, izlauž durvis un aiztur. “Pie mums hosteli, kur tobrīd dzīvojām, ieradās naktī, bet viņiem laikam nebija pavēles izlauzt durvis. Vispirms viņi zvanīja pie durvīm, kad neatvērām, viņi izlauza durvju “actiņu” un ielaida piparu gāzi. Labi, ka tās koncentrācija nebija ļoti liela, mums kaut kā izdevās noturēties un neklepot. Viņi pagaidīja kādu laiciņu un aizgāja, nodomāja, ka neviena nav. Mums laimējās – ja būtu sākuši klepot, tad gan viņi droši vien būtu durvis uzlauzuši, un mēs būtu saņēmuši pēc pilnas programmas,” papildina cita kolēģa.

Situācija kļūst ļaunāka, ģimenēm atņem bērnus

Vienīgais Baltkrievijas naudas avots ir Krievija, tādēļ ekonomika grimst. Algas samazinās, cenas aug. Nesen ieviesa to importu preču aizliegumu, kuŗu ražotāji ir oficiālie Pasaules hokeja čempionāta sponsori.

Ja kādu no vecākiem aiztur neatļautā pasākumā vai arī kāds “labvēlis” ir par ģimeni uzrak-

doties nekur, pat uz veikalu. Pārbaudes var notikt un notiek arī naktīs. Ja kaut kādu iemeslu dēļ zvanu pie durvīm nedzird un tās neatver, tas ir pārkāpums un uzreiz tiek piemērota jau reāla brīvības atņemšana. Ja ierobežojums ir ar nosūtījumu, tas nozīmē, ka sodītais tiek nosūtīts darbā uz kādu ķīmijas kombinātu, uz mežcirti vai kādu citu fiziski smagu darbu. Darbam mežā var aizsūtīt arī gados vecākus cilvēkus, sievietes.

Cietumos attieksme ir kļuvusi klaji nežēlīga. “Ziniet, sākumā cietumsargi mēdza taisnoties, ka tikai dara savu darbu. Tagad viņi klaji nīrgājas. Pat ja kameras ir brīvas, tagad ierasta lieta ir likt 12 cilvēkus sešvietīgā kamerā. Dienas laikā nedrīkst ne gulēt, ne sēdēt uz gultām. Ja kamerā ir kāds mazs soliņš, tad uz tā pārmaiņus pēc kārtas kāds sēž, kamēr pārējie stāv kājās. Un tā visu dienu. Naktīs apgaismojums netiek izslēgts. Iemīlota cietumsargu “izklaide” ir pārpildītā kamerā, kuŗā jau tā trūkst gaisa, ko elpot, uz grīdas izliet spaini ar ūdeni, kuŗā atšķaidīts hlors – tas tiek darīts higiēnas nolūkos! Tika uzceltas arī koncentrācijas nometnes, bet tās neizmanto, jo informācija par to izplatījās arī ārpus Baltkrievijas. Bet tas, kas notiek cietumos, neatšķiras no Staļina un Hitlera koncentrācijas nometnēm,” skaidro viens no

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

(Turpināts no Nr. 17)

Tēvs runāja latgaliski, poliski, arī krieviski, ģimenē runājām latviski. Kad pienāca laiks iet uz skolu, angļu valodu es nezināju, jo ar ielas bērniem nebiju paguvīvis sadraudzēties. Brāļi mani ir kaitinājuši, ka vēl šodien neprotu ne angļu, ne latviešu valodu. Šeit, Latvijā, dzīvojot, protams, esmu iemācījies arī tādus vārdus, ko, Anglijā dzīvojot, nezināju. Savā pirmajā skolas dienā es pusdienlaikā no skolas aizmuku, jo nesapratu, ko viņi tur runā, un man viss bija svešs un ļoti nepatīka. Brāļi gāja citā skolā, es biju viens pats. Skola nebija tālu, satiksmes nekādas – atskrēju mājā, bet mamma paņēma aiz auss un aizveda atpakaļ. Tad pamazām ielauzījies angļu valodā. Paldies maniem kaimiņu bērniem – Sandrai Langai, es viņai nesu grāmatas uz skolu vēlāk, vecākajās klasēs, Moirai Bellai, Enijai Elderai, Džonam Mūnam. O, mums bija daudz spēļu – lēcām klasītes, spēlējām paslēpes, sitām bumbu. Paši novilkām badmintonu tiklu, ar lecamauklu lēca gan meitenes, gan puikas. Spēlējām “veikalos”, katrs bērns kaut ko paņēma no mājas, tās lietas pirkām un pārdevām, un vēlāk mamma brīnījās – kur palicis tas vai šitais? Protams, kā tad bez kovbojiem un indiāņiem – jājam ar koka zirdziņiem, man pat dzimšanas dienā uzdevināja siksnu ar pistoli. Tā bija viena no pirmajām dāvanām, atvesta no Kanadas. No mantinām bija labi ja koka vilcieniņš. Arī zem eglītes Ziemassvētkos bija tikai zeķītes, vēlāk varbūt šlīpse.

Tēvs sešos no rīta devās uz darbu, sešos vakarā bija mājā. Viņš pipēja papirosus, tina pats savus ar *Golden Virginia* tabaku, no kuņas līdz šai dienai saglabājušās divas bundžas, vēlāk pārgāja uz pipi. Viss brīvais laiks viņam aizgāja Daugavas Vanagiem. Kad biju pietiekami vecs, lai varētu būt patstāvīgs, mamma aizgāja strādāt – dabūja darbu fabrikā, kur gatavoja radiodeļaļas, tad jau vēl bija lampu radioaparāti. Viņai bija divi vārdi – Hermīne Alma, un angļu sabiedrībā viņa lietoja vārdu – Alma. Ar laiku mamma no mums dabūja iesauku – Komandante, jo darbā viņu paaugstināja, iecēla par uzraudzi. Mammai bija jāpārbauda pārējo meiteņu darbu, oficiāli viņa skaitījās inspektore. Sākumā mammai tur visi bija draugi, bet līdz ar jauno amatu draugi pazuda. Nu vairs nebija Alma, bet *Bloody Alma* un *Bloody Foreigner*. Par šo apcelšanu mammai bieži nācās liet asaras, arī angļu valoda nebija tā labākā, – viegli viņai negāja.

Naudas nebija daudz, mums mājās nebija ledusskapja, tikai pieliekamais kambaris. Par automašīnu nemaz nerunājot. Atceros pirmo primitīvo veļas mašīnu, kuŗu dabūjām, – apakšā kūrās gāze, augšā vārijās balļa, un mamma veļu berza uz dēļa.

Un tikai mūsu Korbijas dzī-

Ar dziedātāju Eviju Martinsoni // Foto: Ingrida Punka

vokli pirmoreiz noskatījies, kā tad cilvēki taisa ēst. Arī mani lika pie kartupeļu mizošanas un citiem darbiem.

Mamma mums gatavoja brokastis, pusdienas, vakariņas. Pusdienās galdā lika sautētu cūkas pavēderi, atceros arī cūkas aknas, ko apvārtīja miltos, klāt ēdām kartupeļus. Prātā milzīgs katls ar lieliem gaļas gabaliem, kuŗā vārijās dārzenų zupa. Sasēdāmies pie galda, katlu cēla galdā, un tēvs ņēma ārā gaļu, sagrieza, mamma lēja šķīvjos zupu.

Mūsu ģimenei maltīte vienmēr bijusi ne tikai ēdienreize, bet arī brīdis, kad varējām par visu aprunāties. Svētdienās pirmā ēdiena sarunas ritēja par reliģiskām tēmām, jo tikko bija noskaitīta lūgšana pie galda. Otrā ēdiena laikā tika runāts par politiku, bet, kad pasniedza saldo, varēja pamelst arī par seksu. Man tad bija ātri jāpaēd un jādodas prom...

Katru ceturtdienu pie mums ar busiņu brauca latvieši, kas cepa un pārdeva īstu latvisku rupjmaizi, kuŗu ēdu kopš pašas bērības. Ceturtdienās nāca arī zemnieki ar vistām un olām, viņiem bija vistu ferma kādu divpadsmit kilometru attālumā. Piektdiena varbūt bija mana laimīgākā diena, kad skrējām augšā pa kalnu uz Korbijas vienīgo *fish & chips* veikalu un atgriezāmies ar avīzē ietīto ēdienu, un mammai tā bija brīvdiena. Bija daudz pankūku, mannā putru, ķiseļu un buberta – mamma turēja godā latvisko virtuvi, kaut pašā Latvijā viņai nebija iznācis daudz taisīt ēst. Viņai bija brālis, kuŗš ar meningītu nomira triju gadu vecumā. Kas to zina, vai mammai tā īpaši kāds mācīja tās virtuves gudri-

nedabūtu saldo, un to man ļoti kārojās.

Kad dabūju pirmo kabatas naudu, tūlīt skrēju augšā pa kalnu uz pilsētu. Pirmais pirkums bija komiksi, un ļoti garšoja konfektes, kuŗas tad pārdeva no lielām burkā. Viena šķirne saucās “šokolādes eklērs”, man mīlākās bija – “lidojošie šķīvīši”, kam iekšā sorbets. Reiz stāvēja mammas maks, uzbriedis biezs no siknaušanas. Izvilku trīspensu gabalu, cerēdams, ka viņa nepamanīs, un tūdaļ aizskrēju uz konfekšu veikalu. Vakara, atnākusi no darba, mamma tūdaļ manija, ka trūkst trīs pensu. Gudroju un nevarēju izgudrot, kā makā, kur tik daudz sīkas naudas, var pamanīt, tik niecīgu iztrūkumu? Varbūt viņa ieraudzīja, ka esmu ticis pie konfektem. Atkal dabūju pērienu. Vispār savā dzīvē esmu saņēmis daudz pērienu gan ar siksnu, gan žagaru no mammas un papa.

Nebiju tas paklausīgākais bērns. Atceros vienu svētdienu, kad mani sauca iekšā pildīt mājasdarbus, bet es negribēju nākt, jo biju aizrāvis rotaļās ar ielas bērniem. Sadusmojos un aizbēgu prom no mājām, skrēju prom kādus sešus kilometrus uz Benefildas pilsētu, kur dzīvoja Edīte, ar kuŗu agrāk pa nedēļas nogalēm biju spēlējis – man bija vienpadsmit gadi un vēl staigāju isās biksēs, mazskautu cepuri galvā. Lija lietus, slapjš kā žurka piedauzīju pie viņu durvīm: “Esmu atnācis paspēlēties ar Edīti.” Edītes mamma piezvanīja policijai, jo mums mājās telefona nebija. Tolaik Korbijā dzīvoja sešsimt latviešu, un tikai diviem

bija telefons. Policists aizgāja uz mūsu māju, prasīja vecākiem, cik bērnu – esot četri. “Vai visi mājā? Ak, nē, – kur tad ceturtais?” Nav ne jausmas, ko vecāki atbildēja, bet tēvs sarunāja ar paziņu mašīnu, lai aizbrauktu man pakaļ. Vakara viņš teica: “Šovakar es tev nedošu pērienu, jo esmu noguris, bet rītā gatavojies!” To dienu atceros ļoti labi, biju satraukts par gaidāmo nopietno pērienu. Pārņācu no skolas mājā četros, tēvs – pussešos. Ieritinājos gultā, dzirdēju, ka paps nāk augšā pa kāpnēm un saka – “biksēs nost!” Es lūdzo – “tētiņ, tētiņ, šodien es esmu noguris, vai nevaram rīt?” Tomēr dabūju savus žagarus, kamēr brāļi blakusistabā skaļi smējās. Tagad manū tēvu cietumā ieliktu par vardarbību, bet patiesībā es domāju, ka stingriba bērnam nāk par labu. Skolā mums sita ar lineālu pa pirkstiem, bet par nopietnākiem pārkāpumiem bija jāpieliecas, lai ar tāfeles koku varētu uzskaitīt pa pēcpusi. Mums bija ticības mācības stundas, uz kuŗām pulcējās visas klases kopā, bija jādzied himna *Good Save The Queen*, un es vienreiz neaizgāju, paslēpos. Pārzinis staigāja pa skolu, meklēdams bēglus, un toreiz mūs noķēra veselus sešus. Stāvējām direktora kabinetā, un pirmās dabūja sešus sitienus pa dibenu. Par laimi, bikses nebija jāvelk nost. Daži izmanījās biksēs ielikt burtnīcas, lai mazāk sāp, arī es laužīju galvu, kā izvairīties no pēriena. Saplēsu bikses pa vili un sāku stāstīt, ka cauro bikšu dēļ nevarēju iet pie citiem, jo pārējie bērni mani apceltu. Meli nelīdzēja vis, un tiku pie savām sešām reizēm tā vai tā. Un otrs pēriens sekoja no mammas – par saplēstajām biksēm. Man liekas, ka ģimenē no visiem brāļiem esmu saņēmis visvairāk pērienu, jo vaina nereti tika novelta uz mani. Vispār jau dzīvojām draudzīgi, daudz ko darīju kopā ar brāļiem Jāni un Andreju, piemēram, savācām no visas apkaimes vecos riteņus un uztaisījām paši sev braucamos. Arī kartingus būvējām.

Ragaviņu, slīdu un slēpju gan mums nebija, Korbijā piedzīvoju tikai vienu zimu ar tik biezu sniegu, ko mūs sūtīja šķīpelēt nost no celiņiem.

Peldēties ar brāļiem braucām ar autobusu astoņas jūdzes uz kaimiņu pilsētu Kateringū, kur bija publiskais baseins – tas izlikās tik tālu! Un man bija kauns, ka neprotu peldēt. Tad slepus gāju vingrināties uz māla karjeru, kur vienā galā bija sakrājies ūdens. Uzliku piepūšamos uzročus uz rokām, un aiziet! Tur jau vairāki bērni bija nosliukuši, bet man tik ļoti gribējās iemācīties peldēt. Kad mamma to uzzināja, protams, atkal bija pēriens. Reiz spēlējām ķerenes, brālis man skrēja pakaļ, es ielēcu baseina dziļajā galā un panikā sāku peldēt. Biju tik priecīgs, ka beidzot gados divpadsmit iemācījos...

Genriks Ritiņš ar Andreju uz pleciem, blakus – Hermīne

(Turpinājums 15. lpp.)

(Turpināts no 14. lpp.)

Skolā man ļoti nepatika ķīmija, matēmatika un fizika, tāpat kā šo priekšmetu skolotājs. Patika vēsture, ģeogrāfija, protams, mūzika. Man bija laba mūzikālā dzirde, sāku mācīties spēlēt klavieres, kuŗas vecāki nopirka. Varēju pat spēlēt bez notīm, un mamma mani aizsūtīja pie privātskolotājas – mis Ridlas, gaŗa auguma dāmas. Kādu laiku vingrinājos, ne tikai spēlēju, bet arī apguvu nošu rakstību, mūzikas ābeci, patika tīri labi, līdz vienu pirmdienu, kad bija jāiet uz klavierstundu, tai vietā aizgāju uz kino. Nākamajā dienā ar visu nošu somu pār plecu atkal devos uz kino, un trešajā tāpat. Mājās tāpat turpināju spēlēt, vecāki nenojauta par stundu kavēšanu. Tad sestdienas vakarā ar mammu iepērkamies universālveikalā, kad pamanām, ka tuvojas mis Ridla. “Mammu, mammu, ātri jāiet papum nopirkt tabaka, citādi veikalu aiztaisīs ciet,” es izmisīgi saucu un rāvu mammu iekšā. Taču no satikšanās ar skolotāju neizmuku: “Nu, kā manam dēliņam ar klavierēm iet,” mamma apvaicājās. “Nav ne jausmas,” atbildēja Ridla jaun kundze. Pērienu gan toreiz nedabūju, tēvs vien noteica – “ja tu neej uz stundām, tad nav vērts maksāt”.

Man tai laikā ļoti patika klasiskā mūzika, ko bieži klausījos arī pa radio. Aparāts stāvēja uz galdiņa, priekšā mammas austas sedziņa. Klausījos pilnīgi visas dziesmas, iemācījos no galvas, un man sagriebējās kļūt par popdziedātāju. Patika *Everly Brothers*, *Black Is Black*, vēlāk aizrāvos ar *Herman's Hermit* un jo sevišķi Mariannu Feitfulu, kas savu pirmo dziesmu izdeva 1964. gadā, un kuŗai sekoju vēl šodien, tad nāca *Rolling Stones*. Mums un vēl daudziem televīzora nebija, kādu mūzikas pārraidi redzēju pie kaimiņmeitenes Sandras Langas. Papus teica – ja gribu televīziju, lai skatos pa logu ārā, un vecāki bērnu izglītībai nopirka Britu enciklopēdiju... Grāmatu lasīšana bija ļoti nozīmīgs vaļasprieks, bet mācīties gan man nepatika. Protams, izlasīju skolas obligāto literatūru, un daudz jālasa bija arī sestdienas latviešu skolā. Uz to mani aizveda, tiklīdz pārvācāmies uz Korbiju.

Sestdienas skola man likās kaut kas šausmīgs – it kā nepietiktu ar piecām dienām parastā skola, vēl sestdienā jāiet mācīties, kamēr mani draugi spēlējās. Atceros, literatūru mācīja Elfrīda Sirmas kundze, vēl viena skolotāja bija Silvija Grigule. Man bija slihta atmiņa, bez špiķeŗa nevarēju “novālet” no galvas gaŗos Plūdoņa un Raiņa dzejoļus un Brigaderes *Spridīti*. Traki gāja ar glitrakstīšanu, visiem burtiem bija jābūt pareizā slīpumā, un tai laikā bija jāmērc pildspalva tintes pudelītē, visu laiku jāuzmanās, lai tintes klekss neuzkrīt burtnīcas lapai. Pirmās lodiņu pildspalvas bija arī krietas dārgas.

Sestdienas skolā mums mācītājs Arvids Dzenītis mācīja ticības mācību, un reiz viņš izteica frazi: “Latvijas laikā es gāju no cietuma un cietumu,” un man bija tāds šoks! No vecāku stāstītā

biju iztēlojies, ka tā Latvija ir kaut kāda pasaku zeme, bet, izrādās, tur bijuši arī zagļi un citi nelieši, kas liekami cietumos. Starp citu, slavenais Kaupēns esot no Panemunes, manas mammas dzimtās puses. Sēdēju vienā solā ar Jāni Kaŗociņu, vēlāko Latvijas Satversmes aizsardzības biroja vadītāju, klasē bija vēl četras meitenes. Ar Jāni tikāmies arī mazskautos, pulciņa vadītājs bija viņa tēvs Indulis. Gājām pa meŗiem, mācījāmies koku sugas, kā iekurt uguni. Mani brāļi gāja arī skautos, es paguvu apmeklēt tikai mazskautos.

Vietējie latvieši uzcēla savu draudzes namu pilsētas centrā, mamma bija ļoti aktīva *Vanadzēs*, tēvs bija Korbijas *Daugavas Vanagu* nodaļas priekšnieks, vēlāk visas Anglijas *DV* saimnie-

tas, kuŗš palika, un tā arī sākās mana ēst taisīšana. Pats pirmais ēdiens, ko es atceros, bija no plaucētās miklas. Izcepās tāds liels bumbulis, paņēmu tomātus, gurķus, uzvāriju olu, saliku to visu iekšā, un neko tik gaŗšīgu mūŗā nebiju ēdis. To gaŗšu atceros vēl šodien, toreiz ļoti lepojos ar sevi.

Skolā mums pusdienas bija lieliskas. Ēdamzālē mūs gaidīja uzklāti apaļi galdi, ap tiem krēslu – nu, gluŗi kā restorānā. Varēja sēsties apmēram astoņi cilvēki. Katram no mums bija uzservēti pusdienu galda piederumi, vidū stāvēja zupas terīne, no kuŗas cēlās smarŗīgi gaŗaiņi. Bija trauki ar siltu otro ēdienu, salātiem, desertu un dzērienu. No kopējā trauka katrs paņēma savu porciju, ar mums pie viena galda

nīja, ka neredzu labi uz tāfeles rakstīto, un runāja par to ar manu mammu. Vēda mani pārbaudīt redzi, un doma par to, ka man būs brilles, dzina izmisumā. Negribēju, ka visi mani saukā par četraci. Mazas plastmasas brillītes ar apaļiem rāmjiem Dŗona Lenona stilā ar atsperi aiz auss no *National Health* varēja dabūt par velti. Tās lietoju tikai tad, kad kaut kas bija jāaskata uz tāfeles.

Gribēju dziedāt skolas kori, bet tur mani neņēma, kaut gan latviešu bērnu kori jau biju pieņēmts. To vadīja Roberts Zuika, un mēs ar kori aizbraucām uz Pirmajiem Latviešu dziesmu svētkiem Hamburgā 1964. gadā. Es vēl tolaik koŗļāju nagus, pats nezīnu, kāpēc. Tas ieradums man sākās jau bērnībā, un mamma toreiz piekodināja – “ja kodīsi nagus, nebrauksi uz Dziesmu svētkiem!” Tā nagus neesmu grauzis kopš tās dienas, izrādās, varēju izbeigt vienā mirkli.

Braucām uz Hamburgu ar prāmi, tad ar autobusiem, un – tavu trakumu – pa ceļam man sākās balss lūzums. Biju tik satriekts un nelaimīgs, jo Dziesmu svētki bija man liels sapnis, un bija paredzēts, ka dziedāšu bērnu ritā, kas apmeklētāju pieplūduma dēļ pirms sākuma bija jāpārceļ uz plaŗaku telpu. Par mierinājumu mani iecēla par mūsu dzīvojamās istabas vadītāju, tur bija divdesmit bērnu vienā telpā, es atbildēju par viņiem. Par šādiem latvieŗu braucieniem, protams, bija jāmaksā no paŗu kabatas – arī tāpēc mēs dzīvojam ļoti taupīgi.

Kad mans brālis Juris sāka pats pelnīt, par pirmo algu viņš mums nopirka ledusskapi. Ar Juri vienreiz sanāca ļoti nelāgi. Man ļoti patika viena meitene klasē, Lorna Morgana, un gribēju uz viņu atstāt iespaidu, tāpēc uzdāvināju daļu no Juŗa sakrātās seno monētu kolekcijas. Neatceros, vai atkal dabūju pērienu, bet daļa no kolekcijas glabājas pie mums vēl tagad.

Kad man palika četrpadsmit gadu, drikstēju dziedāt arī Roberta Zuikas vadītajā vīru kori. Mans tēvs nedziedāja, viņam nebija laba balss, un, pat ja būtu, viņš nedziedātu – nebūtu laika. Viņš bieŗi brauca uz Londonu saistībā ar *Daugavas Vanagiem*. Ļoti maz laika ar tēvu kopā esmu pavadījis.

Korbijas draudzes namā tika rīkoti dažādi pasākumi – svētbriŗi, par godu svināmām dienām, arī dažāda rakstura koncerti – ar gaŗīgo mūziku, latvieŗu dziesmām, arī mums, skolniekiem, šad tad bija jāskaita dzejoļi vanadŗu rīkotajos mielastos. Bija arī ballītes, un man ļoti patika dejot, modē bija fokstrots, tad nāca tvists un rokenrols – gribēju tācu kļūt par popzvaigzni! Turklāt manai mammai bija krustmeita Angelika, kuŗu sestdienās, pirms latvieŗu skolas, vajadzēja vest uz baleta stundām. Sēdēju, skatījos, kā viņa ar bērniem deŗo, un arī par to bija jāmaksā. Skolotāja teica – “ja jau tu maksā, tad nāc piedalies!” Tā arī sāku mācīties deŗot baletu. Bijām divi puīŗi – Robins un es, esmu deŗojis arī skolnieku vakarā. Vienā deŗā biju Tarzāns, komponistu un mūziku gan īsti neatceros. Man bija vienpadsmit

gadus, un mamma noteikti nāca skatīties, kā es deŗoju. Par to, ka deŗoju baletu, citi puikas, protams, apcēla, tā arī pamazām šo nodarboŗanos pametu.

Korbijā no 1960. gada darbojās deŗu kopa Pērkonītis, to izveidoja bijuŗie skauti un gaidas, par deŗu iestudētāju pieaicinot Ināru Fafroti. Kopu vadīja Alda Tāļberga, deŗoja kādi seŗi, septiņi pāri, arī mani brāļi. Es arī gribēju deŗot, bet biju par mazu. Skolotājs Viktors Grigulis ierosināja, lai savācu bērņus savā vecumā, tad tikŗu pie dancoŗanas.

Strādāju arī pie Daugavas vanagiem kā kurjers. Nu, nebiju jau es nekāds palaidnis, bet gan čakls, ļoti izpalidzīgs puika. Pēc paŗa vēlēšanās ļoti daudz palīdzēju Vanagiem un Vanadzēm, neviens mani nespēda to darīt. Telefonu nebija, mans vienīgais transporta līdzeklis – divritenis. Sēdos uz tā un izbraukāju visu Korbiju, kad bija kādas ziņas jānodod – sametu zīmītes pastkastītēs. Tā arī toreiz, pa visu pilsētu sameklēju latvieŗu pusaudŗus, lai varētu izveidot Mazo Pērkonīti – tas ir mans nopelns. Nebija tādu pastāvīgu pāru, manas meitenes mainījās – Inŗīda, Gundega, Tamāra, Laima jau aizgājuŗi mūŗībā... No puŗiŗiem Andris, Gunārs... Korbijas drēbnieks uzŗuva mums tautastēŗpus, un mana mamma tos izŗuva ar skaistiem latŗu rakstiem. Man divi tautas tēŗpi vēl saglabājuŗies. Mamma arī auda spilvenus, sedziņas, ļoti daudz prievīŗu, mums mājās stāvēja stelles. Kreklus tautastēŗpiem mums atsūtīja no Latvijas, mammas radi Panemunē. Deŗojām tautasdeŗas, uzstājāmies draudzes namā un citur, ne tikai latvieŗu sabiedrībai. Atceros, reiz deŗojām Esekssas hercoga atkāzās.

Pateicoties deŗām, tiku vaļā no ekzēmas, kas man bija aiz ausīm un uz ceļiem, un tāpēc man ļoti nepatika valkāt īsās bikses, kas bija obligātas līdz gadiem vienpadsmit. Tas varēja būt 1965. gadā, kad ar deŗu kopu aizbraucām uz Griekŗiju, Korfu salu, kur ne tikai atpūtamies, bet arī uzstājāmies vairākās viesnīcās, kur mūs par velti baroja. Jau pirmajā dienā uzķāpu uz maza akmeņiņa un biŗķi izmeŗģīju kāju. Griekŗiem bija visādi dzērieni – *metaksa*, *ouzo* – anīsa degvīns, *recina* – jauns neizturēts vīns. Un, kad esi “iemetis”, vari deŗot pat ar izmeŗģījumu, nesāp nekas! Katru dienu gājām uz jūru peldēties. Vienreiz izbraucu pat ar kaitbordru aiz laivas ar visu savu paŗīrās sāpoŗo galvu. Briŗļu nebija, neko apkārt neredzēju, tā arī paliku no mūŗējiem vienīgais, kas šo sporta veidu izmeŗģināja. Bet, kad atgriezos Anglijā, mana ekzēma bija pazudusi. Pirms tam gāju pie dažādiem ārstiem, nekādas ziedes man nelīdzēja, līdz Vidusjūras ūdens mani izārstēja.

Kopā ar Pērkonīti bijām 1970.

(Turpinājums sekos)

Mārtiņam patīk šovi // Foto: Inŗīda Punka

cības daļas pārzinis. *Daugavas Vanagi* draudzes namā bieŗi rīkoja ballītes, un es mammai bieŗi palīdzēju, kad viņa uz latvieŗu sarīkojumiem cepa tortes. Tās viņai padevās izcili, tāpat kā pārējā beķereŗa – klingēŗi, pīrāgi. Mājās pie tortēm tikām vienīgi uz jubilejām, pīrāgus dabūjām bieŗāk. Mēs, visi četri brāļi, bijām naski uz pīrāgu cieŗšanu, tiklīdz to brīniŗķīgo smarŗu dabūjām saost. Mamma vienreiz pildījumā ielika nevis speķi, bet piparus – par mācību, lai nezog. Aizskrien pirmais, paķer karstu, nokoŗ, izspļauj, bet – neies jau pārējiem brāŗiem stāstīt. “Ai, mammai atkal lieliski pīrāgi”, un visi viens aiz otra dabūjām to paŗu piparoto mācību!

Kad tapa tortes, visi mukām, kur kuŗais, jo visa putoŗana un maisīšana notika ar rokām, un mammai vajadzēja palīgus. Es, kā jaunākais un dumjākais, biju

sēdēja arī skolotājs. Pusdienu pārtraukums bija apmēram stundu gaŗš, varējam ēst mierīgi, ar baudu, pie viena atpūtamies no rīta cēliena mācībām. Katru dienu uz galda bija citādi ēdieni, tāpēc skolas pusdienas ļoti gaidīju.

Pirmskolā gāju divus gadus, tad pamatskolā četrus gadus – tā bija cita ēka, kuŗā jau bija mācījuŗies mani brāļi, un Rītiņus tur zināja. Tad vēl pieci gadi *Exeter School*. Interesanti, ka mana skola ir mani sameklējusi un pirms dažiem gadiem uzaicināja uzstāties ar referātu.

Skolā bērņiem deva bezmaksas pienu, kastu neŗana bija uzticēta man – bija jāpaņem kaste un jāsadala stikla pudelītes bērņiem klasē. Reiz man nokrita kādas trīs pudeles, tad mani atcēla no šī darba, par ko biju bēdīgs. Divpadsmit gadu vecumā sāku nēŗāt brilles. Skolotāja ma-

Akka / Laa

Darba radīŗanai izmantots AKKA/LAA stipendijas finansējums

3x3 pavasaris un vasara

Lai nepazustu kopības izjūta

Kuŗam gan tik ļoti negribas satikties klātienē!? Regulāri runājoties zoom un lolojot cerības, ka šovasar lielākā vai mazākā pulkā būs iespējams satikties, 3x3 organizātori kaļ dažādas idejas.

3x3 Latvijā

Latvijas 3x3 padome apspriedusi dažnedažādus variantus, kā nepazaudēt saikni ar visiem 3x3 ļaudīm, īpaši tik svarīgā brīdī kā šis, kad aprit 40 gadu kopš trīsreiztrīs kustības rašanās Gaŗezerā, ASV. Pašlaik diemžēl nevaram satikties kuplā pulkā Latvijas 3x3 saietos Kalnos un Maltā; tie pārceļti uz nezināmu laiku. Bet kaut ko darīt varam! Lūk, kādas ir iecerēs.

Pirmkārt, darboties un visus aicināt tikties zoom. Par to informācija būs atrodamā 3x3 Facebook kontā. Jau no 7. aprīļa notiek trešais ģimeņu seminārs, ko vada Līga Ruperte un Māra Tupese, un kas ilgs sešas nedēļas. Pēc tam plānots seminārs par savstarpējās saziņas uzlabošanu *Vai tu mani dzirdi?*

Otrkārt, 28. augustā Bauskas pils parka estrādē iecerēts rīkot 3x3 salidojumu. Tajā plānotas

dažādas aktivitātes, darboties ieviržu teltis, būtu izstāde utt.

Lai būtu kopības izjūta, iecerēta virtuāla saslēgšanās ar latviešiem no citām zemēm.

Treškārt, vakara izskaņā pirmizrādi piedzīvos Montas un Armanda Jakovelu veidotā pilnmetrāžas dokumentālā filma *Trīsreiztrīs*. Noslēgumā, protams, danči.

Ceturtkārt, top aplikācija par 3x3, ar kuŗas palīdzību intereseanti varēs apmeklēt vietas Latvijā, kur notikušas nometnes un saieti, meklējot zīmīgus punktus un pildot uzdevumus.

Un, piektkārt, tapis viegli pārskatāms, saturā vispusīgs un krāšņs buklets par 3x3. To var aplūkot www.3x3.lv.

Uz tikšanās virtuāli vai klātienē (vai abējādi)!

Daiga Bitiniece,

Latvijas 3x3 padomes locekle

3x3 ārzemēs

Īrijas 3x3 darba grupa citīgi strādā, lai arī šogad mēs visi varētu sanākt kopā saietā. Tā kā joprojām vēl dzīvojam pandēmijas apstākļos, šī gada Īrijas 3x3 notiks virtuālajā vidē no 15. līdz 20. augustam. No rīta

paredzētas nodarbības bērniem, pēcpusdienā dažādas praktiskas ievirzes, vakarpusē ievirzes, kuŗu laikā rokas varēs atpūsties. Būs arī 3x3 teātris, pusdienu gatavošana un jauniešu klubs. Tā kā šī gada saieta tema ir Ceļš, katru vakaru tiksīmies ar kādu interesantu cilvēku, kuŗš stāstīs par savas dzīves ceļu. Saiets virtuālajā vidē ļaus piedalīties ikvienam, lai arī kuŗā pasaules malā mēs atrastos.

Anglijas angļu valodas 3x3 nometnes pārstāve Ingrida Džerina:

Šogad, ja noteikumi atļaus, nometne notiks klātienē. Taču visām nodarbībām būs zoom saite, lai var piedalīties arī tie, kuŗiem veselība neatļaus būt Straumēnos.

Lieliski izdevās 3x3 rīkotā Lieldienu nedēļa ar virtuālām ballēm, kafejnīcām, sēklu stādīšanas darbnīcu, bērnu telpu kempingu un, protams, olu krāsošanu un kaujām. Trūka tikai šūpoles!

Zane Kaŗotniece,
Īrijas 3x3 vadītāja

Tāpat kā pārējie 3x3, arī Ziemeļamerikas nometnes Gaŗeze-

rā, Katskiļos (ASV) un Tērvetē (Kanadā), plāno savas programmas zoom vidē. Gaŗezera un Katskiļu nometne notiks no 8. līdz 21. augustam. Iecerētas ir gan praktiskās, gan teorētiskās

ievirzes. Tērvetes nometne notiks septembrī.

Austrālijas 3x3 gatavojas rīkot saietu 2022. gada janvārī, vieta un laiks tiks paziņoti vēlāk.

Līga Ruperte,

3x3 globālā koordinātore

Latvijas valsts atbalsts diasporas skolām

Šogad diasporas latviešu skolām Eiropā un kaimiņreģionā bija pieejams Latviešu valodas aģentūras (LVA) finansējums no Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) budžeta programmas "Valsts valodas politika un pārvalde" 104 580 EUR apmērā.

Konkursam "Diasporas skolu finānciālā atbalsta nodrošināšana Eiropā" bija aicinātas pieteikties latviešu diasporas skolas Eiropā un tās kaimiņreģionā, tajā skaitā Gruzijā, Turcijā, Baltkrievijā un Ukrainā. Pēc pieteikumu formālās un saturiskās atbilstības izvērtēšanas Komisija apstiprināja piešķirumus 34 skolām kopā 95 717 EUR apmērā. Tā sadalē izvērtēja skolu darbību, pieredzi, pieteikumu pamatotību un patiesīgumu, kā arī izdevumu lietderību un samērīgumu, šajā Covid 19 pandēmijas laikā atbalstot gan skolu klātienē, gan attālinātu mācību darbu atbilstoši situācijai mītnes zemē.

Diasporas skolas saņems līdzfinansējumu klātienē mācību telpu ierei, apdrošināšanai, mācību līdzekļiem un materiāliem, kancelejas precēm, kā arī citiem ar mācību procesa nodrošināšanu saistītiem izdevumiem. Pēc 2020. gadā ļoti veiksmīgi aizvadīta pilotprojekta tiek sniegts arī atbalsts kvalificētu pasniedzēju darbam interešu izglītībā latviešu valodā, kas papildina skolas pamatdarbu ar pievilcīgām un mūsdienīgām nodarbībām, pie-

mēram, robotikā un programēšanā.

Fināncējuma daļa 6363 EUR apmērā tika novirzīta jaunu izglītojošu pilotprojektu izveidei skolu darbības atbalstam, kā arī tika iezīmēts "inkubācijas fonds" 2500 EUR apmērā, kas paredzēts topošajām diasporas skolām, un tam jāpiesakās ne vēlāk kā līdz 1. jūlijam.

"Latvijas valsts ilggadējais atbalsts diasporas skolu darbībai ir latviskās izglītības mugurkauls ārvalstīs, kas balsta ģimeņu un diasporas kopienu rūpes par latviešu valodas un piederības kopšanu daudzvalodīgā vidē. Atbalsts ir īpaši nozīmīgs Covid-19 laikā, kad skolām daudzviet jāpāriet uz attālinātu darbu un kad ģimeņiem ir jauni izaicinājumi," uzsver ELA prezidija priekšsēde Elina Pinto.

LVA ir tiešā pārvaldes iestāde, kuŗas darbības mērķis ir veicināt latviešu valodas – Latvijas Republikas valsts valodas un Eiropas savienības oficiālās valodas – statusa nostiprināšanu un ilgtspējīgu attīstību. Viens no aģentūras uzdevumiem ir sniegt atbalstu latviešu diasporai ārvalstīs latviešu valodas apguvē un valodas saglabāšanā.

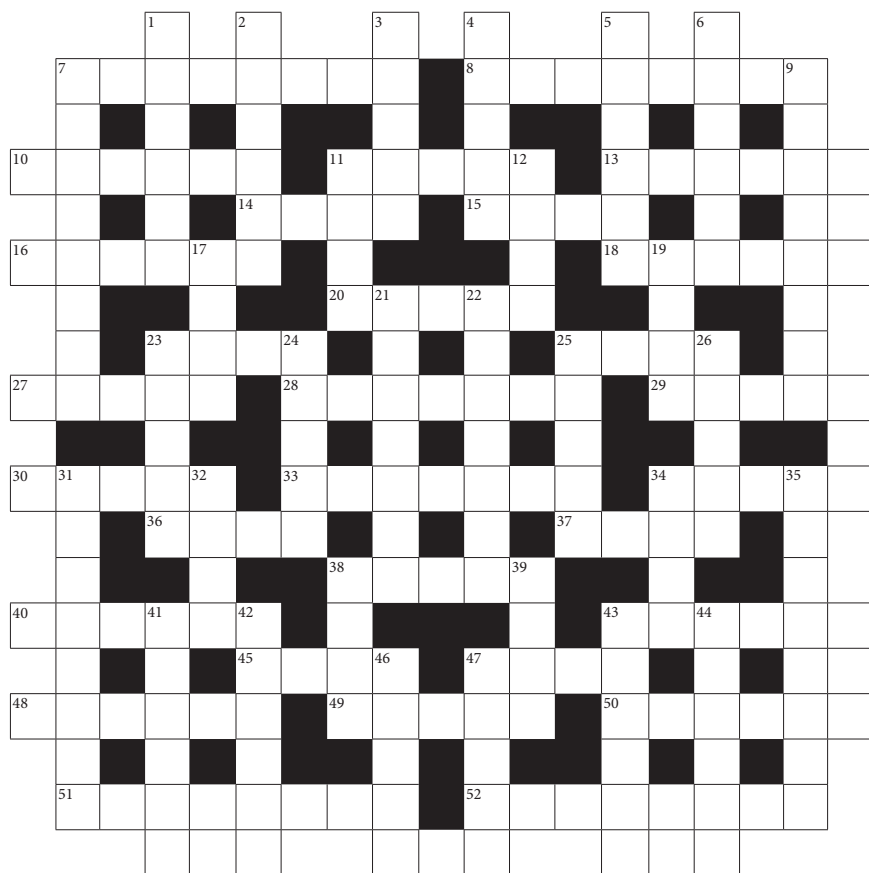
Ar detalizētiem konkursu rezultātiem iespējams iepazīties LVA mājaslapā www.valoda.lv un ELA mājaslapā www.ela.lv

Aija Otomere,

LVA diasporas projektu koordinātore

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Eiropā. 11. Indīgas čūskas. 12. Japāņu nacionālais sporta veids. 17. Ceļš pilsētā. 19. Agrākā Latvijas naudas vienība. 21. Medicīniska iestāde. 22. Zinātnieks. 23. Žirafu dzimtas dzīvnieks. 24. Pirmdzīvnieks. 25. Blāva, nespodra. 26. I. Kālmāna operete. 31. Zinātne par runas mākslu. 32. Ļoti veca. 34. Trauks maizes mīklas gatavošanai. 35. Elektronu lampas ar četriem elektrodēm. 38. Preces iesaiņojums. 39. Indiāņu ciltis Peru 11.-13.gs. 41. Gājiens šacha spēlē. 42. Mēbele. 43. Franču komponists (1862-1918). 44. Peldēšanas stils. 46. Sievietes vārds (maijā). 47. Kanadas galvaspilsēta.

Limēniski. 7. Pilsēta Vidzemē. 8. Kūrortpilsēta Krievijā, Stavropoles novadā. 10. Igaunijas šachists (1916-1975). 11. Mīlas dievs sengrieķu mitoloģijā. 13. Daudzkrāsainas. 14. Vīrieša vārds (aprīlī). 15. Strādāt ar stēlēm. 16. Sarīkojumu deja. 18. Sērskābes dubultsāls. 20. Sporta veids. 23. Donavas pieteka. 25. Stāvoklis šacha spēlē. 27. Suņu šķirne. 28. Cienījama precēta sieviete senajiem romiešiem. 29. Būvkonstrukciju elementi. 30. Audums. 33. Kareklis, kas rotā rokassprādzi. 34. Izdevniecība Rīgā. 36. Rožu dzimtas koks. 37. Augsti divriči Vidusāzijā. 38.

Pilsēta Kurzemē. 40. Likteņa dievietes sengrieķu mitoloģijā. 43. Senegālas galvaspilsēta. 45. Upe Turcijā, Gruzijā, Azerbaidžānā. 47. Apdzīvota vieta Talsu novadā. 48. Rakstnieka E. Virzas īstais uzvārds. 49. Mongoļu zemnieki, lopkopji. 50. H. Ibsena drāmatiskā poēma. 51. Ietekmēt indivīda garīgo attīstību. 52. Vērtspapīrs - parādzīme.

Stateniski. 1. Blīvs, ciets māls. 2. Juridiskās valsts iestādes 3. Kalnu sistēma Turcijas dienvidos. 4. Visspožākā mazā planēta. 5. Bezdarbīga, nekustīga. 6. Tunisijas galvaspilsēta. 7. Apdzīvota vieta Pļaviņu novadā. 9. Valsts

Krustvārdu mīklas (Nr. 17) arisinājums

Limēniski. 1. Vēlāk. 4. Pļava. 6. Atlanta. 7. Rakstīt. 8. Plekste. 10. Blaumanis. 13. Alabama. 15. Aramiss. 17. Gušļi. 19. Statisti. 20. Druviens. 21. Škara. 23. Garantants. 26. Klaušas. 29. Tarantuls. 30. Aipetri. 31. Apogejs. 32. Kariess. 33. Elama. 34. Apašs.

Stateniski. 1. Vakanta. 2. Katalpa. 3. Kazemāts. 4. Paprika. 5. Alsvīki. 7. Rumba. 9. Engrs. 11. Kantilēna. 12. Karavelas. 14. Lietuva. 16. Spānija. 17. Gliks. 18. Indra. 22. Ārenskis. 23. Grīva. 24. Recepte. 25. Statika. 26. Kallasa. 27. Šerbetis. 28. Sials.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs — uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX001521160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.likteņdarzs.lv

LIKTEŅDĀRZS

SPORTS

Apkārt hokeja ripai

Daugavas stadiona ledus treniņu hallē sāks ledus saldēšanas process, neskatoties uz to, ka projekts vēl nav nodots ekspluatācijā, pastāstīja Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) valsts sekretāra vietnieks, Sporta departamenta direktors Edgars Severs. Viņš atklāja, ka *Daugavas* stadiona ledus treniņu halles nodošana ekspluatācijā, visticamāk, varētu notikt piektdien, 7. maijā. Taču paralēli ir sākusis arī ledus saldēšanas process, un ar to "viss šobrīd izskatās ļoti labi".

Daugavas stadiona treniņu halle būvniecības procesā 8. maijā

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) sagatavojis negatīvu atzinumu par *Daugavas* stadiona ledus treniņu halles atbilstību ugunsdrošības prasībām, apliecināja VUGD

preses pārstāve Agrita Vītola. *Daugavas* stadiona ledus treniņu halles pārbaudē konstatētas neatbilstības ir saistītas ar to, ka objekta būvniecība vēl nav pabeigta, līdz ar to nav pilnībā pabeigti ar ugunsdrošības prasībām saistītie risinājumi.

Iekavēto būvniecības darbu dēļ *Daugavas* stadiona ledus halle arvien nav nodota ekspluatācijā, tādēļ kā rezerves variantu komandu treniņiem Rīgā paralēli sāks gatavot *Volvo* halli, jo pasaules čempionāta rīkotāji neilgi pirms turnīra starta nevēlas riskēt ar situāciju, ka hokejisti paliktu bez treniņu iespējām, Latvijas Televīzijas "Sporta studijā" pastāstīja Latvijas Hokeja federācijas (LHF) prezidents Aigars Kalvītis.

Pasaules čempionāta spēlēm nepieciešamās divas arēnas ir gatavas, un hokejistus var uzņemt gan *Arēna Rīga*, gan pielāgotais Olimpiskais centrs, kur nedēļas nogalē Latvijas un Šveices izlašu divas pārbaudes spēles būs arī tests abu objektu darbībai. Turpretim ar komandu treniņiem nepieciešamo ledu situācija ir atšķirīga, un Kalvītis atzina, ka gaidāmās izmaksas pēdējā brīža risinājumiem nav pašlaik būtisks jautājums. Ja papildu izmaksas radīsies, puses par to segšanas kārtību vienosies.

Pasaules čempionāta hokejā organizētāji meklē iespējas, kā Rīgā ļaut lielākam skaitam skatītāju klātienē redzēt spēles.

Rīcības komitejā piedāvāti vairāki varianti – no spēļu vērošanas automašīnās uz ekrāniem līdz ātro testu veikšanai pirms ieejas arēnā. Ātros *Covid-19* testus varētu veikt uz vietas pirms iekļūšanas ledus arēnā, turpat arī gaidot rezultātus. Process tiktu nodrošināts, nesajaucot plūsmas dažāda līmeņa drošības "burbuļos". Piedāvāts arī spēli ļaut vērot, piemēram, *Daugavas* stadionā svaigā gaisā, katram skatītājam atvēlot nepieciešamos kvadrātmetrus un spēli rādot uz lielā ekrāna. Par iespējamu pulcēšanās vietu minēta arī Esplanāde.

Latvijas izlases kandidātu treniņnometne rit jau otro nedēļu. Spēlētājiem pirms gada gaidītākā sporta notikuma tika dota iespēja vakcinēties, tomēr Latvijas Hokeja federācija (LHF) nolēmusi to atlikt uz vēlāku laiku, bažijoties par iespējamām komplikācijām pēc devas saņemšanas.

Latvijas hokeja uzbrucējs **Rūdolfs Balcers** guva vārtus Sanhosē *Sharks* komandas labā Nacionālās hokeja līgas (NHL) rēgulārā čempionāta pirmspēdējā spēlē. *Sharks* savā laukumā ar rezultātu 4:5 papildlaikā zaudēja Arizonas *Coyotes*. Balcers laukumā pavadīja 17 minūtes un 19 sekundes (37 sekundes vairākumā, 42 sekundes mazākumā), spēli noslēdzot ar pozitīvu lietderības koeficientu +1.

Vladislavs Gavrikovs un Matiss Kivlenieks // FOTO: Reuters/ScanPix

Latvijas vārtsargs **Matiss Kivlenieks** kopā ar Kolumbusas *Blue Jackets* svinēja uzvaru komandas sezonas pēdējā spēlē Nacionālajā hokeja līgā (NHL).

(Turpināts 20. lpp.)

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
e-pasts: matiss@ska.lv
+371 28390346

PĒRK DZĪVOKĻU NAMU

**Pērk daudzdzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
**Namu apsaimniekošana, juridiskie pakalpojumi;

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)
abatarags@optonline.net
A.Padegs 845-462-3317 (NY)
apadegs@optonline.net

LATVISKA MASKA PAR ATBALSTU ALPF

LRFA.org/donate

LRFA.org
215.635.4137
info@LRFA.org

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **jūras transports, gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

Sīkāka informācija atrodama LASL mājas lapā, paciņu nodaļā: www.lasl.com vai zvanot: 973 744 6565.

Pienemsim paciņas un grāmatu sūtījumus iestādēm, kā arī komerciālos un personīgo mantu sūtījumus. Lūdzam iepriekš pieteikt lielāka apmēra sūtījumus! Ievērosim sabiedriskās attālinājuma normas, lai nevienam nebūtu jābaidās mūs satikt pie mantu nodošanas!

2021. gada 23. maijā

plkst. 13.00 EDT; 12:00 CDT; 11:00 MDT;
10:00 PDT; 9:00 AK; 7:00 HST.

Tiešsaistes pasākums no cikla
"Jubilejas svinības kopā ar ALA"

Svinēsim kopā!

Ko par Amerikas Latviešu apvienības pirmsākumiem stāsta Latvijas Valsts arhīvi

Amerikas Latviešu apvienība turpina 70 gadu jubilejas pasākumu ciklu, piedāvājot iespēju virtuāli apmeklēt Latvijas Nacionālā arhīva ekspertes Agnijas Lesničenokas priekšlasījumu, Amerikas Latviešu apvienības pirmie darbības gadi LNA Latvijas Valsts arhīva dokumentos. Piedāvāsim ielūkoties ALA pirmo darbības gadu atspoguļojumā. Latvijas Nacionālajā arhīvā atrodami dokumenti par ALA darbību no tās pirmsākumiem 1951.g. līdz pat 2009. gadam.

Agnija Lesničenoka ir Latvijas Nacionālā arhīva eksperte Personu fondu un ārvalstu dokumentu nodaļā, kas pēta un popularizē trimdas dokumentāro mantojumu. (Foto no ALA dibināšanas kongresa 1951. gadā, Latvijas Nacionālais arhīvs)

Pieslēšanās tiešsaistes pasākumam: <https://us02web.zoom.us/j/86906625922?pwd=bIRrcnNUN3d5SEFza1BTTDRKeDZwZz09>

Interesenti
vēlas iegādāties
Bellacord
skaņuplates.
Lūdzu,
sazināsimies!

Rakstiet e-pastu
laiksDSR@aol.com

50 Strenberger
Ave Unit 5,
Long Branch,
NJ 07740

IN MEMORIAM

Atvadu vārdi mācītājam Mārtiņam Urdzem

(27.08.1960.-23.04.2021.)

23. aprīlis atnesa sēru vēsti – pēc slimības pēcpusdienā Dieva mierā aizsaukts Liepājas Krusta evaņģēliski luteriskās draudzes un LELB Saraiķu draudzes mācītājs un Liepājas Diakonijas centra vadītājs Mārtiņš Urdze. Drosmīgs, krietns un godīgs Dieva vīrs. Garīdznieks, kurš no visas sirds rūpējās par cilvēkiem ne tikai garīgi, bet arī praktiski.

Mārtiņš Urdze dzimis 1960. gada 27. augustā Vācijas ziemeļrietumu pilsētā Oldenburgā trimdas latviešu garīdznieku ģimenē. Viņa tēvs Paulis Urdze kalpoja par mācītāju Oldenburgas apkārtnē un onkulis Jāzeps Urdze – par garīdznieku Bonnā. Arī Mārtiņa māte Gita Putce – mācītāja, kalpoja Bredfordas, Lidsas un Mančestras draudzēs Anglijā. Tāpēc ir tikai pašsaprotami, ka Mārtiņš Urdze par savas dzīves ceļu izvēlējās teoloģiju. Pēc studijām Vācijas teoloģiskajās augstskolās 1990. gada 26. augustā viņš tika ordinēts par mācītāju.

1995. gadā garīdznieks pārcēlās uz Latviju, kur uzsāka diakonijas darbu un vēlāk kļuva par mācītāju Liepājas Krusta evaņģēliski luteriskajā draudzē.

2016. gadā mācītājs ar savu draudzi izstājās no Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas (LELB), tā izsakot protestu pret tās lēmumu neļaut par mācītājiem ordinēt sievietes.

2017. gadā Mārtiņš Urdze par ieguldījumu, organizējot un vadot sociālos projektus cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un viņu integrāciju sabiedrībā, saņēma goda titulu "Gada liepājnieks". Īsi pirms svinīgās ceremonijas viņš žurnālistiem paudis: "Palīdzēt citiem – tas saistīts ar manu ticību. Esmu kristietis un uzskatu, ka Dieva mīlestību jāapliecina ne tikai ar vārdiem, bet arī ar darbiem – palīdzot cilvēkiem, kuriem ir grūti, lai arī viņi var piedzīvot kaut ko labu."

M. Urdze arī uzskatīja, ka ikviens pārbaudījums cilvēkus dara stiprākus: "Tiesa, pie šāda secinājuma nonākam tikai tad, kad grūtībām esam izgājuši cauri. Esot jezgā, reizēm ir grūti saskatīt labo. Ceru, ka vecumdienās, atskatoties, varēšu pateikt: jā, tam visam bija jēga."

Kaut arī piedzīvot vecumdienas Tev netika lemts, taču – jā, Mārtiņ, Tavai nesavtībai un darbam cilvēku labā bija jēga! Par to Tev sirsnīgs paldies!

Garīdznieks Valters Korālis par savu amata brāli, mācītāju Mārtiņu Urdzi saka šādi:

"Mācītāju Mārtiņu Urdzi sastapu vēl tad, kad mēs abi bijām LELB (Latvijas evaņģēliski luteriskā baznīca Latvijā) mācītāji un garīgās amatpersonas. Tad es biju Nekustamā īpašuma un Finanču komisijā, arī Prezidijā. Vēlāk, 2008. gadā, mani un LELB ceļi šķīrās – es kļuva Latvijas pirmais un šobrīd vienīgais privātprakses mācītājs ārpus reliģiskām vai sabiedriskām orga-

nizācijām. Toties Mārtiņš Urdze minētajā reliģiskajā organizācijā palika ilgāk – ar naivu un brīžam ar donkihotisku ideālismu un cerību, līdz sāka saprast realitāti attiecībā uz dažu vadītāju personības kulta iezīmēm un citām ne visai cildināmām bijušās reliģiskās organizācijas pazīmēm, tāpēc izvēlējās LELBP (tagad tās nosaukums ir LELB – Latvijas evaņģēliski luteriskā baznīca pasaulē). Tikmēr es turpināju un turpinu savu iesākto, viņš – savu. Šad un tad, kaut retāk, bet sazinājāmies. Mārtiņš bija labs sarunu biedrs. Taisnprātīgs, brī-

meklēt teologu konferences ar lielu "izrunāšanos", labāk atrasties savā "darba druva", kur viņš kopā ar Pestītāju Jēzu Kristu noliecās pie pašiem zemākajiem un atstumtākajiem sabiedrības locekļiem. Cik esmu dzirdējis vai lasījis, Mārtiņš Urdze savos sprediķos netiecās pēc pārlielu lielas gudrības izklāstiem vai garīgas aizgrābtības atklāsmēm, bet sludināja Kristus vienkāršību. Turklāt tas notika ne tik daudz vārdos, cik ar paša piemēru – darbos.

Kad gadījās sastapt Liepājas cilvēkus, viņi allaž izteica nožēlu

notiktu ar cieņu un mieru nesalīdzināmā juridiskā un finansiālā pārspēka priekšā. Šī iemesla dēļ viņu var pieskaitīt pašiem drosmīgākajiem mūsdienu Latvijas mācītājiem.

Es jutos konservatīvāks daudzās teoloģiskajās un garīgi praktiskajās nostādnēs, tomēr ar milzu apbrīnu daudzus gadus vēroju mācītāja Mārtiņa Urdzes panākumus diakonijas (cilvēku garīgās un it īpaši praktiskās aprūpes) jomā. Neskatoties uz saviem panākumiem Kurzemes un visas Latvijas mērogā, visi, kas bijām viņa laikabiedri vai amata brāļi (arī amata māsas), varējām būt liecinieki – ar kādu pazemību un vienkāršību viņš pieņēma savas dzīves spožāko pusi – mācītāja amata darba pa-

nākumus. Ne visi garīdznieki ar mierīgu prātu spēj pārdzīvot savas zvaigžņu stundas...

Liepājas pusē mācītāju Mārtiņu Urdzi pazina vislabāk. Viņš bija izteikts "strādnieku kvartāla" mācītājs, kuram maz interesēja baznīcas augstās liturģijas "uzvedumi". Viņš dzīvi svinēja kopā ar tiem, kuri tieši darba dienu vakaros iegriezās Draudzes namā, lai kaut ko palūgtu vai dalītos. Un viņš dalījās līdzī. Gan ar sev no Dieva uzticēto laiku, gan ar talanta izpausmēm, ko tikai pavisam nedaudz ieskicēju un pieminu kā cienjamu personību un savu un mūsu visu laikabiedru. Lai liepājnieki, kurzemnieki un visas Latvijas cilvēki turpinām labāko no viņa iesāktā!"

LĀSMA GAITNIECE

Mācītājs Mārtiņš Urdze // FOTO: Dāvids Birulis

Liepājas Krusta evaņģēliski luteriskās draudzes nams // FOTO: Katrīna Krieviņa

žam ļoti spītīgs, toties mērķtiecīgs un enerģijas pilns. Ne tikai runās, bet vairāk darbos.

Viņš prata klausīties. Tā ir prasme, kas piemīt retam mūsdienu garīdzniekam. Viņu pavisam noteikti varēja pieskaitīt latviešu inteliģences pārstāvjiem. Mārtiņam ne pārāk patika ap-

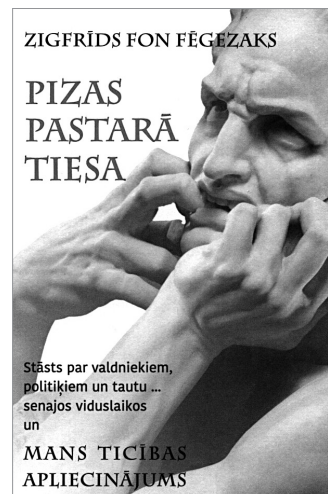
par to, kas notika kopējās baznīcas (LELB) un vietējās draudzes "mantas dališanas" jeb īpašumtiesību strīdā, kā rezultātā bieži vien tika sašķelta Latvijas luterāņu sabiedrība. Taču arī šajā ciņā Mārtiņš palika mazākumā, t.i., vietējās draudzes pusē. Ja tiešām lemts zaudēt, tad lai tas

LAIKA GRĀMATA PIEDĀVĀ

ZIGFRĪDS FON FĒGEZAKS

PIZAS PASTARĀ TIESA

Šo savu alegorisko leģendu Latvijā 1888. gadā dzimušais Z. fon Fēgezaks ir "novietojis" dziļos viduslaikos, bet personāžus ņēmis no Dantes Aligjēri "Dievišķās komēdijas". Grāmatas beigās autora "Mans ticības apliecinājums" – viņa skatījums uz pašu būtiskāko – savas esības jēgu. P.S. Zigfrīds fon Fēgezaks ir arī romānu "Baltiešu gredzens" un "Senči un pēcteči" autors.

No vācu valodas tulkojis Pēteris Bolšaitis
Māksliniece – Daiga Brinkmane

Cena: USD 30,-

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604,
St. Petersburg, Florida 33715

SARĪKOJUMI

SARĪKOJUMI
Redakcija lūdz lasītājus sazināties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks, vai tie ir atcelti!
LOSANDŽELOSA (CA)
Losandželosas latviešu namā (1955 Riverside Dr., Los Angeles, CA 90034).
SIETLA (WA)
Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA98125). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com.

SV. PĒTERSBURGA (FL)
Sv. Pētersburgas latviešu biedrība (5220 Brittany Dr. S, Apt. 1410, St. Petersburg, FL 33715), tālr: 727-827-2338.

Facebook lapa, lūdzam sekot mūsu jaunajai lapai "Latviesu Biedrība St. Petersburg FL". Sīkāku informāciju par pasākumiem var uzzināt Biedrības

Facebook lapā vai zvanot Dacei Nebarei Tel: 917-755-1391.

TĒRVETE
Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:30 Centrā. Pensionāru sanāksmes pirmdienās, 13:00, Info: 514-992-9700. www.tervete.org.

ZIEMEĻKALIFORNIJA
(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com.

DIEVKALPOJUMI
Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr: (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonas-trimdasdraudze@gmail.com, tālr: 617-232-5994. Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

(Turpināts 19. lpp.)

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

Čikāgas latv. ev. lut. Cīānas dr.: (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Čikāgas-Cīānas draudze 2550-4389-7965-234. Dievk. Notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. biroja: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, E-pasts: puidza@yahoo.com.

Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pēteris dr.: (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. Dr.pr. Uldis Pūliņš. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds.

Čikāgas latv. baptistu dr.: (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Olgerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.: (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība.

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). Dievk. notiek svētdienās 10:00. Seko sadraudzības stunda.

Dienvīdfloridas latv. ev. lut. dr.: Shepherd of the Coast Luth. Church (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com **Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. Dievk. notiek 14:00. Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!**

Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 Riverside Dr., Los Angeles CA 90039). Dievk. notiek svētdienās 11:00. Atsāksim dievkalpojumus maija beigās.

23. maijā Vasarsvētku dievkalpojums.

Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.: Unitarian Congregational Parish of Norton (2 W Main St, Norton, MA 02766). Svētdienās 11:00 Dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Keggi, draudzes sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.: (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Mac. Gija Galina.

16. maijs Dievkalpojums plkst. 11:00.

23. maijs Dievkalpojums – Vasarsvētki plkst 11:00.

30. maijs Dievkalpojums nebūs – “Memorial Dianas Nogle”.

6. jūnijs Dievkalpojums plkst. 11:00.

Seko skolas izlaidums.

Grandrapidu latv. ev. lut. dr.: Faith Lutheran Church. 2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505. Tālr.: 616-361-6003. Māc. prāv. Ilze Larsen, tālr.: 269-214-1010. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tālr.: 616-975-2705. **Dievk. notiek 2x mēnesī 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds.

Kalamazū latv. ev. lut. apv. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49006). Māc. Aija Graham. Dievk. notiek 10:00.

Kalamazū draudze atsāk dievkalpojumus klātbūtnē katru otro svētdienu, tos noturot Latviešu Centra lielajā zālē, kamēr jaunais dievnams būs lietojams.

16. maijā svētbrīžu ieraksts internetā.

23. maijā Vasarsvētku dievk. ar dievg. Centrā. Tiešsaiste internetā.

30. maijā Trīsvienības svētbrīžu video ieraksts internetā.

Svētdienu svētbrīži māc. A. Graham vadībā notiek plkst. 10:00 (pēc Austrumu laika) virtuālā vidē. Facebook mājas lapa *Latvian Lutheran united church in Kalamazoo*, un *YouTube*, atrodot kanālu *Latviešu apvienotā draudze Kalamazoo*.

Klīvlāndes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) Draudzes dievk. notiek svētdienās 11:00. Bībeles stundas notiek 10:00 katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. Baptistu dr.: *Bethel Baptist Church (2706 Noble Rd, Cleveland 44121)* Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510).

Dievkalpojumi ar viesu mācītājiem latviešu un angļu valodā plkst. 10:00. Par datumiem sazināties ar draudzes pr. Karli Indriksonu, tālr.:402-730-3427, e-pasts: kindriks@aol.com. Pensionaru saiets katra mēneša otra ceturtdiena plkst. 11:00 sabiedriskas telpas.

Mančesteras latv. ev. lut. dr.: (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr.pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062. Mančesteras ev. lut. dr.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th St, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Māc. Janis Ginters tālr.: 2607975695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junge tālr.: 414-416-6157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407).

Mineapoles-St. Paulas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes video dievkalpojumi notiek katru nedēļu, tos var skatīties mndraudze.org.

Montrealas latv. Trīsvienības/Tervete ev. lut. dr.: Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org . pr. Jānis Mateus tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org.

Nūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: Dievkalpojumi draudzē šobrīd klātienē nenotiek. Ja vēlaties saņemt mājas svētbrīžu materiālus, lūdz sazināties ar mācītāju. Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko e-pasts: *latvianlutheranchurch@gmail.com* telefons: 908-638-1101. Draudzes adrese: Latvian Lutheran Church, P.O. Box. 1008, Maplewood, NJ 07040.

16. maijā 11:00 Klātienē dievkalpojums Priedainē.

13. jūnijā 11:00 (Iespējams) klātienē dievkalpojums ar dievg. Priedainē.

Ierodoties, lūdz lietot sejas maskas.

Visi klātienē dievkalpojumi notiks NJ Latviešu biedrības namā “Priedainē”, 1017 State Route 33, Freehold, NJ 07728.

Pārējām svētdienām iespējams saņemt mājas svētbrīžu materiālus. Lūdz sazināties ar mācītāju Ievu Pušmucāni-Kineyko, e-mail: *latvianlutheranchurch@gmail.com*, telefons: 908-638-1101

Nūjorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn. 254 Valentine Ln, Yonkers NY.

Salas bazn. 4 Riga Ln, Melville NY.

St. Andrew bazn. 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ.

Seafarers. 123 East 15th Street, New York, NY.

Priedaine. 1017 State Rte 33, Freehold NJ.

Salas bazn. plkst.10.30dievk., māc. Saliņš.

Dievkalpojumi Jonkeru baznīcā notiks 16. un 23. maijā plkst 10:00.

To dalībnieki tiek lūgti ievērot CDC “Noteikumus”. Tiek plānots maija mēnesī atsākt dievkalpojumus arī Salas baznīcā un St. Andrew baznīcā Nūdžersijā, par to datumiem un laikiem ziņojot īpaši.

Par dievkalpojumiem visos novados jūnijā un turpmākos mēnešos ziņosim vēlāk.

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602).

Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson,

mob. (269)2675-330. Kontaktpersona *Mary Beth Dzirnis*, mob. (989)781-1163. E-pasts: *dzirnis@chartermi.net*.

Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1.00 pēcpusdienā, seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.:1-619-630-8143, e-pasts: *janislegzdins@hotmail.com*.

Sestdien **15. maijā** plkst. 12.00 pp; ārdurvjū Ģimenes Dianas Dievkalpojums; ar groziņu galdu. **Draudzes gada pilnsapulce.** Lūgums lietot sejas masku un ievērot distancēšanās noteikumus 6 pēdas/2 metrus.

Sentluīsas latv. ev. lut. dr.: Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudīņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314 457 1830, *kalninsirene@gmail.com*.

Sietlas ev. lut. dr.: (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125). Dievkalpojumi notiek 10:30.

Prāveste D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: *cilnis@earthlink.net*. Baznīcas mājaslapa: *www.seattlelatvianchurch.org*.

Dievkalpojumi Sietlā ir atsākušies klātienē.

Skenekedijas latv. ev. lut. dr.: Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart.

St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.: draudzes mācītājs Aivars Pelds. 727-368-0935. Sazināties ar Andri Ritumu 727-797-1933.

Sakarā ar vīrusu visi dievkalpojumi un Bībeles stundas notiks *Faith Lutheran* baznīcā, kas atrodas 2601 49th Street North, St. Petersburg, FL.

Dievkalpojumi Svētdienās, 14:00: 16. maijā.

12. jūnijā sestdien aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Bībeles Stundas Svētdienās, 14:00:

23. maijā, 30. maijā, 6. jūnijā.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: *baznica@bellnet.ca*. Info: *www.stjohnslatvian.ca* Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 *Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1*), tālr.: 6479865604, E-pasts: *grietins@gmail.com*.

Priekšnieks: Karlis Vasarajs Pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: 400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850 – 3121. Tālrunis: 301-251-4151, epasts: *dcdraudze@gmail.com*, *www.dcdraudze.org*. Prāveste Anita Vārsberga Pāža (tālr.: 301-302-3270). Draudzes priekšniece Dace Zalmane.

Draudzes virtuālie svētbrīži notiek Zoom platformā – trešdienās plkst. 10:00 un svētdienās plkst. 11:00.

Pieslēgšanās norādes ir atrodamas draudzes mājas lapā.

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: *rigaven@aol.com* – Inese Zaķis – ne vēlāk kā PIEKTDIENĀS.

Dieva mierā aizgājis mūsu ģimenes draugs

KĀRLIS RŪTIŅŠ

Dzimis 1937. gada 17. maijā, miris 2021. gada 26. aprīlī

*Aiz kalna palika saule
Un blāzmas purpura liesmas;
Aiz kalna es atstāju draugus
Un mīlas dienas un dziesmas.*

**Mīla piemiņā paturēs
MĀRA BUKS
ASTRĪDA UN ANDREJS LIZIŅI
AIJA UN KEN SCHMIDT**

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīlā draudzene

INĀRA BALDWIN,
dzimusi KOCKS

Dzimusi 1936. gada 28. maijā Rīgā,
mirusi 2021. gada 6. aprīlī *Huntley, Illinois*

Mūžīgu dusēšnu dodī, Kungs, viņai ...

**Mīlā atmiņā paturēs,
DZINTRA UN ANTONS ŠVARCI
BRIGITA UN AIVARS JERUMAŅI**

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpināts no 17. lpp.)

Blue Jackets savā laukumā ar rezultātu 5:4 (1:1, 1:1, 2:2, 1:0) pagarinājumā uzvarēja Detroitas *Red Wings*. Kivlenieks aizvadīja savu sezonā pirmo NHL spēli un atvairīja 31 metienu, bet rezervē palika Elvis Merzļikins. Lai gan komanda piedzīvoja zaudējumu 2:5, dienu vēlāk vārtsargu līnija netika mainīta un Kivleniekam bija vēl viena iespēja sevi pierādīt, latvietim atvairot 33 no 37 raidījumiem.

Latvijas Vieglatlētikas savienībai – 100

Latvijas Vieglatlētikas savienības (LVS) simtgadē sportisti un bijušie atļēti savam sporta veidam novēl jaunus panākumus un atpazīstamību, tomēr LVS sagaida arī nopietni risināmi jautājumi. LVS ģenerālsēkretārs Dmitrijs Miļkevičs sarunā Latvijas Televīzijas "Sporta studijā" atzina, ka prioritāšu augšgalā vienmēr būs infrastruktūra, īpaši situācijā, kamēr Rīgā nav atbilstoša manēža un stadions. Miļkevičs gan cer, ka jau nākamgad Rīgā situācija mainīsies un vieglatlētiem būs gan pienācīgs stadions, gan manēža. Par labāko dāvanu LVS simtgadē Miļkevičs uzskatītu iespēju vieglatlētiem atsākt sacensības, jo pandēmijas radītais murgs visiem jau esot apnicis.

LVS kopā ar Eiropas Vieglatlētikas asociāciju (EAA) izstrādā attīstības plānu, kurā ir iesaistīta gan Izglītības un zinātnes ministrija, Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) un Latvijas Sporta federāciju padome, gan treneri un sportisti. No attīstības plāna izrietēs LVS darbības stratēģija – dokumenta izstrādi paredzēts pabeigt līdz gada beigām.

Augstvērtīgākie Latvijas vieglatlētu rezultāti.

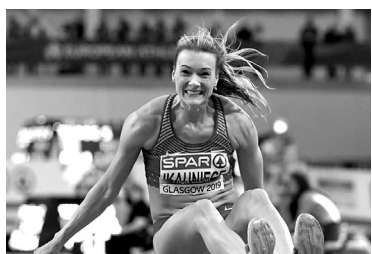
Vadims Vasilevskis: šķēpa mešana – 90,73, 2007. gadā.

Staņislavs Oļijars: 110 m bariersprints – 13,08, 2003. gadā.

Laura Ikauniece: septiņciņa – 6815 p., 2017. gadā.

Dmitrijs Miļkevičs: 800 m – 1:43,67, 2006. gadā.

Dmitrijs Miļkevičs (otrais no labās) sacensībās

***

Latvijas šķēpa metējs **Rolands Štrobīnders** Eiropas kausa sacensībās Splitā, Chorvatijā, mešanu disciplīnās šķēpa mešanā ar rezultātu 74,93 m A finālā ierindojās 11. vietā.

Rolands Štrobīnders

Latvijas šķēpraidis šo rezultātu sasniedza pirmajā mēģinājumā, vēlāk pēc diviem neieskaitītiem metieniem izstājoties no sacensībām.

13. vietu 16 dalībnieku konkurencē A finālā ar 73,85 m izcīnīja **Jānis Svens Grīva**. Viņš šo rezultātu sasniedza trešajā mēģinājumā. Otrajā metienā viņa raidītais šķēps lidoja 71,55 m, pēdējā – 69,31 metrus tālu, bet pārējie trīs metieni netika ieskaitīti. Kopā ar B finālu Štrobīnderam sacensībās tika 13. vieta 31 sportista konkurencē, bet Grīvam – 16. vieta.

Uzvaru ar 91,12 metrus tālu raidījumu izcīnīja vācietis **Johanness Fetters**, kurš šo rezultātu sasniedza jau pirmajā mēģinājumā. Arī otrajā metienā viņa raidītais šķēps lidoja pāri 90 metru robežai – 90,43 metri.

Latvijas pārstāvis **Marks Korotkovs** veseļa mešanā ar rezultātu 59,42 m ierindojās 28. vietā 30 sportistu vidū. B finālā Korotkovs 14 sportistu konkurencē ieņēma 12. vietu. Korotkovs, kurš vēl var startēt arī U-20 vecuma grupā, piedalījās pieaugušo konkurencē. Viņa personiskais rekords ar sešus kilogramus smagu veseri ir 69,06 metri. Ar šo rezultātu viņš vienlaicīgi ir izpildījis kvalifikācijas normu dalībai pasaules U-20 čempionātā, kas augustā notiks Kenijas galvaspilsētā Nairobi.

***

Sacensībās ASV startējušas vairākas Latvijas vieglatlētes. Studentiem sākušies ļoti svarīgie augstskolu reģionālo apvienību jeb tā saucamie konferenču čempionāti, informē Latvijas Vieglatlētikas savienība (LVS). Vienā no tiem veiksmīgi startējusi arī oģrēniete **Lāsma Padedze**, kurā Manhetenas universitātē studē un vieglatlētikas sacensībās pārstāv šo augstskolu jau ceturto gadu.

Padedze veiksmīgi startēja kā lodes grūšanā, tā diska mešanā.

Lodi viņa aizgrūda 14,39 metrus un uzvarēja savas konferences čempionātā, bet diska mešanā ierindojās trešajā vietā ar rezultātu 44,24 metri.

***

ASV jauniešu sacensībās Sietlā ASV latviete **Alisone Neidere** par vienu centimetru uzlabojusi savu šopavasara labāko rezultātu kārtslēkšanā, pārvarot augstumu 3,81 metri, kas ir arī Latvijas kārtslēcēju labākais rezultāts.

Par LVS prezidentu atkārtoti ievēlēts Arnis Lagzdiņš

Par Latvijas Vieglatlētikas savienības (LVS) prezidentu kongresā pārvēlēja līdzšinējo organizācijas vadītāju Arni Lagzdiņu (attēlā).

Lagzdiņš bija vienīgais prezidenta amata kandidāts un 22. aprīlī balsojumā saņēma 69 balsis, bet divi LVS biedri bija pret.

"Vēlos pateikties visiem, kuri balsoja par mani un arī tiem, kuri balsoja pret. Domāju, ka esam demokratiskā procesā, kurā katram bija iespējas izteikt savas vēlmes. Ļoti ceru, ka es attaisnošu jūsu uzticību," pēc pārvēlēšanas amatā teica Lagzdiņš. "Paldies juridiskajiem biedriem un sporta bazu vadītājiem, kuri mūs atbalstījuši šajos sarežģītajos laikos."

Golfa bumbiņa ieripo studiju lauciņā

Laila Forstmane dzimusi Čarnikavā. Viņas iecienītākais sporta veids ir golfs. Laila piedalījies sacensībās Latvijā, kā arī ārvalstīs – Lietuvā, Vācijā, Anglijā, izcīnot godalgas. Forstmane pārstāvējusi Latviju Pasaules amatieru golfa meistarsacīkstēs Meksikā 2016. gadā.

Tagad Laila Forsmane studē Amerikā. Pirms iestāšanās *Eckerd* kolledžā viņa mācījās Aloha kolledžā, kur tika atzīta par gada labāko sportisti. Sporta gaitās koledžas *Tritons* komandā Laila ir sasniegusi vairākus kolledžas rekordus un divus gadus viņas vārds ierakstīts *SSC Spring Commissioner's Honor Roll*.

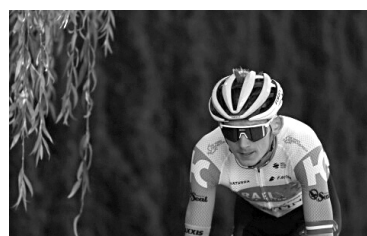
Pabeidzot trešo kursu *Eckerd* kolledžā Floridā (Komunikāciju un politiskās zinātnes), Laila Forstmane ir uzņemta kolledžas

Phi Beta Karpa rindās. Tā ir Amerikas vecākā (dibināta 1776. gadā) un pazīstamākā biedrība, kas atzīmē akadēmiskas izcilības un zinātniskus sasniegumus.

Riteņbraukšana

Sezonas pirmā no trim lielajām tūrēm – *Giro d'Italia* velobrauciens – sākās Turinas pilsētas ielās. Sacensības uzsāka 186 dalībnieki no 23 komandām.

Vienīgais Latvijas pārstāvis – no *Israel Start – Up Nation* komandas – **Kristis Neilands** ierindojās 105. vietā, no uzvarētāja atpaliekot 55 sekundes 8,6 km garajā individuālajā braucienā. Tomēr viņa komanda vēlāk paziņoja, ka latvietim tūre jau diemžēl noslēgusies, jo Neilands bija guvis pleca traumu. "Atgriezoties viesnīcā, Neilands cieta ceļa nelaiemes gadījumā un tika nogādāts slimnīcā, kur izmeklēšana apstiprināja labā atslēgas kaula lūzumu," vēsta komanda savā *Twitter* kontā. Neilands iepriekš *Giro d'Italia* bija startējis 2018. un 2019. gadā. Aizpērn riteņbraucējs 17. posmā ierindojās augstajā piektajā vietā.

Neilands cer, ka tiks veikta plānotā operācija. "Ja šonedēļ viss noritēs bez problēmām, tad ir cerība jau jaunā dienā mierīgā režīmā atsākt braukšanas treniņus iekštelpās," rakstīja Neilands. Latvijai ir divas kvotas dalībai Tokijas Olimpisko spēļu grupas braucienā un tās atvēlētas Neilandam un Tomam Skujiņam. Olimpiskajās spēlēs grupas brauciens paredzēts 24. jūlijā.

"Domāju, ka savainojums neliegs piedalīties olimpiskajās spēlēs, jo ir pietiekami daudz laika, lai paspētu tikt atpakaļ uz strīpas. Ar labu turpmāko sacensību programmu ir iespējams atgriezties pašā labākajā formā sezonas otrajā pusē," atzīmēja riteņbraucējs.

Sieviešu basketbola izlasi trenēs Gundars Vētra

Latvijas basketbola savienības (LBS) valde par sieviešu izlases galveno treneri prognozējami apstiprinājusi Gundaru Vētru – pirmo latvieti, kurš savulaik spēlēja NBA (1992-1993).

Gundars Vētra

"Iespēja vadīt Latvijas valstsvienību ir pagodinājums, iespēja un jauna pieredze. Priecājos, ka saņēmu šādu piedāvājumu un varu to pieņemt. Īpaši tādēļ, ka lielāko daļu valstsvienības spēlētāju labi pazīstu, jau kopš viņas trenējās un spēlēja kopā ar manām meitām. Turpināšu strādāt arī Gdiņas klubā, ar kuŗu tikko pagarināju līgumu. Mani pienākumi Latvijas valstsvienībā ir saskaņoti ar kluba vadītājiem, kuŗiem patīk, ka viņu darbinieks ir novērtēts," saka Vētra.

***

Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) kluba Dalasas *Mavericks* spēlētājs **Kristaps Porziņģis** nepedalīsies nākamajā spēlē pret Klivlendas *Cavaliers*, ziņo *Dallas Morning News* žurnālists Breds Taunsends. Duelis pret *Cavaliers* bija paredzēts 10. maijā. Tāpat apskatnieks vēsta, ka arī uzbrucēja Maks Klebera dalība ciņā ir uz jautājuma zīmes, bet abi basketbolisti dosies izbraukumā kopā ar komandu. Izbraukumā turpināsies ar spēli pret Memfisas *Grizzlies*.

Kristaps Porziņģis satraumējis labās kājas ceļgalu. Kristaps savainojis to pašu ceļgalu, kuŗam oktobrī tika veikta meniska operācija. Latvijas basketbola zvaigzne šosezon izlaidīs 27 no 67 *Mavericks* spēlēm. Pirms tam viņš izlaida vēl trīs spēles, jo bija sastiepis kreisās kājas potīti.

Mavericks ar 39 uzvarām 67 spēlēs ieņēma piekto vietu Rietumu konferencē, par vienas uzvaras tiesu apsteidzot Portlandas *Trail Blazers*, bet par diviem panākumiem esot priekšā čempioniem Losandželosas *Lakers*. Dalasiešiem ir svarīgi palikt Rietumu konferences pirmajā sešinieka, lai varētu izvairīties no dalības *play-in* spēlēs.

Plūdmales volejbols

Latvijas plūdmales volejboliste **Tīna Graudiņa** kopā ar Dienvidkalifornijas universitātes komandu *Trojans* kļuvis par Nacionālās kolledžu sporta asociācijas (NCAA) čempioni.

Tīna Graudiņa

Meksikas liča piekrastes pilsētā Galfsorsā notikušā finālturnīra titula spēlē *Trojans* ar rezultātu 3:1 pārspēja Kalifornijas universitātes vienību *Bruins*.

Sporta ziņas sakopojis P. KARLSONS